

รายงานฉบับสมบูรณ์

โครงการ “การศึกษาระบบโลจิสติกส์ของการค้าไทย – จีน
เพื่อรองรับข้อตกลงการค้าเสรีอาเซียน – จีน
กรณีศึกษา การค้าชายแดนและการค้าผ่านแดน”

ส่วนที่ 2 – 3

กฎระเบียบและพิธีการทางการค้า

โดย รศ.ดร.รุธิร์ พนมยงค์ และคณะ

มิถุนายน 2552

รายงานฉบับสมบูรณ์

โครงการ “การศึกษาระบบโลจิสติกส์ของการค้าไทย – จีน เพื่อรองรับข้อตกลงการค้าเสรีอาเซียน – จีน กรณีศึกษา การค้าชายแดนและการค้าผ่านแดน”

คณะผู้วิจัย

สังกัด

1. รศ.ดร. รุธีร์	พนมยงค์	มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
2. ผศ.ดร. อภิชาติ	โสภาแดง	มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
3. ดร. ปุ่น	เที่ยงบุรณธรรม	มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
4. ดร. คมกฤต	เล็กสกุล	มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
5. รศ. ชุศรี	เทียศิริเพชร	มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
6. รศ.ดร. โกสมภ	สายจันทร์	มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
7. นายไพฑูรย์	วราเดชสถิตวงศ์	มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
8. นายปรัชญา	ประกอบกิจ	มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

สนับสนุนโดยสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.)

(ความเห็นในรายงานนี้เป็นของผู้วิจัย สกว.ไม่จำเป็นต้องเห็นด้วยเสมอไป)

สารบัญ

	หน้า
บทที่ 1 ปัญหาที่ทำวิจัยและความสำคัญของปัญหา	1
บทที่ 2 วัตถุประสงค์ของการศึกษา	3
บทที่ 3 ทบทวนวรรณกรรม	4
3.1 ลักษณะของกฎหมายการค้าระหว่างประเทศ	4
3.2 ความสำคัญของกฎหมายการค้าระหว่างประเทศ	5
3.3 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	5
บทที่ 4 วิธีการศึกษา	7
บทที่ 5 ผลการศึกษา	8
5.1 กฎระเบียบที่เกี่ยวข้องระบบโลจิสติกส์เพื่อการค้าชายแดนและผ่านแดน ระหว่างไทย-จีน	8
5.2 กฎระเบียบการค้าของประเทศพม่า	25
5.3 กฎระเบียบการค้าของประเทศ สปป. ลาว	26
5.4 การเปรียบเทียบกฎข้อบังคับต่างๆ ทางการค้าชายแดน-ผ่านแดนกับ ต่างประเทศของจีน-สปป.ลาว-พม่า	26
5.5 ความตกลงว่าด้วยการขนส่งข้ามพรมแดนในอนุภูมิภาคสุ่มแม่น้ำโขง	28
5.6 ปัญหาและข้อเสนอแนะจากการบังคับใช้ GMS CBTA ของกลุ่มประเทศ GMS	37
บทที่ 6 ข้อเสนอแนะ	42
6.1 ข้อเสนอแนะจากผู้เชี่ยวชาญและการสัมมนา	42
6.2 ข้อเสนอแนะยุทธศาสตร์การปรับปรุงกฎระเบียบและพิธีการทางการค้า (Rules and Regulations for Trade Facilitation) จากการศึกษา	44
6.3 สรุปผลการศึกษา	45

บรรณานุกรม	46
------------	----

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก กฎหมายว่าด้วยการค้าระหว่างประเทศของประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีน	48
ภาคผนวก ข กฎระเบียบทางการค้าพม่า	60
ภาคผนวก ค มาตรการ กฎระเบียบ สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว	65

บทที่ 1

ปัญหาที่ท้าวิจัยและความสำคัญของปัญหา

การค้าชายแดนและการค้าผ่านแดนเป็นการค้าระดับท้องถิ่นที่เกิดขึ้นบริเวณชายแดนระหว่างประชาชนหรือผู้ประกอบการที่มีถิ่นที่อยู่คนละประเทศ โดยไม่จำเป็นต้องมีสัญญาการค้าระหว่างกัน สินค้าส่วนใหญ่เป็นสินค้าอุปโภคบริโภคที่จำเป็นในชีวิตประจำวัน โดยใช้เงินสกุลท้องถิ่น ทั้งการค้าที่ผ่านและไม่ผ่านพิธีการทางศุลกากร เนื่องจากการเคลื่อนย้ายสินค้าทำได้ง่ายและยากต่อการควบคุม

การศึกษาด้านระบบโลจิสติกส์ ของการค้าไทย-จีนเพื่อรองรับข้อตกลงการค้าเสรี จะเป็นปัจจัยสู่ความสำเร็จสำหรับการค้าระหว่างประเทศในภูมิภาคนี้ เพื่อผู้ประกอบการสามารถจะจัดส่งสินค้าไปให้ลูกค้า ณ สถานที่และในเวลาที่ต้องการ โดยจะต้องทราบขั้นตอนการจัดส่งสิ่งอำนวยความสะดวกพื้นฐานทั้งหมดที่มีอยู่ในการค้าชายแดนและการค้าผ่านแดนในภูมิภาคนี้ ตลอดจนกฎระเบียบต่างๆและนโยบายที่เกี่ยวข้องกับการค้าระหว่างไทยกับจีน และประเทศในกลุ่มอาเซียน

การเปิดการค้าเสรีระหว่างไทยกับจีนเป็นวิธีการสร้างพันธมิตรด้านเศรษฐกิจและการเมือง เพื่อให้ไทยสามารถหาตลาดใหม่ๆ เพื่อการขยายและเพิ่มโอกาสในการส่งออก ดึงดูดการค้า การลงทุนจากต่างประเทศ และเป็นการเปิดประตูเชื่อมการค้ากับภูมิภาคอื่นๆ ที่อยู่ห่างไกลเป็นการสร้างพันธมิตรทางการค้าเพิ่มอำนาจการต่อรองในเวทีโลก อีกทั้งระบบการค้าโลกได้มีการเปลี่ยนแปลงเคลื่อนไหวอยู่ตลอดเวลาทำให้ไทยจำเป็นต้องเปิดการค้าเสรี และหากไทยหยุดนิ่งไม่เกาะติดกระแสเศรษฐกิจโลกจะเท่ากับสร้างความถดถอยทางเศรษฐกิจแก่ประเทศเพราะประเทศคู่ค้าสำคัญ เช่น สหรัฐอเมริกา ญี่ปุ่น สหภาพยุโรป ได้ทำ ข้อตกลงการค้าเสรีทั้งสิ้น และด้วยการค้าระหว่างประเทศมีผลต่อเศรษฐกิจของไทยอย่างมากคิดเป็นร้อยละ 56.4 ของผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ (ในปี 2546) และการทำ GSP ซึ่งเป็นระบบสิทธิพิเศษทางภาษีศุลกากร เป็นการทั่วไป (Generalized System of Preferences-GSTP) ที่ประเทศพัฒนา 29 ประเทศลดอัตราภาษีศุลกากรแก่สินค้าเกษตรและสินค้าอุตสาหกรรมบางรายการที่นำเข้าจากประเทศกำลังพัฒนารวมทั้งไทยจะถูกแทนที่ด้วยระบบเขตการค้าเสรีซึ่งเขตการค้าเสรี คือ กลุ่มประเทศหรือประเทศตั้งแต่สองประเทศขึ้นไปตกลงจะทำค้ากัน โดยจะพยายามยกเลิก ลดข้อกีดขวางอุปสรรคทั้งด้านภาษีและไม่ใช่ภาษีในการทำการค้า ระหว่างกันให้น้อยที่สุด โดยมีขอบข่ายครอบคลุม ทั้งสินค้าการบริการและการลงทุน ตลอดจนทรัพย์สินทาง ปัญญา สิ่งแวดล้อม แรงงานและความร่วมมือทางเศรษฐกิจอื่นๆ ไทยได้เจรจาจัดทำเขตการค้าเสรีไทย - จีน และอาเซียน - จีน คู่ขนานกันไป และการเจรจาจัดทำเขตการค้าเสรีไทย - จีน ได้เจรจาลงนามความตกลง แรงลดภาษีผักและผลไม้ระหว่างกันให้เหลือ 0% เมื่อ 1 ตุลาคม 2546 และการเจรจาจัดทำเขตการค้าเสรีอาเซียน - จีนได้ลงนามกรอบความตกลงว่าด้วยความร่วมมือทางเศรษฐกิจระหว่างอาเซียน - จีน แล้วเมื่อวันที่ 4 พฤศจิกายน 2545 ซึ่งกรอบความตกลงเขตการค้าเสรีอาเซียน - จีน ได้มีการลดภาษีนำเข้าสินค้าเกษตรทุกรายการ ใน 8 Chapter ภายใต้พิกัดศุลกากร 01 - 08 ทันทันที (ที่สำคัญ เช่น สัตว์มีชีวิต เนื้อสัตว์ อาหารทะเล ผักและผลไม้ผลิตภัณฑ์นม) ซึ่งเป็นสินค้ากลุ่มแรกที่ลดภาษีระหว่างกันภายในวันที่ 1 มกราคม 2547 และจะลดภาษีลงเป็น 0% ภายในปี 2549 ทั้งนี้การเปิดเสรีอาเซียน - จีนจะดำเนินการให้ เป็นเขตการค้าเสรีที่สมบูรณ์ภายในปี 2553 การเปิด FTA ทำให้มีการขนส่งทางเรือที่แหลมฉบังมากขึ้น การขนส่งทางเรือที่ เชียงแสนจะลดลงเนื่องจากไม่มีการเก็บภาษี จึงสามารถจะขนส่งได้ทุกที่ขึ้นอยู่กับปลายทาง หากต้องการส่ง สินค้าไปยังมณฑลเฉิงหยงไ้ หรือฝั่งตะวันออกของจีนจะขนส่งที่ทำเรือแหลมฉบังซึ่งสามารถลดค่า ใช้จ่ายได้มากกว่า และการค้าทางด้านทำเรือ

เชียงแสนนั้นมีปัญหา ได้แก่ ค่าระวางเรือไม่แน่นอน ระดับน้ำไม่สม่ำเสมอ การทำธุรกรรมทางการเงินระหว่างพ่อค้าไทย - จีนไม่เป็นระบบสากล และไม่มีบริษัทรับประกันความเสียหายของสินค้า

การค้าขายระหว่างไทยและจีนตอนใต้ กระทำกันในหลายท้องที่ของมณฑลยูนนาน โดยบริเวณที่ติดต่อค้าขายสำคัญคือ เมืองหลวงและเมืองสำคัญใกล้เคียง เช่นนครคุนหมิง หยู่ซี ซูจี้ ฉู่สง รวมทั้งบริเวณเมืองท่าตามชายแดนเช่น อำเภอซือเหมาเมืองต้าลี่และเซียงรุ้งในเขตปกครองตนเองสิบสองปันนา และจากการที่ยูนนานไม่มีทางออกสู่ทะเล ดังนั้น การขนส่งสินค้าทางทะเลจึงต้องกระทำผ่านทางเรือหวังปู มณฑลกว่างตุง และท่าเรือฮองกง ในส่วนของ เส้นทางการค้า มีเส้นทางการค้าที่สำคัญระหว่างไทยและยูนนานมีดังนี้

1. เส้นทางทางขนส่งทางอากาศ ปัจจุบันมีเส้นทางบินระหว่างไทยและมณฑลยูนนานที่สำคัญ คือ เส้นทาง กรุงเทพฯ - นครคุนหมิง และ เส้นทางกรุงเทพฯ - เชียงใหม่ - สิบสองปันนา
2. ทางขนส่งทางทะเลจากไทย (ท่าเรือคลองเตยและท่าเรือแหลมฉบัง) ถึงท่าเรือฮองกงหรือท่าเรือ Huangpu นครกว่างโจว มณฑลกว่างตุง
3. เส้นทางทางขนส่งทางแม่น้ำโขง ซึ่งจากการประชุมระหว่าง 4 ประเทศ ไทย จีน ลาว พม่า ที่ประชุม ได้ลงนามในประเทศพม่า เมื่อวันที่ 20 เมษายน 2543
4. เส้นทางทางขนส่งทางถนน ปัจจุบันมีถนนเชื่อมจีน-ไทย 3 เส้นทาง โดยเป็นเส้นทางผ่านพม่า 1 เส้นทาง และ เส้นทางผ่านลาว มี 2 เส้นทาง

ปัญหาด้านค่าใช้จ่ายในการขนส่งของไทยมีราคาสูง ทำให้ต้นทุนสินค้าโดยรวมเพิ่มขึ้น ส่งผลให้อำนาจการแข่งขันในตลาดยูนนานลดลง ซึ่งเกิดจากปัญหาเส้นทางคมนาคมขนส่งในจีนตอนใต้ไม่สะดวก การดำเนินการต่างๆที่เกี่ยวข้องยังไม่มีประสิทธิภาพ ทำให้ต้นทุนค่าขนส่งสินค้าเพิ่มสูงขึ้น

จากที่กล่าวข้างต้นจึงจะเห็นได้ว่า ในการเปิดการค้าเสรีระหว่างไทย - จีน กฎระเบียบ และข้อบังคับที่เกี่ยวข้องกับการค้าระหว่างไทยและจีน ตลอดจนของประเทศเพื่อนบ้านการค้าชายแดน มีผลกระทบต่อการค้าชายแดนและการผ่านแดนระหว่างไทย - จีน ซึ่งหากผู้ประกอบการไทยได้รู้ถึงกฎต่าง ๆ จะเป็นข้อมูลสำคัญในการเพิ่มศักยภาพในการเตรียมการ วิเคราะห์ กำหนดกลยุทธ์ทางการตลาดและกระจายสินค้าอย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น อีกทั้งภาครัฐจะได้รับข้อมูลในการวิเคราะห์โครงการต่างๆของภาครัฐทั้งในส่วนของประเทศไทยและเพื่อนบ้านที่เกี่ยวข้องกับระบบขนส่งและโครงสร้างพื้นฐานด้านโลจิสติกส์ การทบทวนกฎระเบียบและข้อบังคับ ตลอดจนข้อตกลงที่เกี่ยวข้อง เพื่อสนับสนุนการค้าระหว่างประเทศของไทยในภูมิภาคนี้

ดังนั้นการศึกษานี้จึงเป็นการศึกษาเพื่อทราบข้อมูลเกี่ยวกับโครงสร้างพื้นฐาน กระบวนการจัดการในการเคลื่อนย้ายสินค้าระหว่างประเทศไทยและประเทศจีนตอนใต้ กฎระเบียบและข้อบังคับที่เกี่ยวข้องกับการค้าระหว่างไทยจีนและประเทศเพื่อนบ้าน ที่ต้องมีการทบทวนและพัฒนา ผลการวิเคราะห์ของผลกระทบและแนวทางการพัฒนาในกลยุทธ์ด้านโลจิสติกส์ การดำเนินการที่จะเป็นสำหรับผู้ให้บริการด้าน โลจิสติกส์ และการปฏิบัติตามกฎระเบียบที่เกี่ยวข้องในอนาคต เพื่อเพิ่มศักยภาพทางด้านโลจิสติกส์สำหรับการค้าชายแดนและการค้าผ่านแดนระหว่างไทย-จีน

บทที่ 2

วัตถุประสงค์ของการศึกษา

1. เพื่อศึกษากฎระเบียบและนโยบายที่เกี่ยวข้องกับการค้าของจีนทั้งระดับประเทศและมณฑลรวมทั้งกฎระเบียบของประเทศพม่า ลาว และไทย ตลอดจนแนวโน้มนโยบายและกฎระเบียบในอนาคตที่เกี่ยวข้องกับการค้าชายแดนและการค้าผ่านแดนในระบบโลจิสติกส์ โดยจะมีการเก็บข้อมูลและเชื่อมโยงข้อมูลที่ต้องการที่เหลือกับโครงการวิจัยที่กล่าวมาข้างต้นด้วย
2. เพื่อที่จะนำเสนอแนวปฏิบัติของการจัดการข้อมูลข่าวสารที่เกี่ยวข้องกับโลจิสติกส์ กฎระเบียบและข้อกฎหมายที่เกี่ยวข้องในกับการค้าชายแดนและการค้าผ่านแดนระหว่างไทย- จีนตอนใต้
3. เพื่อเสนอแนะแนวทางการพัฒนาและกลยุทธ์ในการปฏิบัติตามกฎระเบียบที่เกี่ยวข้องในอนาคตเพื่อเพิ่มศักยภาพทางด้านโลจิสติกส์สำหรับการค้าชายแดนและการค้าผ่านแดนในอนาคต

บทที่ 3

ทบทวนวรรณกรรม

3.1 ลักษณะของกฎหมายการค้าระหว่างประเทศ

กฎหมายการค้าระหว่างประเทศ (International Trade Law) (รัช พิจิตรกุล : ออนไลน์) เป็นกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการค้าข้ามพรมแดนระหว่างประเทศอันได้แก่ การซื้อขาย การชำระหนี้ตามสัญญาซื้อขาย การขนส่ง การประกันภัยทางทะเล การระงับข้อพิพาททางการค้าโดยอนุญาโตตุลาการ

กฎหมายการค้าระหว่างประเทศเป็นกฎหมายที่ครอบคลุมถึงกฎหมายในสาขาต่างๆหลายสาขา โดยมีที่มาจากกฎหมายภายในของประเทศคู่ค้าและกฎหมายระหว่างประเทศรวมทั้งประเพณีปฏิบัติทางการค้า

1.กฎหมายภายใน กฎหมายภายในของประเทศที่เกี่ยวข้องกับการค้าระหว่างประเทศ ได้แก่ กฎหมายภายในของประเทศที่เป็นผู้ขายสินค้าหรือเป็นผู้ส่งออกและกฎหมายภายในของประเทศผู้ซื้อสินค้าหรือผู้นำสินค้าเข้า กฎหมายภายในเหล่านี้รวมทั้งที่เป็นกฎหมายเอกชนซึ่งกำหนดสิทธิหน้าที่ระหว่างคู่กรณี เช่น กฎหมายว่าด้วยนิติกรรมสัญญา ซื้อขาย รับขน ตัวแทน ประกันภัย อนุญาโตตุลาการ และกฎหมายขัดกัน เป็นต้น และกฎหมายมหาชน เช่น กฎหมายเกี่ยวกับการควบคุมการนำเข้า การส่งออก กฎหมายเกี่ยวกับภาษีอากรและศุลกากร เป็นต้น

2.กฎหมายระหว่างประเทศ เป็นความตกลงระหว่างประเทศของประเทศคู่ค้าที่ได้ทำความตกลงกันไว้ซึ่งอาจเป็นแบบทวิภาคี (Bilateral Agreement) คือ ระหว่างรัฐสองรัฐ หรือเป็นความตกลงที่เป็นแบบพหุภาคี (Multilateral Agreement) คือมีหลายรัฐร่วมเป็นภาคี ความตกลงแบบทวิภาคีมักเรียกว่า สนธิสัญญา(Treaty) ส่วนความตกลงแบบพหุภาคีเรียกว่า Convention ความตกลงทั้งสองแบบมีทั้งที่มีลักษณะมหาชน และเอกชน

2.1 ความตกลงแบบทวิภาคี ได้แก่ ความตกลงที่เกี่ยวกับความร่วมมือทางการค้า (Trade Agreement) เช่น ความตกลงว่าด้วยการยกเว้นการเก็บภาษีซ้อน (Agreement for Avoidance of Double Taxation)

2.2 ความตกลงแบบพหุภาคี ได้แก่ อนุสัญญาต่างๆ เช่น ความตกลงที่เกี่ยวกับพิกัดอัตราภาษีศุลกากรและการค้า (General Agreement on Tariff and Trade : GATT) โดยมีวัตถุประสงค์หลักในการลดการกีดกันทางการค้าไม่ว่าในรูปแบบการตั้งกำแพงภาษีศุลกากร หรือรูปแบบอื่นๆ ตลอดจนการเลือกปฏิบัติ (Discriminatory Treatment) ต่อประเทศคู่ค้า เป็นต้น

3.ประเพณีปฏิบัติทางการค้า เป็นเรื่องที่มีปฏิบัติกันมานานจนได้รับการยอมรับกันทั่วไป ในเรื่องของการค้าระหว่างประเทศ ประกอบด้วย การปฏิบัติทางการค้า (Practices) ขนบธรรมเนียม (Usages) มาตรฐาน (Standard) ทางการค้าซึ่งได้กำหนด หรือจัดทำขึ้นโดยสถาบันระหว่างประเทศ หรือสมาคมทางการค้าระหว่างประเทศ เช่น International Commercial Terms หรือที่เรียกว่า Incoterms และ Uniform Customs and Practices for Documentary Credits ซึ่งจัดทำขึ้นโดยหอการค้าระหว่างประเทศ (International Chamber of Commerce) หรือที่เรียกโดยย่อว่า ICC

ประเพณีปฏิบัติทางการค้านับว่าเป็นที่มาของกฎหมายการค้าระหว่างประเทศที่สำคัญ โดยเฉพาะกฎหมายการค้าระหว่างประเทศ ก็ได้วิวัฒนาการมาจากประเพณีปฏิบัติทางการค้าทางเรือสมัยก่อน เช่น หลักในเรื่องของสัญญา CIF สัญญา FOB นอกจากนี้ประเพณีปฏิบัติทางการเดินเรือก็ได้ก่อให้เกิดหลักในเรื่องของการขนส่งทางทะเล และการประกันภัยทางทะเล เป็นต้น ปัญหาที่มักจะโต้เถียงกันมีว่า ความตกลงระหว่าง

ประเทศที่ดี และจารีตประเพณีทางการค้าที่ดี มีลักษณะเป็นกฎหมายหรือไม่ บางประเทศยอมรับว่าเป็นกฎหมายที่ใช้บังคับได้บางประเทศไม่ยอมรับว่ามีสถานะเป็นกฎหมาย

3.2 ความสำคัญของกฎหมายการค้าระหว่างประเทศ

การค้าระหว่างประเทศ (International Trade) (สมชนก ภาสกรจรัส:2551) หมายถึงการนำเข้าและส่งออกสินค้าและบริการระหว่างประเทศ สาเหตุเนื่องจากแต่ละประเทศตั้งมีการพึ่งพาซึ่งกันและกัน ไม่มีประเทศไหนในโลกที่มีปัจจัยการผลิตครบถ้วน หรือเพราะประเทศต่างๆมีความสามารถในการผลิตแตกต่างกัน ประเทศที่ไม่มีความสามารถผลิตเท่าอีกประเทศหนึ่ง ก็จำเป็นต้องนำเข้าสินค้าหรือบริการจากอีกประเทศ ซึ่งเป็นการดีกว่าที่จะทำในสิ่งที่ตนไม่ถนัด การค้าระหว่างประเทศปัจจุบันนี้ไม่ได้มีความเสรีตามทฤษฎี ประเทศต่างๆมีการกีดกันทางการค้าในรูปแบบต่างๆ ด้วยเหตุผลต่างๆ ทั้งด้านเศรษฐกิจ การเมือง และวัฒนธรรม รูปแบบการค้าหรือเงื่อนไขต่างๆ จึงมีการกำหนดเป็นกฎหมาย

สภาวะแวดล้อมทางการเมืองและกฎหมายของแต่ละประเทศ เป็นปัจจัยสำคัญที่มีผลต่อการประกอบธุรกิจระหว่างประเทศ โดยส่วนใหญ่แล้ว ธุรกิจที่เข้าไปดำเนินงานในต่างประเทศมักต้องปฏิบัติตามกฎระเบียบข้อบังคับที่กำหนดโดยประเทศเจ้าบ้าน และมักไม่สามารถเปลี่ยนแปลงได้

การมีความรู้ความเข้าใจในระบบการเมืองและกฎหมายของประเทศที่ทำธุรกิจด้วย เป็นสิ่งที่จำเป็นเนื่องจากสภาวะแวดล้อมเหล่านี้อาจมีผลกระทบต่อการดำเนินธุรกิจในด้านบวกหรือด้านลบได้ เช่น การลดกำแพงภาษีนำเข้าของประเทศที่เราส่งสินค้าไปขาย ก็เป็นโอกาสในการทำธุรกิจมากขึ้น

3.3 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

สมภพ มานะรังสรรค์ (2547) ได้กล่าวถึงเรื่องการเตรียมพร้อมก่อนส่งออกผลไม้เข้าตลาดจีนโดยให้ข้อมูลว่า ช่วง 3-4 ปีที่ผ่านมา จีนปรับเปลี่ยนตัวเองมากเพื่อรองรับการเป็นสมาชิกองค์การการค้าโลก (WTO) ในขณะที่ผู้ส่งออกต่างพยายามจับตลาดจีนเช่นกัน และสำหรับผลไม้ไทยที่ส่งออกมาถึงจีนนั้น แม้จะไม่เสียภาษีนำเข้า แต่รัฐบาลจีนยังเก็บภาษีมูลค่าเพิ่มร้อยละ 13 และหากส่งผ่านมณฑลใดก็ต้องศึกษากฎระเบียบของมณฑลนั้นด้วย เช่น มณฑลกว่างตุง ผู้นำเข้าผลไม้ต้องมีใบอนุญาตการนำเข้าจากสำนักงานควบคุมมาตรฐานตรวจสอบและกักกันโรคแห่งชาติจีน (AQSIQ) ต้องใช้เวลา 30-40 วัน นอกจากนี้ในกรณีการส่งออกกล้วยไปยังจีน ต้องระวังปัญหาสารเคมีตกค้าง เป็นต้น ดังนั้นผู้ส่งออกไปจีนต้องคำนึงถึงปัจจัยทั้งในแง่พฤติกรรมผู้บริโภคซึ่งในแต่ละเมืองจะแตกต่างกัน และที่ละเลยไม่ได้ก็ต้องศึกษากฎระเบียบทั้งในระดับประเทศและระดับเมืองให้ละเอียดก่อนจะส่งสินค้าไปเจาะตลาดจีน

ดวงพรรณ กริชชาญชัย (2548) ทำการศึกษาเรื่องการทำข้อตกลงการค้าเสรี (FTA) จีน – อาเซียนนั้น มีอิทธิพลต่อระบบโลจิสติกส์ของประเทศไทยมากที่สุด โดยประเทศจีนให้ความสำคัญและเตรียมพร้อมเป็นอย่างมากและมีสมมติฐานที่เกิดขึ้นคือ ประเทศจีนพยายามจะเชื่อมโยงลงมาสู่อาเซียนโดยใช้นครคุนหมิง มณฑลยูนนานและประเทศไทยเป็นทางผ่านทั้งขาขึ้นและขาลง มีการศึกษาถึงระบบขนส่งโดยวิเคราะห์ถึงระยะเวลาและต้นทุนจากจุดเริ่มต้นการขนส่งในประเทศจีน หลายจุด หลายช่องทาง มาสู่ประเทศไทย และยังมีการศึกษาวางแผนถึงศักยภาพของโครงสร้างพื้นฐานที่จะเชื่อมต่อไปถึงอาเซียน แต่ละเส้นทางจะมีการขนส่งลำเลียง

สินค้าที่ต่างกัน ขนส่งไปสู่ปลายทางที่ต่างกัน และปัญหาที่พบของผู้ประกอบการไทยคือระเบียบปฏิบัติในแต่ละพื้นที่ของประเทศจีนที่แตกต่างกัน ประเด็นที่ควรศึกษาต่อไปจึงควรมุ่งเน้นที่กฎระเบียบของแต่ละมณฑลและรูปแบบการจัดการโซ่อุปทาน โดยเฉพาะเมื่อประเทศไทยส่งออกสินค้าไปยังประเทศจีน

อักษรศรี พานิชสาส์น (2549) กล่าวถึงปัญหามาตรการและขั้นตอนต่างๆของทางการเงินที่เกี่ยวข้องกับการนำเข้าผลไม้ไทยเพื่อเป็นข้อมูลเบื้องต้นสำหรับนักธุรกิจไทยที่ต้องการค้าขายกับจีนและผู้สนใจในเรื่องนี้ โดยทั่วไป ว่าแม้ว่าตามข้อตกลงเปิดเสรีทางการค้า (FTA) ไทย-จีน ทางการเงินจะลดภาษีนำเข้าผัก-ผลไม้ไทยลงเหลือศูนย์ แต่ผู้ประกอบการของไทยยังคงเผชิญกับปัญหาและอุปสรรคต่างๆในการส่งผลไม้ไทยเข้าไปขายในตลาดจีน ไม่ว่าจะเป็นเรื่องข้อจำกัดของช่องทางในการกระจายผลไม้ไทยในตลาดจีน ปัญหาเรื่องระบบการขนส่ง และที่สำคัญคือ ปัญหาที่เกิดจากขั้นตอนกฎระเบียบที่เข้มงวดในการนำเข้าสินค้าของทางการเงิน ซึ่งสร้างความล่าช้าในการปล่อยสินค้าออกจากด่านศุลกากร และสามารถสร้างความเสียหายให้กับผลไม้เมืองร้อนอย่างเช่นผลไม้ของไทยที่ต้องการความรวดเร็วเพื่อรักษาความสด และความน่ารับประทานก่อนออกสู่ตลาด กล่าวโดยสรุป ขั้นตอนมาตรการและกฎระเบียบของทางการเงินในการนำเข้าผลไม้ข้างต้น ถือเป็นอุปสรรคสำคัญอย่างหนึ่งในการค้าขายกับจีนในขณะนี้ เนื่องจากความล่าช้า และขั้นตอนต่างๆ ในการตรวจสอบ อาจจะสร้างความเสียหายให้กับผลไม้ไทยซึ่งเป็นผลไม้เมืองร้อนที่บอบช้ำและเน่าเสียได้ง่าย หากต้องถูกกักไว้ที่ด่านนำเข้าเพื่อตรวจสอบตามขั้นตอนเหล่านั้น นอกจากนี้ ทางการเงินมักจะมีความเด็ดขาดในการนำมามาตรการทางการค้ามาใช้จัดการกับสินค้านำเข้าจากไทย จนถึงขนาดที่เคยประกาศห้ามนำเข้าตะปอบน้ำของไต้หวันร่วมสองปีโดยอ้างปัญหาสุขอนามัย หรือการห้ามนำเข้าลำไยของไทยทันทีหลังตรวจพบสารตกค้างเมื่อต้นปี 2546 ซึ่งในเรื่องนี้ หลายหน่วยงานของรัฐบาลไทยก็ได้พยายามเจรจาและทำความตกลงร่วมกับฝ่ายจีนเพื่อแก้ปัญหาอุปสรรคทางเทคนิคเหล่านั้น แต่ก็คงต้องจับตามองกันต่อไปว่า ในที่สุดแล้วปัญหาเหล่านี้จะหมดไปได้จริงหรือไม่

บทที่ 4

วิธีการศึกษา

เป็นการศึกษาโดยการสำรวจและรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับกฎระเบียบที่เกี่ยวข้องกับการเคลื่อนย้ายสินค้าจากแหล่งผู้ผลิตหรือจำหน่ายในประเทศไทยผ่านชายแดนไปยังประเทศจีนบริเวณเมืองคุนหมิง มณฑลยูนนาน โดยการเก็บข้อมูล 2 ส่วนได้แก่

1. ข้อมูลปฐมภูมิ จากการสัมภาษณ์ผู้เกี่ยวข้องทั้งจากภาครัฐและเอกชนของหน่วยงานในประเทศไทย ประเทศพม่า ประเทศสปป.ลาว และประเทศจีน เพื่อทราบข้อมูลในการปฏิบัติจริง รวมทั้งผู้วิจัยได้เดินทางไปสำรวจเส้นทางและสังเกตการณ์การปฏิบัติงานจริงที่สถานที่เกี่ยวข้อง

2. ข้อมูลทุติยภูมิ ด้วยการค้นคว้าสำรวจหาข้อมูลจากเอกสาร รายงานศึกษาที่เกี่ยวข้อง จากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติตามกฎระเบียบของประเทศไทย ประเทศจีน ประเทศพม่า และประเทศสปป.ลาว รวมทั้งข้อตกลงระหว่างประเทศต่างๆ มาวิเคราะห์ข้อมูล

เนื่องจากกฎระเบียบในการเคลื่อนย้ายสินค้าแต่ละประเภทมีความแตกต่างกัน ในการศึกษาครั้งนี้จึงพิจารณาจากสินค้าที่มูลค่าการส่งออกสูงสุดในปัจจุบันบริเวณชายแดนประเทศไทยและผ่านแดนไปประเทศจีน ได้แก่ ลำไยอบแห้ง และสินค้าที่จะมีศักยภาพในการส่งออกในอนาคต จำนวน 1 รายการ คือผลิตภัณฑ์ยางพารา

ข้อมูลที่รวบรวมได้ทั้งหมดได้นำมาวิเคราะห์ สังเคราะห์เชื่อมโยงกับองค์ประกอบอื่นของระบบโลจิสติกส์ เพื่อเสนอแนวทางการพัฒนาและข้อเสนอแนะในงานวิจัย รวมทั้งจัดสัมมนาเพื่อเสนอข้อมูลเบื้องต้นแก่ผู้เกี่ยวข้องในการค้าชายแดนและการค้าผ่านแดน เพื่อรับฟังความคิดเห็นเพิ่มเติม สำหรับการจัดทำรายงานฉบับสมบูรณ์

บทที่ 5

ผลการศึกษา

กฎระเบียบที่ศึกษาเกี่ยวข้องกับระบบโลจิสติกส์เพื่อการค้าชายแดนและผ่านแดนระหว่างไทย-จีน ได้แก่ มาตรการต่างๆที่รัฐบาลจีนและกฎหมายของประเทศเพื่อนบ้านที่กำหนดขึ้นเพื่อการดำเนินการนำเข้าสินค้าจากประเทศไทยไปสู่บริเวณจีนตอนใต้ รวมทั้งกฎระเบียบที่เกี่ยวข้อง โดยจะแยกกฎระเบียบที่เกี่ยวข้องของแต่ละประเทศ ได้แก่

- กฎระเบียบเกี่ยวกับระบบโลจิสติกส์เพื่อการค้าชายแดนและผ่านแดนระหว่างไทย-จีน
- กฎระเบียบการค้าและผ่านแดนของประเทศพม่า
- กฎระเบียบการค้าและผ่านแดนของสปป.ลาว และ
- ความตกลงว่าด้วยการขนส่งข้ามแดนในอนุภูมิภาคสุ่มแม่น้ำโขง (GMS Cross Border Transport Agreement : CBTA) ซึ่งกฎระเบียบนี้มีความแตกต่างกันตามประเภทสินค้า

กฎระเบียบนี้มีความแตกต่างกันตามประเภทสินค้า การศึกษาครั้งนี้จึงเลือกศึกษาจากสินค้าที่มีการส่งออกมากที่สุดในปัจจุบันบริเวณชายแดนไทยและผ่านแดนไปจีน ได้แก่ ลำไยแห้ง และสินค้าที่จะมีศักยภาพในการส่งออกในอนาคตได้แก่ยางพาราแผ่น โดยในส่วนของลำไยแห้งเป็นสินค้าประเภทผักและผลไม้ พิกัด (07-08) ได้ลดภาษีเหลือ 0% ตั้งแต่วันที่ 1 ตุลาคม 2546 (Early Harvest) ส่วนยางพารานั้นยังไม่ได้รับสิทธิทางภาษี

5.1 กฎระเบียบที่เกี่ยวข้องระบบโลจิสติกส์เพื่อการค้าชายแดนและผ่านแดนระหว่างไทย-จีน

มีประเด็นที่ศึกษาตั้งแต่ กรอบการเจรจาการค้าบริการของประเทศจีนภายใต้ WTO กรอบข้อตกลงระหว่างประเทศจีนกับประเทศกลุ่มอาเซียน กฎหมายการค้าระหว่างประเทศของจีนที่ถือทั่วประเทศ มาตรการทางการค้าของจีน กฎหมายการค้าชายแดน กฎหมายการค้าของมณฑลยูนนาน

5.1.1 กรอบการเจรจาการค้าบริการของประเทศจีนภายใต้ WTO

เนื่องจากประเทศจีนเข้าเป็นสมาชิกขององค์การค้าโลก (WTO) ตั้งแต่ปี 2001 ดังนั้นประเทศจีนมีพันธะผูกพันจะต้องพัฒนากฎระเบียบต่างๆ โดยเฉพาะกฎหมายระหว่างประเทศ ให้สอดคล้องกับหลักการของ WTO ในส่วนการค้าบริการ มีกรอบและหลักการเกี่ยวกับการค้าบริการระหว่างประเทศ ให้สมาชิก WTO ถือปฏิบัติเรียกว่า “ความตกลงทั่วไปว่าด้วยการค้าบริการ (General Agreement on Trade in Services : GATS)” (สำนักงานเจรจาการค้าบริการ กรมเจรจาการค้าระหว่างประเทศ กระทรวงพาณิชย์)

ประเภทของบริการ มีการจำแนกไว้ 12 สาขา ซึ่งการบริการด้านขนส่งเป็นสาขาหนึ่ง จะครอบคลุมด้านการขนส่งทางบก เรือ อากาศ และทางท่อ ระบบโลจิสติกส์จึงถือเป็นบริการหนึ่งในสาขานี้

หลักการสำคัญของ GATS ที่กำหนดให้สมาชิก WTO ถือปฏิบัติ เช่น

- หลักการปฏิบัติเยี่ยงชาติที่ได้รับความอนุเคราะห์ยิ่ง(MFN) คือการปฏิบัติต่อประเทศสมาชิกเท่าเทียมกันโดยไม่มีเงื่อนไข จะเลือกปฏิบัติโดยให้สิทธิพิเศษแก่ประเทศอื่นไม่ได้

- หลักความโปร่งใส (Transparency) คือ การเปิดเผยข้อมูลเกี่ยวกับกฎหมาย ข้อบังคับต่างๆ กฎระเบียบภายใน (Domestic Regulation) เปิดโอกาสให้สมาชิกสามารถกำหนดมาตรการใดๆ ที่เห็นว่าจำเป็นในการกำกับดูแลธุรกิจภายในประเทศตนได้
- หลักการเปิดเสรีแบบก้าวหน้าระหว่างกันตามลำดับ (Progressive Liberalization) กำหนดให้เจรจา ทุก 5 ปี

5.1.2 กรอบข้อตกลงความร่วมมือทางเศรษฐกิจระหว่างประเทศจีนกับประเทศกลุ่มอาเซียน

ผู้นำอาเซียนและจีนได้ลงนามในกรอบความตกลงว่าด้วยความร่วมมือทางเศรษฐกิจอาเซียน-จีน (Framework Agreement on ASEAN-China Comprehensive Economic Cooperation) เมื่อวันที่ 4 พฤศจิกายน 2545 กรอบความตกลงดังกล่าว เป็นข้อผูกพันทางกฎหมายระหว่างอาเซียนและจีน สำหรับการดำเนินการเจรจาต่อไป โดยลักษณะเป็นกรอบกว้างครอบคลุมเรื่องสำคัญ เรื่อง การค้าสินค้า การบริการ การลงทุน และความร่วมมือทางเศรษฐกิจ เพื่อเป็นแนวทางในการดำเนินการเปิดเสรีและความร่วมมือด้านต่างๆ

- 1) ด้านการค้าสินค้า อาเซียนและจีนได้ตกลงให้มีการลดภาษีสินค้าส่วนแรก (Early Harvest Program: EHP) ภายใต้พิธีกีดกันการค้าที่ 01-08 ซึ่งเป็นสินค้าเกษตรก่อน โดยเริ่มการลดภาษีในวันที่ 1 มกราคม 2547 และลดภาษีให้เหลือร้อยละ 0 ภายในวันที่ 1 มกราคม 2549 ยกเว้นสินค้าบางรายการ เรียกว่า สินค้าอ่อนไหว (Sensitive Track) ได้แก่ สินค้าที่ต้องการความคุ้มครองมากกว่าสินค้าปกติ และต้องการระยะเวลาการปรับตัวนานกว่า
- 2) ด้านการบริการ อาเซียนและจีนได้ตกลงจะเปิดเสรีด้านการค้าบริการให้ก้าวหน้ามากขึ้น โดยยกเลิกหรือลดมาตรการที่เป็นอุปสรรคกีดกันการค้าทั้งหมดระหว่างกันและห้ามใช้มาตรการที่เป็นอุปสรรคกีดกันการค้าใหม่ หรือมาตรการเลือกปฏิบัติที่มากขึ้นกว่าเดิม
- 3) ด้านการลงทุน อาเซียนและจีนได้ตกลงจะให้มีการลงทุน การสร้างนโยบายการลงทุนที่แข่งขันเปิดกว้าง และมีความโปร่งใส โดยได้มีการเพิ่มเติมให้ครอบคลุมเรื่องปกป้องการลงทุนด้วย

5.1.3 กฎหมายการค้าระหว่างประเทศของจีน การนำเข้าและส่งออก- ระดับประเทศ

กฎหมายการค้าระหว่างประเทศของจีนประกาศบังคับใช้เมื่อ ปี ค.ศ.1994 โดยมติของที่ประชุมครั้งที่ 7 ของคณะกรรมการประจำของสภาประชาชนแห่งชาติ สมัยที่ 8 เมื่อวันที่ 12 พฤษภาคม ค.ศ.1994 ประกาศใช้บังคับเมื่อวันที่ 1 กรกฎาคม ค.ศ.1994 โดยคำสั่งเลขที่ 21 ของประธานาธิบดีแห่งประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีน สาระทั้งหมดมี 8 หมวด 44 มาตรา (วิบูลย์ ตังกิตติภาภรณ์: ออนไลน์)

ภายหลังจากที่จีนเข้าเป็นสมาชิกองค์การการค้าโลก เมื่อวันที่ 11 ธันวาคม 2544 จีนมีพันธกรณีในการปฏิรูปเปลี่ยนแปลง กฎระเบียบต่างๆ ให้สอดคล้องตามที่ตกลงไว้กับประเทศคู่เจรจาต่างๆ แนวทางกฎระเบียบด้านการค้าใหม่ของจีนตามประกาศซึ่งมีผลบังคับใช้ ตั้งแต่วันที่ 1 กรกฎาคม พ.ศ.2547 เป็นเรื่อง การเร่งขยายการเปิดเสรี พัฒนาการค้าระหว่างประเทศ ส่งเสริมการพัฒนาอย่างมั่นคงของเศรษฐกิจการตลาด สังคมนิยม การคุ้มครองทรัพย์สินทางปัญญาที่เกี่ยวกับการค้าระหว่างประเทศ ทั้งด้านการนำเข้าหรือส่งออกสินค้า การนำเข้าหรือส่งออกเทคโนโลยี และการค้าบริการระหว่างประเทศ

5.1.3.1 สาระของกฎหมายการค้าระหว่างประเทศฉบับใหม่ มีทั้งสิ้น 11 หมวด 70 มาตรา หลักการที่สำคัญ ได้แก่ (รายละเอียดแสดงในภาคผนวก ก)

- 1) ในการบริหารการค้าระหว่างประเทศ มีหน่วยงานที่กำกับการค้าระหว่างประเทศของสำนักนายกรัฐมนตรีเป็นผู้รับผิดชอบ ใช้ระบบเดียวกันทั่วประเทศ
- 2) ผู้ประกอบการค้าระหว่างประเทศที่นำเข้าส่งออกสินค้าหรือนำเข้าส่งออกเทคโนโลยี ต้องทำการจดทะเบียนกับหน่วยงานกำกับการค้าระหว่างประเทศ
- 3) การนำเข้าส่งออกสินค้าและเทคโนโลยี สามารถกระทำได้อย่างเสรี โดยต้องจัดทำสัญญาไว้เป็นหลักฐานกับหน่วยงานกำกับการค้าระหว่างประเทศ
- 4) รัฐบาลมีอำนาจที่จะบังคับใช้ระบบควบคุมโควตาและอัตราภาษีศุลกากรสำหรับสินค้านำเข้าบางประเภทได้ ให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องมีหน้าที่ ทำการแบ่งปันโควตาภายใต้หลักการที่โปร่งใส เสมอภาค ยุติธรรมและอย่างมีประสิทธิภาพ
- 5) รัฐบาลสามารถใช้ระบบควบคุมแหล่งกำเนิดของสินค้าเพื่อการนำเข้าหรือส่งออก โดยมีสำนักนายกรัฐมนตรีเป็นผู้กำหนดรายละเอียดของหลักเกณฑ์และวิธีการ และให้มีการประเมินคุณสมบัติของสินค้าเป็นระบบเดียวกันทั่วประเทศ ทั้งการตรวจโรค การทดสอบ หรือการรับรองสินค้าเพื่อการนำเข้าหรือส่งออก
- 6) มีบทลงโทษสำหรับการไม่ปฏิบัติตามกฎหมายการค้าฉบับนี้กำหนดให้รัฐบาลสร้างมาตรการที่คล่องตัว สะดวก และให้สิทธิประโยชน์แก่การค้าระหว่างพื้นที่ชายแดนจีนกับพื้นที่ชายแดนของประเทศที่มีพรมแดนติดต่อกับจีน และการค้าในตลาดซื้อขายระหว่างประชาชนชายแดน

5.1.3.2 สารสำคัญของบทแก้ไข ตามกฎหมายการค้าระหว่างประเทศฉบับใหม่

- 1) ได้มีบทบัญญัติเกี่ยวกับมาตรการใหม่ๆ หลายด้าน คือ
 - ระบบเตือนภัยป้องกันฉุกเฉินในการรับมือกับสถานการณ์ที่อาจเกิดขึ้นอย่างไม่คาดคิดหรือที่อาจเกิดขึ้นอย่างผิดปกติธรรมดาของการค้าระหว่างประเทศ เพื่อดำรงไว้ซึ่งความสงบเรียบร้อยของประเทศ
 - ระบบเครือข่ายข้อมูลข่าวสารสาธารณะในการบริการข้อมูลข่าวสารแก่ผู้ประกอบการและสาธารณชน เพื่อสนองตอบความต้องการของสังคมและเพื่อให้ผู้ประกอบการเกิดความเชื่อมั่นต่อความสุจริตและโปร่งใสของรัฐบาล
 - ระบบส่งเสริมและช่วยเหลือวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมให้มีโอกาสและสามารถแข่งขันในการประกอบกิจการค้าระหว่างประเทศได้
- 2) ได้มีการยกเลิกเนื้อหาสาระให้ส่วนที่ขัดหรือแย้งกับกฎของ WTO และเพิ่มเติมเนื้อหาสาระให้สอดคล้องกับกฎของ WTO เช่น การบัญญัติขยายขอบเขตการดำเนินกิจกรรมด้านการค้าระหว่างประเทศให้นิติบุคคล บุคคลธรรมดาและองค์กรทางเศรษฐกิจในรูปแบบต่างๆ สามารถเข้าทำการค้าระหว่างประเทศได้ ซึ่งหมายความว่า บุคคลธรรมดาไม่ว่าจะเป็นชาวจีนหรือชาวต่างประเทศย่อมมีสิทธิจัดตั้งหรือเป็นผู้ประกอบการค้าระหว่างประเทศในจีนได้โดยไม่ถูกจำกัดอีกต่อไป นอกจากนี้ ยังได้มีการเปลี่ยนแปลงสิทธิการประกอบการค้าระหว่างประเทศจากระบบการตรวจสอบและอนุญาตไปสู่ระบบการจดทะเบียนไว้เป็นหลักฐาน
- 3) ได้มีการเพิ่มหมวดบทบัญญัติเกี่ยวกับการคุ้มครองและรักษาสิทธิประโยชน์ของอุตสาหกรรมภายในประเทศขึ้นใหม่อีก 3 หมวด ได้แก่
 - หมวดว่าด้วยการคุ้มครองทรัพย์สินทางปัญญาในส่วนที่เกี่ยวกับการค้าระหว่างประเทศ
 - หมวดว่าด้วยการตรวจสอบการค้าระหว่างประเทศ
 - หมวดว่าด้วยการช่วยเหลือทางการค้าระหว่างประเทศ

5.1.3.3. มาตรการการลงโทษพฤติกรรมที่ฝ่าฝืนกฎหมาย

มาตรการลงโทษมีด้วยการหลายวิธีตั้งแต่การเพิกถอนหรือการสั่งห้ามประกอบการ การลงโทษทางปกครอง หรือการลงโทษทางอาญา เช่น

- 1) การนำเข้าหรือส่งออกซึ่งสินค้าประเภทที่ต้องอยู่ภายใต้การควบคุมการค้าโดยรัฐวิสาหกิจโดยยังมิได้รับอนุญาต มีโทษปรับไม่เกิน 50,000 หยวน กรณีมีเหตุการณ์ ผู้กระทำผิดจะถูกห้ามยื่นคำขออนุญาตประกอบการค้าระหว่างประเทศมีกำหนดไม่เกิน 3 ปี นับแต่วันที่ถูกลงโทษปรับ หรือถูกเพิกถอนใบอนุญาตที่ให้นำเข้าหรือส่งออกซึ่งสินค้าประเภทที่ต้องอยู่ภายใต้การควบคุมการค้าโดยรัฐวิสาหกิจในส่วนที่ได้รับอนุญาตไว้แล้ว
- 2) การนำเข้าหรือส่งออกซึ่งสินค้าต้องห้ามนำเข้าหรือส่งออก หรือการนำเข้าหรือส่งออกซึ่งสินค้าควบคุมที่ต้องมีใบอนุญาตโดยยังมิได้รับอนุญาต มีโทษปรับหรือโทษทางปกครองตามกฎหมายศุลกากร หากการกระทำครบองค์ประกอบความผิดทางอาญาให้มีโทษตามกฎหมายอาญา
- 3) การนำเข้าหรือส่งออกเทคโนโลยี หรือการประกอบกิจการการค้าบริการระหว่างประเทศประเภทควบคุมที่ต้องได้รับใบอนุญาตโดยยังมิได้รับอนุญาต จะถูกลงโทษปรับตามที่กฎหมายหรือกฎระเบียบบริหารกำหนดไว้ หากไม่มีกฎหมายหรือกฎระเบียบบริหารกำหนดไว้ ให้หน่วยงานกำกับการค้าระหว่างประเทศของสำนักนายกรัฐมนตรีเป็นผู้ออกคำสั่งให้ปรับปรุงแก้ไขและรับรายได้ที่เกิดจากการฝ่าฝืนกฎหมาย อีกทั้งให้ปรับเป็นจำนวนเงินตั้งแต่หนึ่งเท่าขึ้นไปแต่ไม่เกินห้าเท่าของจำนวนรายได้ที่ได้จากการฝ่าฝืนกฎหมาย หากไม่มีรายได้หรือมีรายได้จากการฝ่าฝืนกฎหมายไม่เกินหนึ่งหมื่นหยวน ให้ปรับตั้งแต่หนึ่งหมื่นหยวนขึ้นไปแต่ไม่เกินห้าหมื่นหยวน หากการกระทำครบองค์ประกอบความผิดทางอาญาให้มีโทษตามกฎหมายอาญาเป็นต้น

5.1.4 มาตรการทางการค้าระหว่างประเทศของประเทศไทย

ในการค้ากับประเทศจีน สามารถแยกประเภทมาตรการทางการค้าของประเทศไทยออกเป็นประเด็นที่เกี่ยวข้อง ได้แก่

5.1.4.1 สิทธิทางการค้า (Trading Rights)

จีนเปิดให้มีการนำเข้าและส่งออกโดยเสรีภายในปี 2547 (ยกเว้นสินค้าใน Annex 2A ของพิธีสารการเข้าเป็นสมาชิกของจีน ซึ่งเป็นสินค้าที่ให้รัฐวิสาหกิจเป็นผู้นำเข้าและส่งออก เช่น ข้าว น้ำตาล น้ำมันพืช ยาสูบ น้ำมันดิบ น้ำมันสำเร็จรูป ฯลฯ) การเปิดเสรีนี้ ไม่ได้รวมถึงการอนุญาตให้ผู้นำเข้ากระจาย (distribute) สินค้าในประเทศจีน และมีแนวทางดังนี้

- ยกเลิกระบบการขอรับสิทธิทางการค้า
- ยกเลิกข้อกำหนดเกี่ยวกับ export performance, trade balancing, foreign balancing และ prior experience requirements
- กิจการที่ชาวต่างชาติลงทุนจะได้รับสิทธิทางการค้าที่จำกัดตามขอบเขตการทำธุรกิจที่ได้รับอนุญาตจากทางการจีน แต่จีนจะขยายขอบเขต และเปิดให้สิทธิทางการค้า อย่างกว้างขวางโดยเร็วเพื่อให้เป็นไปตามกำหนดการเปิดเสรีในปี 2547 ในกรณีที่เป็นบริษัทร่วมทุนที่ชาวต่างชาติถือหุ้นส่วนน้อย จะได้สิทธิทางการค้าอย่างเต็มที่ในปี 2546 ส่วนบริษัทร่วมทุนที่ชาวต่างชาติถือหุ้นส่วนใหญ่จะได้รับสิทธิอย่างเต็มที่ในปี 2547

- สำหรับกิจการที่ชาวจีนเป็นเจ้าของนั้น ต้องยื่นขอรับสิทธิทางการค้าด้วย แต่รัฐบาลจีนจะลดระดับเงินทุนจดทะเบียนขั้นต่ำ (ซึ่งใช้เฉพาะกับกิจการที่ชาวจีนเป็นเจ้าของ) จาก 5,000,000 RMB ในปี 2545 เป็น 3,000,000 RMB ในปี 2546 และ 1,000,000 RMB ในปี 2547

5.1.4.2 แหล่งกำเนิดสินค้า (Rules of Origin)

- 1) กฎเกี่ยวกับแหล่งกำเนิดสินค้านำเข้าและส่งออกของจีน ใช้กับสินค้าที่ไม่ได้รับสิทธิพิเศษ (non-preferential)
- 2) หลักเกณฑ์ในการพิจารณาว่ามีการเปลี่ยนแปลงอย่างสำคัญ (Substantial transformation) และถือว่าประเทศที่ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงนั้น เป็นแหล่งกำเนิดสินค้า คือ
 - มีการเปลี่ยนแปลงพิภพศุลกากร 4 หลัก เป็นพิภพใหม่ หรือ
 - ส่วนประกอบที่นำเข้ามาผลิตมีมูลค่าเพิ่มอย่างต่ำร้อยละ 30 ของมูลค่ารวมของสินค้าที่ผลิต ทั้งนี้ สำหรับสินค้าที่ผ่านการผลิตมา หลายประเทศ จะถือว่าสินค้านั้น มีแหล่งกำเนิดมาจากประเทศสุดท้ายที่มีการเปลี่ยนแปลงสินค้านั้นอย่างสำคัญ
- 3) จีนจะใช้กฎเกณฑ์สากลว่าด้วยแหล่งกำเนิดสินค้าตามที่จะเป็นผลการเจรจาใน WTO

5.1.4.3 กฎระเบียบเกี่ยวกับการจัดเก็บภาษีอากร

- 1) การเก็บภาษีศุลกากรเมื่อสินค้านำเข้า
 - กรณีสินค้าผลิตภัณฑ์ไม้และกระดาษ จีนกำหนดภาษีศุลกากรในอัตราเดียวกันทั้งหมด (รวมทั้งอัตราพิเศษ และอัตราที่ใช้ภายใต้สหภาพศุลกากรและเขตการค้าเสรี
 - เมื่อเป็นสมาชิก WTO จีนจะไม่เก็บภาษีศุลกากร (tariffs) รวมทั้งภาษีอากร (duties and charges) อื่น ๆ ทั้งหมดจากสินค้า ITA สารสนเทศ (Information Technology Agreement: ITA) แม้ว่าจีนจะไม่ได้เข้าเป็นภาคีความตกลงด้านเทคโนโลยี
 - จีนไม่ได้กำหนดพิภพศุลกากรสำหรับสินค้า completely knocked-down kits for motor vehicles หรือสินค้า semi-knocked down kits for motor vehicles ถ้าจีนจะกำหนดพิภพศุลกากรสินค้าประเภทนี้ ก็จะกำหนดอัตราภาษีไม่เกินร้อยละ 10
 - ข้อผูกพันทั้งหมดด้านภาษีศุลกากรของจีนซึ่งเป็นผลการเจรจากับประเทศสมาชิก WTO ปรากฏในตารางข้อผูกพันของจีน
- 2) การเก็บภาษีภายในประเทศสำหรับสินค้านำเข้าและบริการมี 3 ประเภท คือ
 - ภาษีมูลค่าเพิ่ม (VAT) เก็บโดยหน่วยสรรพากร จากสินค้าตามขั้นตอนการผลิต โดยสินค้าเกษตรที่ยังไม่ได้ผ่านการแปรรูป 13 % และสินค้าเกษตรที่ผ่านการแปรรูปและสินค้าอุตสาหกรรม 17%
 - ภาษีการบริโภค (consumption tax) เก็บโดยหน่วยงานศุลกากร จากสินค้าอุปโภคบริโภคบางรายการ อัตราภาษีที่เรียกเก็บสูงสุดได้แก่ เครื่องประดับและเพชรพลอยสูงถึง 15 % ต่ำสุดคือ บุหรี่โดยเรียกเก็บภาษีเพียง 4 %
 - ภาษีธุรกิจ (business tax) เก็บจากการให้บริการ การโอนสังหาริมทรัพย์และการขายที่ดินและอาคาร

จีนมีข้อผูกพันที่ต้องปรับกฎระเบียบและมาตรการที่เกี่ยวข้องกับภาษีอากรสอดคล้องกับกติกาของ WTO

3) การยกเว้นภาษีนำเข้า (Tariff Exemptions)

State Council ของจีน กำหนดการลดหรือยกเว้นภาษีนำเข้า และใช้อย่างไม่เลือกปฏิบัติสำหรับสินค้า ดังนี้

- สินค้าที่ประเมินว่าต้องเสียภาษีนำเข้าต่ำกว่า 10 RMB
- วัสดุอุปกรณ์และตัวอย่างที่ใช้สำหรับการโฆษณาและไม่มีค่าในเชิงพาณิชย์
- สินค้าและวัสดุอุปกรณ์ที่ได้รับบริจาคจากองค์การระหว่างประเทศหรือรัฐบาลต่างประเทศ
- น้ำมันเชื้อเพลิง อุปกรณ์ และอาหาร ที่ใช้ในการเดินทางระหว่างที่มีการข้ามชายแดน
- สินค้าที่ส่งออกไปและนำเข้ามาเพื่อที่จะส่งออกไปทดแทน
- สินค้าที่เสียหายก่อนที่ศุลกากรจะตรวจปล่อย
- สินค้าที่สนธิสัญญาระหว่างประเทศซึ่งจีนเป็นภาคีกำหนดให้ลดหรือยกเว้นภาษีอากร
- สินค้าที่นำเข้ามาชั่วคราว
- สินค้าที่ใช้เป็นส่วนประกอบหรือแปรรูป
- สินค้าทดแทน
- สินค้าที่นำเข้ามาภายใต้โครงการที่รัฐสนับสนุน
- สินค้าที่นำเข้ามาเพื่อการวิจัยทางวิทยาศาสตร์ การศึกษา และสำหรับคนพิการ

4) โควตาภาษี (Tariff Rate Quotas)

- จีนจะยกเลิกโควตาภาษีที่ใช้สินค้าข้าวบาร์เลย์ ถั่วเหลือง rape seed น้ำมัน น้ำมันจากเมล็ดทานตะวัน น้ำมันข้าวโพด และน้ำมันจากเมล็ดฝ้าย การนำเข้าสินค้าเหล่านี้จะไม่มีโควตา เพียงแต่เสียภาษีตามปกติ นอกจากนี้จีนจะเลิกใช้โควตากับสินค้าน้ำตาล ฝ้ายและปุ๋ยสามชนิด (DAP, NPK และยูเรีย) โดยจะใช้โควตาภาษีแทน
- รายการสินค้าที่จีนกำหนดโควตาภาษี ปรากฏใน Annex 2 ของพิธีสารการเข้าเป็นสมาชิกของจีน โดยแบ่งออกเป็น 2 กลุ่มสินค้าคือ
 1. สินค้าที่อยู่ภายใต้โควตาภาษี เช่น ข้าว ข้าวโพด น้ำตาล ฯลฯ
 2. สินค้าที่จะเปิดให้มีการนำเข้าเสรีภายใน 3 ปีหลังจากเข้าเป็นสมาชิก (เริ่มปี 2548) เช่น ยางธรรมชาติ ไม้ ไม้อัด ไหม ฯลฯ

ธรรมชาติ ไม้ ไม้อัด ไหม ฯลฯ

- จีนกำหนดกระบวนการจัดสรรโควตาภาษีระดับชาติ โดยไม่แยกเป็นระดับท้องถิ่น การจัดสรรโควตาให้แก่ผู้ซื้อขั้นสุดท้าย (end-users) ขึ้นอยู่กับหน่วยงานส่วนกลาง และหลังจากที่จัดสรรแล้ว หน่วยงานท้องถิ่นจะออกไปรับรอง (TQR certificates) ตามนั้นบทบาทของหน่วยงานท้องถิ่นจะจำกัดเพียงในด้านการปฏิบัติการ เช่น รับใบขอโควตาจากผู้ซื้อขั้นสุดท้าย และส่งต่อไปให้หน่วยงานส่วนกลางพิจารณา เป็นต้น

- สินค้าภายใต้ Annex 2 A ของพิธีสารการเข้าเป็นสมาชิกของจีน รัฐบาลอนุญาตให้เอกชนจีนนำเข้าได้บางส่วน

5.1.4.4 มาตรการที่ไม่ใช่ภาษี

1) มาตรการด้านสุขอนามัย สำหรับผักผลไม้ สินค้าประเภทยาและเวชภัณฑ์ ผลิตภัณฑ์เครื่องสำอาง วัสดุหีบห่อที่ทำจากไม้ กระดาษ และเยื่อกระดาษ สินค้าประเภทสัตว์น้ำ เพื่อตรวจสอบกักกันและป้องกันการแพร่ระบาดของสิ่งมีชีวิตและสารพิษที่เป็นอันตราย ซึ่งไม่เป็นมาตรฐานเดียวกันในแต่ละท่าเรือและด่านนำเข้าสินค้า โดยเฉพาะผักและผลไม้ หน่วยงานที่รับผิดชอบคือ State Administration for Quality Supervision,

Inspection and Quarantine: AQSIQ ขั้นตอนตรวจสอบการนำเข้าผลไม้ คือ ก่อนการนำเข้าจะต้องตรวจสอบว่าผลไม้ชนิดนั้นนำเข้าได้หรือไม่ และขออนุญาตนำเข้าก่อนการทำสัญญาซื้อขาย และการส่งออกโดยตู้คอนเทนเนอร์ จะต้องระบุหมายเลขตู้ลงในใบรับรองสุขอนามัยพืช ซึ่งผลไม้ที่นำเข้ามากับตู้คอนเทนเนอร์ต้องเป็นชนิดเดียวกับที่ระบุไว้ในใบรับรอง

2) มาตรการเกี่ยวกับอุปสรรคด้านเทคนิคต่อการค้า สำหรับสินค้าอุตสาหกรรมที่ผลิตในประเทศและนำเข้า มีหน่วยงาน Certification and Accreditation Administration of PRC: CNCA ได้กำหนดมาตรฐาน CCC Mark (China Compulsory Certification) หน่วยงาน CNCA จะส่งตัวแทนมาตรวจสอบโรงงานผลิตตามชนิด/รูปแบบของสินค้า เมื่ออนุญาตแล้ว ผู้ผลิตสามารถนำเครื่องหมายดังกล่าวไปตีพิมพ์เองโดยส่งตัวอย่างการตีพิมพ์เครื่องหมายให้ตรวจสอบก่อน ปัจจุบัน จีนมีสินค้าที่อยู่ในขอบข่ายมาตรฐาน CCC Mark ทั้งสิ้น 21 หมวดสินค้า 149 รายการ

3) การจำกัดการนำเข้า รวมทั้งการห้ามนำเข้าและการกำหนดโควตา

- จีนจะไม่ใช้มาตรการที่มีใช้ภายนอกเหนือจากรายการที่ได้ระบุไว้ใน Annex 3 ของพิธีสารการเข้าเป็นสมาชิกของจีน เช่น น้ำตาล ยาสูบ เครื่องใช้ไฟฟ้า ฯลฯ

- รัฐบาลกลางเท่านั้นที่จะออกกฎระเบียบเกี่ยวกับการใช้มาตรการที่มีใช้ภายใต้และรัฐบาลหรือหน่วยงานท้องถิ่นที่ได้รับมอบหมายจาก รัฐบาลกลางเป็นผู้บังคับใช้มาตรการเหล่านี้ หน่วยงานท้องถิ่นไม่มีอำนาจที่จะกำหนดใช้มาตรการที่มีใช้ภายใต้ นอกจากนี้ ในระหว่างช่วงยกเลิก การใช้มาตรการที่มีใช้ภายใต้กับรายการที่ระบุไว้ใน Annex 3 จีนจะขยายโควตาในการนำเข้ากับรายการดังกล่าวด้วย และจะต้องยกเลิกมาตรการที่มีใช้ภายใต้กับสินค้า เช่น น้ำตาล บุหรี่ ยางดิบ ฯลฯ

- การขอใบอนุญาตนำเข้าใช้ระยะเวลา 3 วัน หรือ 10 วัน ในกรณีพิเศษ ซึ่งใบอนุญาตนำเข้าสามารถขยายระยะเวลาออกไปได้ไม่เกิน 3 เดือน และไม่สามารถถ่ายโอนให้บุคคลอื่นได้

- ในการขยายเวลาในการนำเข้าออกไปอีก 3 เดือนจะต้องแจ้งก่อนวันที่ 15 ธันวาคมของปีโควตา

- ระยะเวลาในการขอโควตาคำหนดไว้ในระหว่างวันที่ 1-31 สิงหาคม ของทุกปี

- กำหนดให้แจ้งโควตาที่ได้รับจัดสรรหลังจากสิ้นสุดระยะเวลาในการยื่นขอโควตา ให้ผู้ยื่นขอทราบภายใน 60 วัน

- หลักเกณฑ์ในการจัดสรรโควตา

- (1) หากจำนวนโควตาที่จัดสรรมากกว่าโควตาที่มีการยื่นขอ ผู้ยื่นขอจะได้รับอนุมัติตามโควตาที่ขอ

- (2) ในกรณีอื่น ๆ มีการกำหนดหลักเกณฑ์ในการจัดสรรโควตาดังนี้

- หากการนำเข้าย้อนหลัง 3 ปี น้อยกว่าร้อยละ 75 ของโควตาที่ได้รับการจัดสรรจะต้องนำหลักเกณฑ์อื่น มาพิจารณา เช่น ประสิทธิภาพ และความสามารถในการผลิต การนำเข้าด้านการตลาด รวมไปถึงการขายส่ง และขายปลีก

- สำหรับบริษัทที่ไม่เคยยื่นขอโควตาเลย แต่ยอดการนำเข้า 3 ปี ย้อนหลังมากกว่าร้อยละ 75 ของโควตาที่มีการจัดสรรรัฐบาลจีน จะจัดสรรโควตาให้ร้อยละ 10 ของโควตาทั้งหมด และจะขยายเพิ่มในปีต่อไป

- ในกรณีอื่น

- สำหรับผู้ที่ไม่เคยยื่นขอโควตาเลย จะกำหนดให้ร้อยละ 25 ของโควตาที่ได้รับการจัดสรรในปีแรก

- ในปีที่ 2 จีนจะพิจารณาขยายโควตาให้กับบริษัทที่ต่างชาติถือหุ้นน้อยกว่าหรือเท่ากับ ร้อยละ 50
- ในปีที่ 3, 4 จะพิจารณาขยายโควตาให้กับบริษัทที่ต่างชาติถือหุ้นมากกว่าหรือเท่ากับ ร้อยละ 50
- สำหรับผู้ที่ได้รับการจัดสรรโควตาและใช้โควตาเต็มจำนวน จะได้รับการจัดสรรโควตาในปีต่อมาไม่น้อยกว่าที่เคยได้รับ การจัดสรร แต่หากไม่สามารถใช้หมด จะได้รับการจัดสรรโควตาในปีต่อมลดลง นอกเสียจากจะคืนโควตาที่เหลือก่อนวันที่ 1 กันยายนของปีนั้น

(3) ในกรณีผู้นำเข้าในจีนไม่สามารถนำเข้าสินค้าตามโควตาที่ได้รับการจัดสรรภายในวันที่ 1 กันยายนของแต่ละปี จะต้องคืนโควตาส่วนที่เหลือเพื่อจะได้นำไปจัดสรรโควตาให้ผู้นำเข้ารายใหม่

4) การขออนุญาตนำเข้า (Import Licensing)

การขอใบอนุญาตนำเข้าได้กำหนดเงื่อนไข ดังนี้

- จีนจะประกาศรายการสินค้าที่จะต้องขออนุญาตนำเข้า โดยจะตีพิมพ์และเผยแพร่เป็นทางการประมาณ 1 เดือน

- จีนได้กำหนดการขออนุญาตนำเข้าสินค้า 35 รายการ

- ในปี 2542 MOFTEC ของจีน ได้อนุมัติให้บริษัทต่างชาตินำเข้าสินค้า 13 รายการ เช่น ปุ๋ย ยาสูบ น้ำมันพืช ข้าว เส้นใยจากอะคริลิก น้ำตาล ฝ้าย น้ำมัน เหล็ก และไม้อัด ฯลฯ

- ในการขออนุญาตนำเข้าจะต้องใช้ระยะเวลา 2-3 วัน และยื่นต่อ The Quota and License Administrative Bureau of MOFTEC หรือ Special Commissioner in 16 provinces หรือ Commissions of Foreign Economic Relations and Trade of various provinces

- ใบอนุญาตนำเข้าไม่สามารถถ่ายโอนหรือซื้อขาย ทั้งนี้ ใบอนุญาตจะใช้ได้ภายใน 1 ปี และอาจจะมีกรขยายเวลาออกไปแต่ละครั้งประมาณ 3 เดือน

- สำหรับผู้ที่ได้รับการจัดสรรโควตา จะได้รับใบอนุญาตนำเข้าโดยอัตโนมัติ

5) การตรวจสอบก่อนการส่งออก (Pre-shipment Inspection)

จีนให้สัญญาว่า การดำเนินการตรวจสอบสินค้าก่อนการส่งออกทั้งของรัฐและเอกชนที่ได้รับอนุญาต จะดำเนินการตามหลักเกณฑ์ ของความตกลงว่าด้วย การตรวจสอบก่อนส่งออกและความตกลงว่าด้วยการประเมินราคาสกุลการ และการเก็บค่าธรรมเนียมจากการตรวจสอบก่อนส่งออกจะต้องดำเนินการตามมาตรา 8 (1) ของ GATT 1994 และ WTO (การได้รับเอกสิทธิ์และการคุ้มกันในฐานะประเทศสมาชิก WTO

6) มาตรการต่อต้านการทุ่มตลาดและการตอบโต้การอุดหนุน (Anti-Dumping : AD, Countervailing Duties : CVD)

- จีนจะทำการทบทวนกฎหมาย และกฎระเบียบ AD ปัจจุบันของจีนให้สอดคล้องกับความตกลง AD ของ WTO
- โดยที่จีนเป็นประเทศที่ไม่ได้ใช้กลไกตลาด (Non market economy) แต่อยู่ระหว่างการปฏิรูปเศรษฐกิจให้เป็นไปตามกลไกตลาด (transitional economy) ดังนั้น ประเทศสมาชิกที่ต้องการได้ส่วนเพื่อใช้มาตรการ AD กับจีน ได้แสดงความกังวลว่า มักจะประสบปัญหาไม่สามารถหาต้นทุนและราคาสินค้าที่ขายในจีนที่เหมาะสม เพื่อคำนวณมูลค่าปกติ (normal value) ได้

- จีนได้แสดงความกังวลว่าประเทศสมาชิกยังคงปฏิบัติต่อจีนเป็น Non-market economy และเวลาไต่สวน AD ก็มักเลือกใช้ ราคาตามดุลยพินิจของตน โดยไม่ชี้แจงกับจีน ว่าใช้เงื่อนไขใดในการพิจารณา ซึ่งประเทศสมาชิกได้รับทราบข้อกังวลของจีน และได้แสดงความจริงใจว่าเมื่อจีนเข้าเป็นสมาชิก WTO ประเทศสมาชิกที่ไต่สวน AD กับจีนจะใช้ดุลยพินิจในการหามูลค่าปกติ อย่างเป็นธรรม กำหนดเงื่อนไขที่โปร่งใส ให้ผู้ผลิตและผู้ส่งออกในจีนได้มีโอกาสชี้แจงแสดงข้อมูล

5.1.5 กฎหมายการค้าชายแดนของจีน

เป็นวิธีการจัดการการค้าชายแดนและเทคนิคความร่วมมือด้านเศรษฐกิจระหว่างประเทศในเขตชายแดน ตามประกาศของกองความร่วมมือทางเศรษฐกิจการค้าระหว่างประเทศ โดยด่านชายแดนทางบกที่ผ่านประเทศ เป็นผู้กำหนดวิธีการกับผู้ประกอบการเขตชายแดนของประเทศที่มีพรมแดนติดกัน หรือกิจกรรมการค้าที่ดำเนินการด้านโครงสร้างการค้าอื่นๆโดยสินค้าท้องถิ่นของประเทศที่มีพรมแดนติดกันที่ผ่านด่านชายแดน รัฐบาลจีนจะเป็นผู้กำหนดการเก็บภาษี หลังปี 1998 มีการเก็บภาษีนำเข้าและลดลงครึ่งหนึ่ง

รัฐบาลจีนออกประกาศสำนักนายกรัฐมนตรีเกี่ยวกับการค้าชายแดน ฉบับลงวันที่ 13 ธันวาคม ค.ศ.2005 มีสาระสำคัญดังนี้

5.1.5.1 รูปแบบการค้าชายแดน ประกอบด้วย

1) ตลาดการค้าระหว่างคนพื้นที่ชายแดนสองฝั่งตลาดการค้าที่ทางการอนุญาตเปิดให้คนพื้นที่ชายแดนทั้งสองฝั่งเข้ามาทำการค้าขายในจุดที่ถูกกำหนดให้อยู่ห่างจากพรมแดนไม่เกิน 20 กิโลเมตร การซื้อขายในตลาดดังกล่าว ห้ามมิให้ซื้อขายเป็นจำนวนเงินและจำนวนสินค้าเกินกว่าที่กำหนด

2) การค้าชายแดนขนาดย่อม การค้าขายเล็กๆ น้อยๆ ตามด่านชายแดนทางบกซึ่งอยู่ในเขตปกครองของอำเภอชายแดนหรือเทศบาลชายแดน วิสาหกิจที่ได้รับอนุญาตให้ประกอบการค้าชายแดนสามารถเข้าไปติดต่อค้าขายกับบริษัทหรือหน่วยธุรกิจอื่น ๆ ในเขตชายแดนของประเทศเพื่อนบ้านได้

5.1.5.2 การเก็บภาษีนำเข้าและภาษีอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องในเขตชายแดน

1) สินค้านำเข้าที่มีมูลค่าไม่เกิน 1,000 หยวนต่อคนต่อวัน ได้รับการยกเว้นภาษีนำเข้าและภาษีอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง

2) ในส่วนที่เกินจาก 1,000 หยวน ให้อยู่ในระบบเรียกเก็บภาษีตามพิกัดอากรศุลกากรปกติ(ง)สินค้าประเภทบุหรี่ย สุรา และเครื่องสำอางที่นำเข้าต้องชำระภาษีตามพิกัดอากรศุลกากรที่กำหนด

3) การควบคุม การเรียกเก็บ ภาษีนำเข้าและภาษีส่งออกในพื้นที่การค้าชายแดนขนาดย่อม

- วิสาหกิจที่ต้องการดำเนินการค้าในพื้นที่การค้าชายแดนขนาดย่อมจะต้องยื่นขอรับใบอนุญาตต่อหน่วยงานของมณฑลและเขตปกครองตนเองที่มีพื้นที่ชายแดน
- รายชื่อวิสาหกิจที่ได้รับอนุญาตให้ประกอบการค้าในเขตการค้าชายแดนขนาดย่อมจากรัฐบาลท้องถิ่นต้องได้รับความเห็นชอบจากกระทรวงพาณิชย์ก่อนจึงจะประกอบการได้
- วิสาหกิจที่ได้รับอนุญาตสามารถส่งออกสินค้าที่อยู่ในระบบโควตาและระบบใบอนุญาตได้โดยไม่ต้องมีโควตาและใบอนุญาตยกเว้น สินค้าประเภทที่ถูกกำหนดให้จัดซื้อโดยวิธีประกวดราคา สินค้าที่ถูกกำหนดให้ร่วมจัดจำหน่ายโดยบริษัทที่ได้รับอนุญาตในระดับทั่วประเทศ และสินค้าประเภทผลิตภัณฑ์เคมีที่มีอันตราย
- คณะกรรมการการวางแผนการพัฒนาแห่งชาติและคณะกรรมการเศรษฐกิจและการค้าแห่งชาติจะจัดสรรโควตาการนำเข้าในเขตชายแดนจำนวนหนึ่งให้แก่เขตชายแดนต่างๆ จะเป็นผู้กำหนด

นโยบายผ่อนคลายนโยบายการทางราชการในระบบการควบคุมวิสาหกิจที่ประกอบการค้าชายแดน
ขนาดย่อมในเขตชายแดนและระบบการลงทะเบียนรายการสินค้าที่นำเข้า

4) การควบคุมสินค้าที่นำเข้าและส่งออกตามโครงการความร่วมมือทางเศรษฐกิจและเทคโนโลยีที่ร่วมดำเนินการกับประเทศเพื่อนบ้านในเขตชายแดนของจีน โดยสินค้าที่นำเข้าภายใต้โครงการความร่วมมือทางเศรษฐกิจและการค้าระหว่างประเทศ ให้ปฏิบัติตามนโยบายเรียกเก็บภาษีนำเข้าที่บังคับใช้ในการค้าชายแดนขนาดย่อม

5.1.6 ระบบกฎหมายเกี่ยวกับการตรวจสอบสินค้า มีสาระสำคัญดังนี้

1) หน่วยงานควบคุมตรวจสอบสินค้านำเข้าและส่งออก มีภารกิจพื้นฐานอยู่ 4 ประการ ได้แก่ การทำหน้าที่ตรวจสอบสินค้าตามที่กฎหมายกำหนด การควบคุมดูแลการตรวจสอบสินค้า การให้การรับรองการตรวจสอบสินค้า และรับบริการตรวจสอบสินค้า

2) ขอบเขตในการตรวจสอบสินค้า ได้แก่

- การตรวจสอบสินค้าที่นำเข้าและส่งออกตามรายการสินค้าที่ระบุใน “รายการประเภทสินค้านำเข้าและส่งออกในความควบคุมของสำนักงานตรวจสินค้า”
- การตรวจสอบผลิตภัณฑ์อาหารตามมาตรฐานคุณภาพและอนามัยด้านอาหาร
- การให้การรับรองคุณภาพและมาตรฐานการใช้ของบรรจุภัณฑ์ที่นำมาบรรจุสินค้าส่งออกประเภทมีอันตราย
- การตรวจสอบสภาพการใช้งานของยานพาหนะที่ใช้บรรจุสินค้าบางชนิด เช่น ท้องเรือ ตู้คอนเทนเนอร์ที่ใช้บรรจุสินค้าประเภทเน่าเปื่อยเสียง่ายและอาหารสดแช่แข็ง
- การตรวจสอบสินค้านำเข้าและส่งออกที่ต้องผ่านการตรวจสอบขององค์การตรวจสอบสินค้าตามข้อกำหนดที่ระบุในสัญญาระหว่างประเทศ-
- การตรวจสอบสินค้านำเข้าและส่งออกที่ต้องผ่านการตรวจสอบขององค์การตรวจสอบสินค้าตามที่กฎหมายและระเบียบของราชการอื่นๆ กำหนด

3) มาตรฐานการตรวจสอบสินค้า

- สินค้าใดที่กฎหมายหรือระเบียบทางราชการได้กำหนดมาตรฐานบังคับหรือมาตรฐานการตรวจสอบอันพึงปฏิบัติไว้แล้ว ให้ตรวจสอบตามมาตรฐานที่กฎหมายหรือระเบียบทางราชการกำหนด
- สินค้าใดที่กฎหมายหรือระเบียบทางราชการมิได้กำหนดมาตรฐานบังคับ หรือมาตรฐานการตรวจสอบอันพึงปฏิบัติไว้ ให้ตรวจสอบตามมาตรฐานที่ระบุในสัญญาการค้าระหว่างประเทศ
- กรณีมีการตกลงซื้อขายตามตัวอย่างสินค้าที่กำหนด ให้ทำการตรวจสอบตามตัวอย่างสินค้านั้น
- สินค้าใดที่กฎหมายหรือระเบียบทางราชการมิได้กำหนดมาตรฐานบังคับหรือมาตรฐานการตรวจสอบอันพึงปฏิบัติไว้ และ สัญญาการค้าระหว่างประเทศก็มิได้กำหนดมาตรฐานการตรวจสอบหรือกำหนดไว้แล้วแต่ไม่ชัดเจน ให้ตรวจสอบตามมาตรฐานของประเทศผู้ผลิต หรือตามมาตรฐานที่สำนักงานควบคุมการตรวจสอบสินค้าจีนกำหนด

4) การตรวจสอบสินค้าที่นำเข้า

- สินค้าที่ผ่านการตรวจตามกฎหมายเจ้าหน้าที่สำนักงานตรวจสินค้าจะประทับตราที่มีข้อความว่า “ได้รับลงทะเบียนแล้ว” บนเอกสารศุลกากร เจ้าหน้าที่ศุลกากรจึงจะทำการตรวจปล่อยสินค้า

- ในกรณีสินค้าที่นำเข้าเมื่อผ่านการตรวจสอบแล้วพบว่าไม่ได้มาตรฐานตามมาตรฐานบังคับที่กฎหมายกำหนด หรือ มาตรฐานการตรวจสอบอันพึงปฏิบัติที่ระเบียบทางราชการอื่นใดกำหนด จะต้องดำเนินการแก้ไขทางเทคนิคภายใต้การกำกับตรวจตราของสำนักงานตรวจสอบ เมื่อผ่านการตรวจสอบใหม่และได้มาตรฐานแล้ว จึงจะนำออกจำหน่ายหรือนำไปใช้งานได้ –
 - ในกรณีไม่สามารถทำการแก้ไขทางเทคนิคหรือแก้ไขแล้ว และไม่สามารถผ่านการตรวจสอบใหม่ อีกทั้งไม่ได้มาตรฐานตามที่กำหนด ให้สำนักงานตรวจสินค้ามีคำสั่งให้ผู้นำเข้าคืนหรือทำลายสินค้าที่ส่งเข้ามานั้นแล้วแต่กรณี
- 5) การตรวจสอบสินค้าที่ส่งออก
- สินค้าส่งออกที่สำนักงานตรวจสินค้าได้ออกใบรับรองผ่านการตรวจสอบหรือใบปล่อยสินค้าแล้ว ผู้ส่งออกต้องยื่นเรื่องการขอสงวนของออกภายใน 60 วันนับแต่วันที่ได้มีการออกใบรับรองผ่านการตรวจสอบหรือใบปล่อยสินค้า สำหรับสินค้าประเภทสัตว์เป็นหรือของสด ผู้ส่งของออกจะต้องยื่นเรื่องการขอสงวนของออกตามเวลาที่กำหนด
 - วิสาหกิจใดที่เป็นผู้ผลิตบรรจุภัณฑ์สำหรับบรรจุสินค้าอันตรายเพื่อส่งออก ต้องยื่นเรื่องต่อสำนักงานตรวจสอบสินค้าทำการตรวจสอบคุณภาพของบรรจุภัณฑ์พร้อมให้การรับรอง
 - วิสาหกิจใดที่เป็นผู้ผลิตสินค้าอันตรายเพื่อส่งออก ต้องยื่นเรื่องต่อสำนักงานตรวจสอบสินค้าทำการตรวจสอบ และให้การรับรองผลการใช้บรรจุภัณฑ์
- 6) การควบคุมดูแลเกี่ยวกับการตรวจสอบสินค้า
- ผู้ประกอบการด้านอาหารรวมทั้งผู้ผลิตอาหาร เช่น โรงงานผลิตอาหาร โรงฆ่าสัตว์ ห้องเย็นและคลังสินค้า เป็นต้น ต้องยื่นขอจดทะเบียนด้านอนามัยกับหน่วยราชการที่เกี่ยวข้อง
 - องค์การต่างประเทศใดที่ต้องการจัดตั้งองค์การรับรองการตรวจสอบสินค้าที่นำเข้าและส่งออกในประเทศไทย จะต้องยื่นขออนุญาตต่อสำนักงานควบคุมการตรวจสอบสินค้าแห่งประเทศไทย การดำเนินงานขององค์การรับรองที่ได้รับอนุญาตดังกล่าว อยู่ภายใต้การควบคุมดูแลของสำนักงานควบคุมการตรวจสอบสินค้าแห่งประเทศไทย
 - ในกรณีผู้ขอการตรวจสอบสินค้านำเข้าและส่งออกไม่พึงพอใจต่อผลการตรวจสินค้าของสำนักงานตรวจสอบสินค้า มีสิทธิ์ที่จะอุทธรณ์ต่อหน่วยงานตรวจสอบสินค้าที่ชี้ผลการตรวจสอบเดิม หรือ หน่วยงานตรวจสอบสินค้าชั้นที่สูงกว่า หน่วยงานตรวจสอบสินค้าที่ได้รับเรื่องการอุทธรณ์จะต้องพิจารณาชี้ขาดภายใน 45 วัน นับแต่วันที่ได้รับเรื่องการอุทธรณ์
 - ในกรณีผู้ขอการตรวจสินค้าไม่พึงพอใจต่อคำชี้ขาดชั้นอุทธรณ์ มีสิทธิ์ที่จะยื่นขอให้พิจารณาใหม่อีกครั้งต่อหน่วยงานควบคุมการตรวจสอบสินค้าแห่งชาติภายใน 15 วัน นับแต่วันที่ได้รับแจ้งผลการชี้ขาดชั้นอุทธรณ์ หน่วยงานควบคุมการตรวจสอบสินค้าแห่งชาติจะดำเนินการพิจารณาและตัดสินชี้ขาดใหม่อีกครั้งภายใน 60 วัน การตัดสินชี้ขาดของหน่วยงานควบคุมการตรวจสอบสินค้าแห่งชาติให้ถือเป็นที่สุด

5.1.7 กฎระเบียบทางการค้า จีนตอนใต้ (ยูนนาน)

หลังจากที่จีนเข้าเป็นสมาชิกองค์การการค้าโลก เมื่อวันที่ 11 ธันวาคม 2544 จีนมีพันธกรณีในการปฏิรูปเปลี่ยนแปลง กฎระเบียบต่างๆ ให้สอดคล้องตามที่ตกลงไว้กับประเทศคู่เจรจาต่างๆ ซึ่งแนวทาง

กฎระเบียบด้านการค้าใหม่ของจีนมีการถือปฏิบัติเช่นเดียวกันทั่วประเทศ ทั้งด้านสิทธิประโยชน์และกฎระเบียบการนำเข้าและส่งออก ดังที่กล่าวข้างต้นแล้ว

5.1.8 ข้อตกลงเร่งการลดภาษีระหว่างไทย-จีน

ฝ่ายไทยได้เห็นศักยภาพการค้าในสินค้าผักและผลไม้ (พิกัด 07-08) ระหว่างไทยและจีน โดยจีนเป็นตลาดใหญ่ที่สามารถรองรับผักและผลไม้เมืองร้อนของไทยได้ ไทยและจีนจึงได้ตกลงที่จะนำสินค้าทั้งสองหมวดมาเร่งเปิดเสรีระหว่างกัน โดยมีการลงนามในวันที่ 18 มิถุนายน 2546 จัดทำข้อตกลงลดภาษีศุลกากรสินค้าผักและผลไม้ลดเหลือร้อยละ 0 (FTA Thai-China) ซึ่งมีผลตั้งแต่วันที่ 1 ตุลาคม 2546 รายการสินค้าที่ครอบคลุมตามข้อตกลงนี้ ได้แก่ สินค้าผักและผลไม้ตามพิกัด 07-08 รวมทั้งสิ้น 116 รายการ อย่างไรก็ตามสินค้าเกษตรที่มีโควตาตามข้อผูกพัน WTO เช่น ลำไยแห้ง หัวหอมใหญ่ กระเทียม มันฝรั่ง เป็นต้น จะลดภาษีเป็นศูนย์เฉพาะภาษีโควตาเท่านั้น ส่วนที่นำเข้าเกินโควตาจะเสียอัตราภาษีปกติ

การค้าไทยกับจีนนอกเหนือจากสินค้าผักและผลไม้ จึงยังเป็นการค้าที่มีอัตราภาษีนำเข้าระหว่างกันตามปกติ กรณีสินค้าเกษตรพิกัด (01-08) (Early Harvest Scheme-EHS) ซึ่งเริ่มลดภาษีนำเข้าตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม 2547 และได้ลดเหลือ 0% เมื่อวันที่ 1 มกราคม 2549 การใช้สิทธิประโยชน์ทางการค้าภายใต้ FTA อาเซียน-จีน การส่งออกกลุ่มสินค้าเกษตร พิกัด 01-08 ได้ประโยชน์จากการค้าภายใต้เขตการค้าเสรีอาเซียน-จีนเต็มที่ เนื่องจากอัตราภาษีลดลงเป็นศูนย์ทั้งหมดและมีการใช้สิทธิลดภาษีนำเข้าประเทศจีนร้อยละ 5 ส่วนสินค้าอุตสาหกรรมอัตราภาษีได้ลดลงอยู่ระหว่าง 5%-10% การใช้สิทธิลดภาษีจึงยังไม่มากเท่าที่ควร

สำหรับสินค้าเกษตร พิกัด 01-08 ไทยเป็นฝ่ายได้ดุลการค้าจีนอย่างต่อเนื่องมาตั้งแต่ปี 2547 สินค้าสำคัญที่ไทยส่งออกและได้ประโยชน์จากการลดหย่อนภาษีของประเทศจีน ประเภทสินค้าเกษตร ได้แก่ มันสำปะหลัง ผลไม้สด ลำไยแห้ง ปลาแช่เย็นแช่แข็ง กุ้งแช่เย็น แช่แข็ง และดอกกล้วยไม้ ประเภทสินค้าอุตสาหกรรม ได้แก่ โพลีคาร์บอเนต ยางผสม ผลิตภัณฑ์ที่ทำจากยาง น้ำมันก๊าดและปิโตรเลียมปิโตรเคมี

สินค้านำเข้าจากจีนที่สำคัญ ประเภทสินค้าเกษตร ได้แก่ แอปเปิล สาลี่ ประเภทสินค้าอุตสาหกรรม ได้แก่ ส่วนประกอบของเครื่องจักร เครื่องส่งวิทยุ โทรศัพท์หรือโทรทัศน์ ผลิตภัณฑ์ที่ทำด้วยเหล็ก เครื่องประมวลผลแบบดิจิทัลและสายอากาศ

สำหรับสินค้าเกษตรในจีน ไทยเป็นผู้นำเข้าไปจีนโดยครองส่วนแบ่งตลาดถึงร้อยละ 50 รองลงมาคือมาเลเซีย (ร้อยละ 25) และอินโดนีเซีย (ร้อยละ 17) แต่เนื่องจากไม่มีการปรับลดอัตราภาษีลง ประเทศไทยก็จะไม่ได้รับประโยชน์จากการเปิดเสรี สินค้าเกษตร (HS4001) เป็นสินค้าที่ไทยส่งออกไปยังจีนมากที่สุดในกลุ่มยางพารา (HS40) คิดเป็นร้อยละ 80.6 และมีมูลค่า 755.7 ล้านดอลลาร์สหรัฐอเมริกา ในปี 2547 ซึ่งถูกจัดอยู่ในกลุ่มสินค้าอ่อนไหวสูงของจีน โดยที่ปัจจุบันจีนเรียกเก็บภาษีอยู่ที่อัตราร้อยละ 20 ก็เท่ากับว่าจีนจะยังคงภาษีในอัตรานี้ต่อไปและไม่มีการลดภาษีเกิดขึ้น ขณะที่สินค้ายางผสม (HS4005) ไทยมีการส่งออกรองลงมาคิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 11.8 ด้วยมูลค่า 111.9 ล้านดอลลาร์สหรัฐอเมริกา จัดอยู่ในกลุ่มสินค้าปกติและจะลดภาษีลงเหลืออัตราร้อยละ 0 ในปี 2553

5.1.9 ตัวอย่างขั้นตอนการนำเข้าสินค้าผักผลไม้จากประเทศไทยไปยังประเทศจีน

เนื่องจากกฎระเบียบและข้อตกลงการนำเข้าสินค้ามีความแตกต่างกันตามประเภทสินค้า การศึกษาครั้งนี้จึงเลือกศึกษาขั้นจากสินค้าที่มีการส่งออกมากที่สุดในปัจจุบันบริเวณชายแดนไทยและผ่านแดนไปจีน ได้แก่ ลำไยแห้ง และสินค้าที่จะมีศักยภาพในการส่งออกในอนาคตได้แก่ยางพาราแผ่น โดยในส่วนของลำไยแห้งเป็น

สินค้าประเภทผักและผลไม้ พักด (07-08) ได้ลดภาษีเหลือ 0% ตั้งแต่วันที่ 1 ตุลาคม 2546 (Early Harvest) ส่วนยางพารา นั้นยังไม่ได้รับสิทธิทางภาษี เนื่องจากยางพาราจัดอยู่ในสินค้าอ่อนไหว

5.1.9.1 ขั้นตอนการนำเข้าลำไยแห้งจากประเทศไทยไปยังประเทศจีน

ขั้นตอนการนำเข้าลำไยแห้งจากไทยไปจีน ดำเนินการตามระเบียบการนำเข้าสินค้าผัก ผลไม้ที่กล่าวข้างต้น ประกอบด้วย 4 ขั้นตอน มีรายละเอียด ดังนี้

1. การยื่นขอ Plant Quarantine Permit จากสำนักงานควบคุมคุณภาพและตรวจสอบกักกันโรคแห่งสาธารณรัฐประชาชนจีน (AQSIQ) ณ หน่วยงานของ AQSIQ ที่อยู่ ณ เมืองท่าที่นำเข้านั้นๆ (CIQ) เอกสารที่ใช้ประกอบการขอ ได้แก่ ใบรับรองปลอดศัตรูพืช (Phytosanitary Certificate) ใบรับรองสารพิษตกค้าง (Certificate of Pesticide Residues) ซึ่งรับรองโดยกรมวิชาการเกษตร ใบรับรองแหล่งกำเนิด (Certificate of origin) ใบกำกับสินค้า (Invoice) ใบขนส่งสินค้า (B/C) และอื่นๆ ซึ่งต้องส่งเอกสารไปขอความเห็นจากสำนักงานส่วนกลางที่ปักกิ่งอีกทอดหนึ่ง โดยหลักการขั้นตอนนี้จะต้องแล้วเสร็จภายใน 30 วันทำการหลังได้รับเอกสารคำขอจากหน่วยงานในพื้นที่ แต่ในทางปฏิบัติจะล่าช้ากว่าประมาณ 45 วัน เนื่องจากเจ้าหน้าที่มีไม่พอ หรือมีปริมาณงานเข้ามามากจนทำไม่ทัน ใบอนุญาต Quarantine แต่ละใบจะใช้กับการนำเข้า สินค้าแต่ละชนิดจากผู้ส่งออกรายหนึ่งจากประเทศหนึ่งๆ ส่วนอายุการใช้งานของใบอนุญาต Quarantine นี้ มี 2 แบบคือ แบบใช้ได้ครั้งเดียว กับแบบใช้ได้นาน 3 เดือน
2. การตรวจสอบลำไย ณ จุดนำเข้า โดยเจ้าหน้าที่ QIC ประจำเมืองท่านำเข้า จะทำการตรวจสอบลำไยทั้งปริมาณ และคุณภาพ ไม่มีโรคแมลง ศัตรูพืช โดยพิจารณาเทียบกับหลักฐานการนำเข้าในขั้นตอนที่ 1 และสุ่มตัวอย่างลำไยเพื่อการตรวจสอบในห้องปฏิบัติการ ผลการตรวจสอบของเจ้าหน้าที่ CIQ มี 3 แนวทาง คือ ลำไยที่ผ่านเกณฑ์การตรวจสอบ อนุญาตให้นำเข้าจำหน่ายได้ ลำไยที่ไม่แน่ใจผลการตรวจสอบ และลำไยที่ไม่ผ่านเกณฑ์การตรวจสอบ
3. การตรวจสอบลำไยที่นำเข้าห้องปฏิบัติการจะใช้ระยะเวลา 1-4 วัน ลำไยที่ส่งออกไปยังสาธารณรัฐประชาชนจีนต้องไม่พบสารต้องห้ามของทั้งสองประเทศ เช่น methamidophos, parathion, methyl, endosulfan และปริมาณที่พบต้องไม่เกินค่ามาตรฐาน และมีปริมาณสาร SO₂ ตกค้างในเนื้อลำไยไม่เกิน 50 ppm. (50 ส่วนในล้านส่วน หรือ 50มก./กก.) ซึ่งต้องใช้มาตรฐานเดียวกัน
4. การรับรองคุณภาพลำไยและการปล่อยสินค้าเพื่อผ่านพิธีการศุลกากร โดย AQSIQ จะแจ้งผลการตรวจวิเคราะห์ในห้องปฏิบัติการให้ผู้นำเข้าทราบ เพื่อดำเนินการต่อไป โดยสรุปสินค้าออกจากท่าได้ใน 1 วัน (กรณีปกติ) ข้อควรระวังที่ได้จากการประจำปฏิบัติงานชั่วคราวของเจ้าหน้าที่กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ณ ประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีน คือ
 - ไม่ใช่ไม้ไผ่เป็นวัสดุรองรับบรรจุภัณฑ์ภายในตู้คอนเทนเนอร์
 - ต้องปราศจาก เชื้อดิน แมลง และมดที่ตายแล้วติดมากับตะกร้า
 - ความยาวของก้านลำไยต้องไม่เกิน 15 เซนติเมตร

ขั้นตอนการนำเข้าลำไยของจีนดังกล่าว เป็นหลักเกณฑ์ทั่วไป และการปฏิบัติในแต่ละมณฑลของจีนอาจมีข้อแตกต่างไปบ้าง รวมทั้งปัจจัยด้านความคุ้นเคยและความสัมพันธ์ส่วนบุคคลซึ่งมีค่อนข้างมากในจีนที่ยังอยู่ในช่วงของการปรับเปลี่ยนจากระบบปิดสู่ระบบเปิดในโลกการค้าเสรี

โดยสรุป ขั้นตอนมาตรการและกฎระเบียบของทางการจีนในการนำเข้าผลไม้ข้างต้น ถือเป็นอุปสรรคสำคัญอย่างหนึ่งในการค้าขายกับจีนในขณะนี้ เนื่องจากความล่าช้า และขั้นตอนต่างๆ ในการตรวจสอบ อาจสร้างความเสียหายให้กับผลไม้ไทยซึ่งเป็นผลไม้เมืองร้อนที่บอบช้ำและเน่าเสียได้ง่าย หากต้องถูกกักไว้ที่ด่านนำเข้าเพื่อตรวจสอบตามขั้นตอนเหล่านั้น นอกจากนี้ ทางการจีนมักจะมีความเด็ดขาดในการนำมาตราการทางการค้ามาใช้จัดการกับสินค้านำเข้าจากไทย จนถึงขนาดมีการห้ามนำเข้าลำไยของไทยทันทีหลังตรวจพบสารตกค้างเมื่อต้นปี 2546 ซึ่งในเรื่องนี้ หลายหน่วยงานของรัฐบาลไทยก็ได้พยายามเจรจาและทำความเข้าใจร่วมกับฝ่ายจีนเพื่อแก้ปัญหาอุปสรรคทางเทคนิคเหล่านั้น

5.1.9.2 ขั้นตอนการการส่งออกยางพาราของไทยไปยังจีน

เนื่องจากยางพาราจัดอยู่ในสินค้าอ่อนไหวยังไม่ได้รับสิทธิทางภาษี ขั้นตอนการนำเข้าไปสู่จีนมีความแตกต่างจากสินค้าผักผลไม้ มีรายละเอียดดังนี้

1. ผู้ส่งออกของไทยติดต่อผู้นำเข้าจีน เพื่อขอรับใบอนุญาตนำเข้า วิธีการที่จีนติดต่อซื้อขายจากไทยก็มี 3 ช่องทางหลัก คือ การติดต่อผ่านคนกลาง การซื้อเองโดยตรงและการสั่งซื้อผ่านสมาคมยาง โดยจะเป็นการติดต่อกับผู้ส่งออกของไทยตั้งแต่ก่อนได้รับใบอนุญาตนำเข้า แล้วจึงให้ส่งของหลังจากที่ได้รับใบอนุญาตนำเข้าแล้ว

2. ผู้นำเข้าจีนเป็นทำใบอนุญาตนำเข้า ส่วนใหญ่เป็นบริษัทของรัฐ หรือเป็นการสั่งซื้อผ่านบริษัทของรัฐ ก่อนที่จีนจะเข้าเป็นสมาชิกองค์การการค้าโลกจะมีกำแพงการค้าสองประการที่กีดกันการส่งออกยางพาราของไทยอยู่ การใช้นโยบายโควตาภาษีศุลกากร (Tariff Quota) หลังจากปี 2547 ที่จีนไม่มีการกำหนดโควตาการนำเข้ายางแล้ว อัตราภาษีได้ปรับเป็นร้อยละ 20 ไทยยังมีความได้เปรียบมาเลเซียและอินโดนีเซียอยู่ทางด้านคุณภาพและปริมาณของสินค้า แต่ก็ยังมีข้อเสียเปรียบในด้านความชำนาญของการค้าขายกับต่างประเทศ จึงอาจต้องเจอกับคู่ค้าที่ไม่มีความรู้และมีความเสี่ยงเรื่องการไม่ปฏิบัติตามสัญญาได้มาก

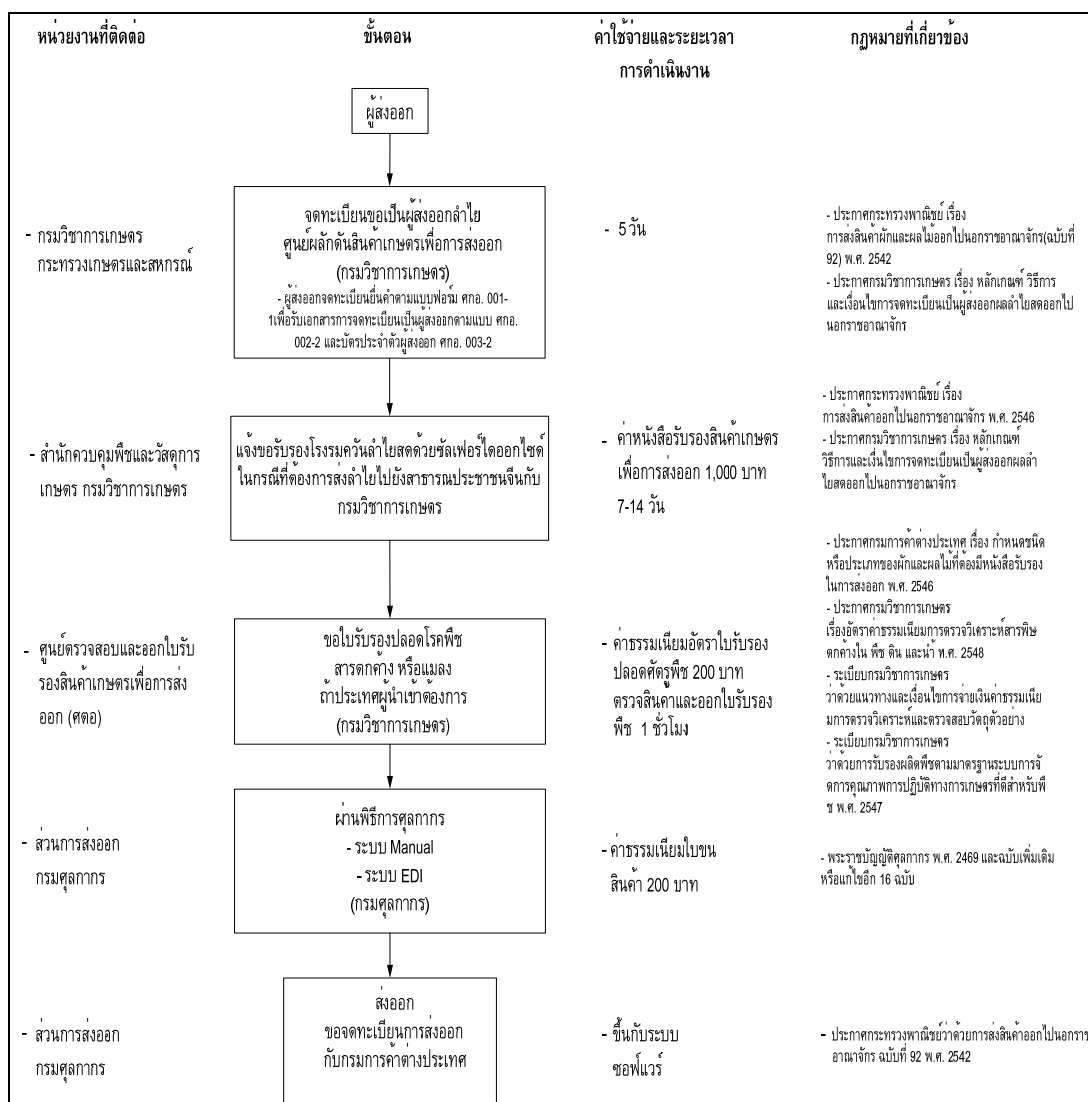
3. ในด้านการขนส่งสินค้ายางพารานั้น การส่งออกยางไทยไปยังจีนส่วนใหญ่จะเป็นการขนส่งทางเรือไปขึ้นที่ท่าเซี่ยงไฮ้ ชิงเต่า เจียงตู และต้าเหลียน โดยจะมีบางส่วนไปขึ้นที่ท่าเซี่ยงเหมิน ในปัจจุบันจากข้อมูลการส่งออกพบว่าแนวโน้มการส่งออกยางพาราผ่านท่าเรือเซี่ยงไฮ้มีแนวโน้มสูงขึ้น จากข้อมูลปี 2548 พบว่ามีปริมาณการส่งออกจำนวน 38,902 ตัน หรือคิดเป็นประมาณ 1.5% ของการส่งออกยางทั้งประเทศ (ด่านศุลกากรเซี่ยงไฮ้, 2549) โดรนส่งออกในรูปผลิตภัณฑ์ยางแผ่นรมควัน และยางแท่ง

ผู้ส่งออกยางพาราในประเทศได้ให้ความเห็นการการค้าระหว่างไทยกับจีนมีลักษณะเฉพาะ โดยระบบธุรกิจของจีนยังคงเน้นความสัมพันธ์ส่วนบุคคล ระบบการเงินการธนาคารของจีนยังมีข้อจำกัดและมีเงื่อนไขพิเศษหลายประการ เช่น วิธีการด่านศุลกากรเพื่อนำยางธรรมชาติเข้าสู่ประเทศจีน มีข้อปฏิบัติแตกต่างกันระหว่างแต่ละมณฑล และการตรวจสอบคุณภาพสินค้า ณ ปลายทางใช้มาตรฐานและกระบวนการทดสอบแตกต่างจากไทยและสากล ข้อเสนอแนะในส่วนที่เกี่ยวกับกฎระเบียบก็คือ ผู้ที่จะทำการค้ากับจีนควรมีพื้นความรู้ข้อมูลระดับมณฑลของพื้นที่หรือตลาดเป้าหมาย ควรสำรวจตลาดให้รอบคอบและรอบด้าน เน้นเจาะตลาดตามความต้องการของผู้บริโภค ควรศึกษาข้อกฎหมายและกฎระเบียบที่เกี่ยวข้องทั้งในระดับรัฐบาลกลางและท้องถิ่น เช่น ระบบการค้า การชำระเงิน การให้เครดิต การซื้อ การขาย โดยเฉพาะในการทำสัญญาจำเป็นจะต้องอาศัยนักกฎหมายที่มีความเข้าใจกฎหมายท้องถิ่นเป็นอย่างดี

5.1.10 ขั้นตอนการส่งออกลำไยแห้งและยางพาราจากประเทศไทยไปจีน

จากกฎระเบียบเกี่ยวกับการนำเข้ายางพาราและลำไยแห้งของจีน ส่งผลให้ผู้ส่งออกของไทยต้องดำเนินการจัดเตรียมเอกสารเพื่อนำเข้าไปยังประเทศจีน ซึ่งสามารถสรุปขั้นตอนการส่งออกสินค้าลำไยแห้งของไทยไปจีนในรูปที่ 1.1 และสรุปขั้นตอนการส่งออกสินค้ายางพาราจากไทยในรูปที่ 1.2

รูปที่ 1.1 สรุปขั้นตอนการส่งออกสินค้าลำไยแห้งของไทยไปจีน

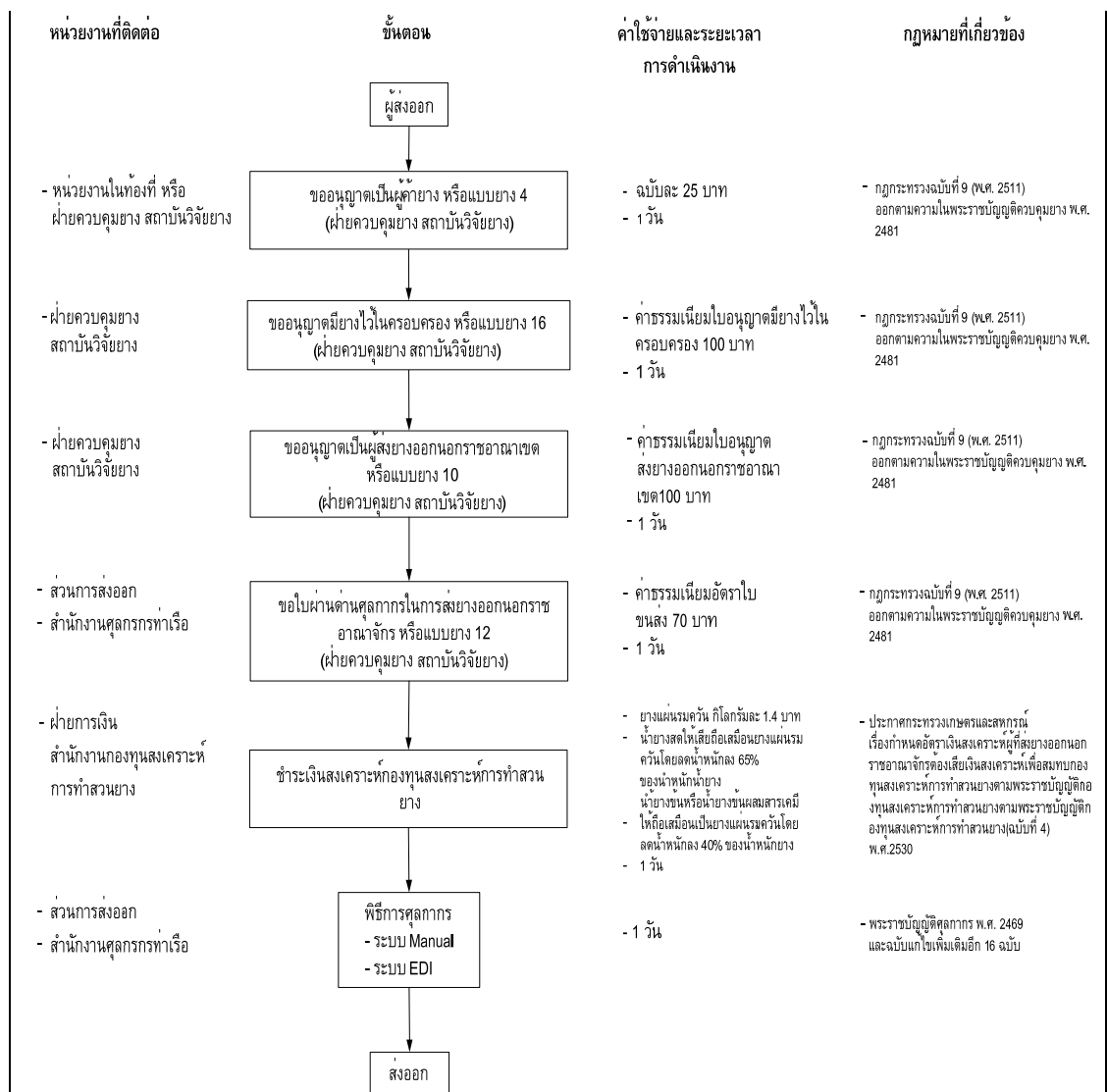

การดำเนินการด้านเอกสารเพื่อการส่งออกมีขั้นตอน ดังนี้

1. ขอจดทะเบียนเป็นผู้ส่งออกลำไยไปนอกราชอาณาจักร กับกรมวิชาการเกษตร
2. แจ้งขอรับรองโรงรมควันลำไยสดด้วยซัลเฟอร์ไดออกไซด์ในกรณีที่ต้องการส่งลำไยไป
สาธารณรัฐประชาชนจีนกับกรมวิชาการเกษตร
3. ทำบัตรลายเซ็นผู้จัดการ กับกรมศุลกากร
4. ขอจดทะเบียนการส่งออก กับกรมการค้าต่างประเทศ

5. การขอใบจองเรือเพื่อการส่งออก (Bill of Loading, B/L)
6. การขอใบรับรองสารพิษตกค้าง (Certificate of Pesticide Residues) และใบรับรองซัลเฟอร์ไดออกไซด์ (Certificate of Sulfur Dioxide Residues) จากสำนักวิจัยและพัฒนาการเกษตรและกรมวิชาการเกษตร
7. การขอใบรับรองปลอดศัตรูพืช (Phytosanitary Certificate) จากด่านตรวจพืชของกรมวิชาการเกษตร
8. ทำพิธีการด้านศุลกากร เพื่อขอใบส่งสินค้าออก (Bill of Customs, B/C) กับกรมศุลกากร
9. การขอใบรับรองแหล่งกำเนิด (Certificate of origin) จากกรมการค้าต่างประเทศ
10. ขั้นตอนการนำเข้าลำไยสาธารณรัฐประชาชนจีน

รูปที่ 1.2 สรุปขั้นตอนการส่งออกสินค้าลำไยพาราของไทไปจีน

5.1.11 อุปสรรคในการค้าผ่านแดนไทยไปจีน จากกฎหมายการค้าของจีน

จากกฎระเบียบการค้าระหว่างประเทศของจีน และข้อตกลงเร่งการลดภาษีระหว่างไทย-จีนข้างต้น รวมทั้งข้อมูลจากการสัมภาษณ์ผู้ประกอบการการส่งออกจากประเทศไทยไปประเทศจีน พบว่าการค้าระหว่างไทยกับประเทศจีนของผู้ประกอบการไทยพบกับอุปสรรคในการค้าผ่านแดนไปสู่อินจีน ซึ่งสามารถแยกได้เป็น 3 ส่วน ได้แก่ มาตรการทางภาษี มาตรการที่ไม่ใช่ภาษี และปัญหาอื่นๆ

5.1.11.1 มาตรการทางภาษี ได้แก่ การที่สินค้านำเข้าของไทยเข้าสู่ประเทศจีนได้ยกเว้นภาษีนำเข้าเป็น 0% แต่เมื่อนำเข้าประเทศจีนยังต้องเสียภาษีอีก 2 ส่วน ได้แก่ ภาษีมูลค่าเพิ่ม เก็บโดยหน่วยสรรพากร และภาษีผู้บริโภค เก็บโดยหน่วยงานศุลกากร ดังนั้นสินค้านำเข้าที่ส่งจากไทยได้รับยกเว้นภาษีศุลกากรนำเข้า แต่ต้องเสียภาษีมูลค่าเพิ่ม 17% ในประเทศจีน ในขณะที่สินค้าผักผลไม้จากจีนนำเข้าสู่ประเทศไทยได้รับยกเว้นภาษีศุลกากรนำเข้า และไม่เสียภาษีมูลค่าเพิ่มในประเทศไทย เนื่องจากตามกฎหมายไทยการนำเข้าสินค้าผักผลไม้เป็นสินค้าเกษตร ได้รับการยกเว้นภาษีมูลค่าเพิ่ม ดังนั้นผู้ส่งออกไทยจึงเสียเปรียบผู้ส่งออกจีน

5.1.11.2 มาตรการที่ไม่ใช่ภาษี ประกอบด้วย

- 1) มาตรการด้านสุขอนามัย สำหรับผักผลไม้นำเข้าประเทศจีนจะถูกกักที่ท่าเรือและด่านนำเข้า เพื่อตรวจด้านสุขอนามัย โดยส่งตัวอย่างไปยังส่วนกลาง ทำให้เสียเวลาในการออกสินค้า ทำให้สินค้าผักผลไม้เสียหาย และมีความเสี่ยงในการไม่ได้รับการอนุมัติผ่าน ส่วนสินค้าจากจีนมาสู่ประเทศไทย มาตรการตรวจสอบไม่เข้มงวด สินค้าจากจีนสามารถออกได้เร็ว
- 2) มาตรการอื่นๆ ได้แก่ การกำหนดโควตาภาษี และการขอใบอนุญาต
 - มาตรการกำหนดโควตาภาษี โดยผู้นำเข้าขอใบอนุญาตและโควตาจากส่วนกลาง โดย อัตราภาษีในและนอกโควตาจะแตกต่างกัน
 - มาตรการขอใบอนุญาตนำเข้า (Import Permit) รายการสินค้าที่จีนกำหนดให้ขอใบอนุญาตนำเข้า นั้น เป็นสินค้า 10 รายการที่อยู่ในข่ายต้องควบคุมการส่งออกจากไทยด้วยเพราะเป็นวัตถุอันตราย
 - มีข้อสังเกตว่า การขอใบอนุญาตนำเข้า จะแตกต่างตามประเภทสินค้า เช่น ผักและผลไม้สด ต้องขอใบอนุญาตจากกระทรวงพาณิชย์จีน ส่วนยางพารา การนำเข้าจะเป็นระบบการอนุญาตนำเข้าโดยอัตโนมัติ (Automatic Import Permit) คือสามารถขออนุญาตการนำเข้าได้โดยใช้สัญญาการซื้อขายยางพารารวมทั้งหลักฐานการจดทะเบียนของบริษัทผู้นำเข้า เป็นเอกสารประกอบในการขออนุญาตการนำเข้าแต่ละครั้ง

5.1.11.3 สรุปปัญหาการส่งออกผ่านชายแดนจากไทยไปจีนของผู้ประกอบการ โดยมีทั้งปัญหาที่เกิดจากปัจจัยภายในประเทศไทยเอง และปัญหาจากข้อจำกัดต่าง ๆ ของจีน โดยสามารถสรุปความสำคัญของแต่ละประเด็นปัญหา ได้แก่ (สำนักงานพาณิชย์จังหวัดเชียงราย:2549)

- 1) ปัญหาด้านการจัดการของประเทศไทย
 - การคืนภาษีอากรล่าช้าของไทย ทำให้ต้นทุนการผลิตสูงและขาดเงินทุนหมุนเวียน โดยเฉพาะผู้ส่งออกขนาดเล็กและขนาดกลาง
 - ด้านค่าใช้จ่ายในการขนส่งของไทยมีราคาสูง ทำให้ต้นทุนสินค้าโดยรวมเพิ่มขึ้น ส่งผลให้อำนาจการแข่งขันในตลาดยูนนานลดลง
 - ด้านขั้นตอนและระเบียบการนำเข้า ส่งออกของไทยซับซ้อน ทำให้การส่งออกล่าช้าและขาดความคล่องตัว มีการเปลี่ยนแปลงบ่อย และมีผู้เชี่ยวชาญ หรือชำนาญด้านกฎหมายน้อย

2) ปัญหาเกี่ยวกับกฎระเบียบของจีน

- นโยบายและการกีดกันทางการค้า แม้จีนจะเข้าเป็นสมาชิกองค์การการค้าโลก (WTO) แต่อยู่ระหว่างการปรับปรุงมาตรการต่าง ๆ ให้สอดคล้องตามสากล ทั้งนี้ รัฐบาลจีนได้แต่งตั้งหน่วยงานใหม่ อาทิ Department of the World Trade Organization Affairs, Bureau of Fair Trade for Imports and Exports , Food and Drug Administration ขึ้นเพื่อรองรับการเปลี่ยนแปลงดังกล่าว พร้อมออกกฎหมายและมาตรการใหม่ ๆ เพื่อปกป้องคุ้มครองอุตสาหกรรมภายในประเทศ โดยเฉพาะมาตรการที่ไม่ใช่ภาษี อาทิ ระเบียบมาตรฐานสินค้า (CCC) ระเบียบด้านสุขอนามัยพืชและสัตว์ ระเบียบปริมาณและชนิดสารตกค้าง และเปลี่ยนแปลงอัตราภาษีบริโภคภายในประเทศ ฯลฯ
- ระบบการเงินและการค้าที่ยังไม่เป็นสากลของประเทศจีน ทำให้มีความเสี่ยงสูงในการทำธุรกิจ

3) ปัญหาด้านการตลาด

- มณฑลยูนนานมีชายแดนติดกับประเทศ เวียดนาม พม่า และลาว จึงมีการค้าชายแดน ซึ่งลดภาษีนำเข้าครึ่งหนึ่งของอัตราปกติ และมีการหลบเลี่ยงภาษีนำเข้า ของจีน หรือ Declare ไม่ครบจำนวน จึงทำให้สถิติการค้าไม่แน่นอนมีความคลาดเคลื่อนจากความเป็นจริงมาก
- การขาดข้อมูลการตลาดที่สำคัญของจีนตอนใต้ ทำให้การวางแผนการตลาดเป็นไปได้ยาก และมีความเสี่ยงสูง
- การแข่งขันในตลาดจีนตอนใต้เพิ่มมากขึ้นมีการลอกเลียนแบบหรือปลอมแปลงสินค้ามาก
- เส้นทางคมนาคมขนส่งในจีนตอนใต้ไม่สะดวก ทำให้ต้นทุนค่าขนส่งสินค้าเพิ่มสูงขึ้น

4) ปัญหาด้านบุคลากร

- ผู้ประกอบการไทยขาดแคลนบุคลากรที่มีความรู้ด้านภาษาจีนทั้งการพูด อ่าน เขียน และทางจีนยังขาดบุคลากรที่มีความรู้ในการทำธุรกิจการค้าระหว่างประเทศ และการพูด อ่าน เขียน ภาษาอังกฤษได้น้อย ทำให้เกิดความยุ่งยากในการสื่อสาร ผู้ประกอบการไทยจึงสูญเสียตลาดบางส่วนให้กับประเทศคู่แข่ง เช่น สิงคโปร์และมาเลเซีย ซึ่งมีบุคลากรที่พูดภาษาจีนได้มากกว่า

5.2 กฎระเบียบการค้าของประเทศพม่า

การประเมินด้านกฎระเบียบการค้าชายแดนและการค้าผ่านแดนของพม่า (รายละเอียดแสดงในภาคผนวก ข) พบว่าสินค้าประเภทผลไม้สด และยางพารา เป็นสินค้าห้ามส่งออกทางทะเลและผ่านชายแดน ดังนั้นการที่ประเทศไทยจะส่งออกสินค้าประเภทลำไยสดและยางพาราผ่านทางชายแดนพม่าและส่งต่อไปยังประเทศจีนจึงไม่สามารถทำการขนส่งผ่านเส้นทางดังกล่าวได้ ไม่ว่าจะเป็นทางบกหรือทางทะเล เว้นแต่สินค้าลำไยอบแห้งที่สามารถทำการส่งผ่านพม่าได้

ในการขนส่งผ่านประเทศพม่า พบว่า ด้านพรมแดนพม่า-จีน ยังไม่มีความพร้อม เพราะปัญหาการเมืองภายในทำให้ไม่ค่อยปลอดภัย และถนนเส้นเชียงตุงก็มีความลาดชันทำให้วิ่งได้ช้า ปัจจุบันบริษัทหึงปังของกลุ่มว่าแดงทำการรับขนถ่ายสินค้า ซึ่งตามกฎหมายพม่าผู้ประกอบการจะต้องจ่ายค่าผ่านด่าน 40,000 บาทต่อคัน ในพม่ามีหลายด่านมากต้องเสียค่าผ่านด่านมาก และสินค้าผ่านแดนจากจีนมาไทย พม่าเรียกเก็บ 5% และจากแต่อย่างไกรก็ยังคงมีอุปสรรคเรื่องการเมืองภายในประเทศพม่าที่ก่อให้เกิดความไม่สะดวกและไม่น่าไว้วางใจต่อประเทศจีน และเพื่อเป็นการหลีกเลี่ยงปัญหาที่อาจเกิดขึ้น

ในปัจจุบันจึงไม่มีข้อมูลการส่งออกสินค้าประเภทลำใยอบแห้งและยางพาราผ่านเส้นทางในพม่าแม้ว่าการก่อสร้างถนนจะแล้วเสร็จก็ตาม และในอนาคตแม้ว่ายางพาราจะเป็นสินค้าที่มีแนวโน้มการส่งออกจากไทยไปยังจีนตอนใต้ในมูลค่าที่สูงขึ้น ก็ไม่อาจส่งผ่านทางบกผ่านชายแดนพม่าได้เนื่องจากข้อจำกัดด้านกฎระเบียบทางการค้าของพม่า

5.3 กฎระเบียบการค้าของประเทศ สปป. ลาว

กฎหมายการค้าระหว่างประเทศของลาว(รายละเอียดแสดงในภาคผนวก ค) ยังไม่เปิดเสรีโดยสมบูรณ์ ผู้นำเข้า-ส่งออกจะต้องได้รับอนุญาตจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องก่อน ผู้ประกอบการรายย่อยที่จะนำเข้า-ส่งออกสินค้าที่ไม่มีใบอนุญาต ต้องอาศัยการนำเข้า-ส่งออก ผ่านบริษัทที่มีใบอนุญาต และเสียค่านายหน้าเฉลี่ย 2-3% การนำเข้าสินค้าของลาวการเข้มงวด เนื่องจากลาวมีเป้าหมายที่จะลดภาวะเงินเฟ้อภายในประเทศ ทำให้มีการจำกัดโควตาสินค้าที่จะนำเข้า นอกจากนี้ยังทำให้เกิดมาตรการด้านอื่นๆ ที่มีใช้ภาษีเพื่อควบคุมการนำเข้าทางอ้อม เช่น การขออนุญาตแต่ละเรื่องมีขั้นตอนมาก และการพิจารณาลำช้า ทำให้การนำเข้า-ส่งออกล่าช้าไปด้วย การเข้าออกประเทศลาวยังไม่สะดวกและคล่องตัวเท่าที่ควร แม้จะมีการเปิดจุดผ่านแดนถาวรเพิ่มเติมเพื่อให้การค้าคล่องตัวแต่ยังไม่สามารถดำเนินการได้เนื่องจากข้อจำกัดของทั้งสองฝ่าย ค่าขนส่งและค่าบริการในการนำเข้า-ส่งออกค่อนข้างสูง ประกอบกับการคำนวณระบบส่งผลกระทบต่อผู้ที่เป็นตัวแทนจำหน่ายสินค้าของไทยที่อยู่ในสปป.ลาว สินค้าที่ลักลอบนำเข้ามีต้นทุนต่ำกว่า

ด้านสภาพเส้นทางการคมนาคมขนส่งภายในประเทศที่ยังไม่ดี ทำให้การขนส่งสินค้าต้องใช้เวลานาน และสินค้าได้รับความเสียหายและแตกหักง่าย ประกอบกับระบบขนส่งสินค้ายังไม่ดีพอ และขาดแคลนรถขนส่งที่มีมาตรฐานทำให้การขนส่งสินค้าไม่ทั่วถึง อีกทั้งนโยบายของรัฐบาลลาว กับนโยบายของแต่ละแขวงไม่ค่อยจะสอดคล้องกันทางปฏิบัติ ทำให้ในบางครั้งไม่สามารถขออนุมัติในการดำเนินการได้ ทั้งๆ ที่ได้รับการส่งเสริมจากรัฐบาลกลาง

5.4 การเปรียบเทียบกฎข้อบังคับต่าง ๆ ทางการค้าชายแดน-ผ่านแดนกับต่างประเทศของจีน-สปป.ลาว-พม่า

จากข้อมูลกฎระเบียบด้านการค้าของประเทศจีน พม่า และสปป.ลาว ข้างต้น เมื่อนำมาเปรียบเทียบจะสามารถแสดงในตารางที่ 1 จะเห็นได้ว่า กฎระเบียบด้านการค้าระหว่างประเทศและการค้าชายแดนของประเทศจีนมีความสมบูรณ์มากที่สุด โดยในด้านมาตรการทางภาษีทั้ง 3 ประเทศมีความคล้ายคลึงกันแต่ประเทศพม่าจะมีอัตราสูง ในด้านมาตรการที่ไม่ใช่ภาษี ประเทศจีนจะมีข้อกำหนดครบถ้วนที่สุดทั้งด้านสุขอนามัย ด้านเทคนิค และด้านโควตาภาษี ในขณะที่ประเทศพม่าและสปป.ลาวไม่มีการระบุ ส่วนสินค้าต้องห้ามประเทศพม่ามีสินค้าต้องห้ามประเภทผลไม้สดและยางพาราด้วย ด้านโควตาสินค้านำเข้าประเทศพม่าไม่มีการระบุ ส่วนด้านประสิทธิภาพการทำงานของหน่วยงานนำเข้าและส่งออก เนื่องจากประเทศจีนมีนโยบายการปฏิบัติงานที่สอดคล้องกันระหว่างรัฐบาลกลางกับท้องถิ่น ดังนั้นความพร้อมในการเปิดการเสรีของประเทศจีนมีความพร้อมมากกว่าอีก 2 ประเทศ เนื่องจากมีการปรับกฎระเบียบให้ทันสมัยทั้งกฎหมายการค้าระหว่างประเทศและการค้าชายแดน ให้สอดคล้องกับข้อตกลงที่มีไว้กับ WTO และในด้านค่าใช้จ่ายการขนส่งและบริการของประเทศจีนมีความสมบูรณ์และค่าขนส่งถูกกว่าอีก 2 ประเทศ

ดังนั้นระบบโลจิสติกส์ของการค้าเพื่อเคลื่อนย้ายจากประเทศไทยไปสู่อินโดนีเซีย หากพิจารณาความสะดวกด้านกฎระเบียบแล้ว การขนย้ายจากชายแดนผ่านไปทางประเทศสปป.ลาว ไปสู่ประเทศจีน หรือเส้น R3E จะเป็นเส้นทางที่เหมาะสมกว่าการผ่านแดนไปทางประเทศพม่า

ตารางที่ 1 แสดงการเปรียบเทียบกฎข้อบังคับต่างๆด้านการค้ากับต่างประเทศของจีน-ลาว-พม่า

กฎระเบียบ	จีน	สปป.ลาว	พม่า
มาตรการทางภาษี	- มีภาษีมูลค่าเพิ่ม - มีภาษีผู้บริโภค	- มีภาษีมูลค่าเพิ่ม - มีภาษีผู้บริโภค	- มีภาษีมูลค่าเพิ่ม - มีภาษีผู้บริโภค ต้องจ่ายภาษีหลายด้านและในอัตราสูง
มาตรการที่ไม่ใช่ภาษี	- มีมาตรการด้านสุขอนามัย แต่ไม่เป็นมาตรฐานเดียวกันในแต่ละท่าเรือ และด่านนำเข้า โดยเฉพาะผักและผลไม้ - มีมาตรการเกี่ยวกับอุปสรรคด้านเทคนิคต่อการค้าเช่น CCC Mark ฯลฯ - มีมาตรการกำหนดโควตาภาษีโดยอัตราภาษีในและนอกโควตาจะแตกต่างกัน - มีมาตรการขอใบอนุญาตนำเข้า (แตกต่างกันตามประเภทสินค้า)	- มาตรการด้านสุขอนามัย (ไม่ระบุ) - มาตรการเกี่ยวกับอุปสรรคด้านเทคนิคต่อการค้า (ไม่ระบุ) - มีมาตรการกำหนดโควตาภาษี - มาตรการขอใบอนุญาตนำเข้า (ไม่ระบุ)	- มาตรการด้านสุขอนามัย(ไม่ระบุ) - มาตรการเกี่ยวกับอุปสรรคด้านเทคนิคต่อการค้า (ไม่ระบุ) - มาตรการกำหนดโควตาภาษี (ไม่ระบุ) - มาตรการขอใบอนุญาตนำเข้า (ไม่ระบุ)
สินค้าต้องห้าม	- วัตถุอันตราย		- สินค้าประเภทผลไม้สด และยางพาราเป็นสินค้าห้ามส่งออกทางทะเลและผ่านชายแดน(แต่ลำไยอบแห้งส่งผ่านได้)
โควตาสินค้านำเข้า	- จำกัดโควตาการนำเข้าสินค้า	- จำกัดโควตาการนำเข้าสินค้า	- ไม่ระบุ
ประสิทธิภาพของหน่วยราชการในการนำเข้า-ส่งออก	- มีความสอดคล้องมากในด้านนโยบายระหว่างรัฐบาลกลางกับท้องถิ่น	- การขออนุญาตขั้นตอนมาก และการพิจารณาล่าช้า - ด้านนโยบายไม่สอดคล้องระหว่างรัฐบาลกลางกับแต่ละแขวง	- น้อย
การค้านอกระบบ	- ไม่มี	- มีผลต่อผู้นำเข้าเพราะต้นทุนต่ำกว่า	- มี
การเปิดเสรีทางการค้า	- พร้อมมาก	- ยังไม่พร้อมต้องมีการขออนุญาตส่งออก หรือผ่านบริษัทที่มีใบอนุญาตโดยต้องเสียค่านายหน้า	- มีปัญหาด้านความมั่นคง
ค่าใช้จ่ายในการขนส่งและบริการ	- มีปริมาณรถมากและถนนดี ค่าขนส่งยุติธรรม	- สูงเพราะสภาพถนนไม่ดี	- สูงเพราะสภาพถนนไม่ดี

5.5 ความตกลงว่าด้วยการขนส่งข้ามพรมแดนในอนุภูมิภาคุ่มแม่น้ำโขง (GMS Cross Border Transport Agreement: GMS CBTA)

เมื่อวันที่ 26 พฤศจิกายน 2542 ได้มีการลงนามความตกลงสามฝ่าย โดยไทย ลาว และเวียดนาม ณ กรุงเวียงจันทน์ เพื่อร่วมมือกันทั้งทางด้านเศรษฐกิจและสังคม อันจะนำไปสู่ความเจริญร่วมกันในภูมิภาคซึ่งความร่วมมือทางเศรษฐกิจได้เริ่มจากการก่อสร้างโครงสร้างพื้นฐานด้านการคมนาคมขนส่ง โดยเน้นการพัฒนาเส้นทางขนส่งทางถนนเป็นหลัก (www.itpcenter.org)

ต่อมา ได้มีการแก้ไขความตกลงฯ เพื่อเปิดให้สมาชิกอื่นในกรอบความร่วมมือทางเศรษฐกิจในอนุภูมิภาคุ่มแม่น้ำโขง (Greater Mekong Sub-region หรือ GMS) สามารถเข้าร่วมเป็นภาคีในความตกลงฯ ได้ และในการประชุมที่เมื่อวันที่ 19 กันยายน 2546 ณ เมืองต้าลี่ ประเทศจีน ได้เปลี่ยนชื่อความตกลงที่ดำเนินการเจรจาเป็น “ความตกลงว่าด้วยการขนส่งข้ามพรมแดนในอนุภูมิภาคุ่มแม่น้ำโขง” (GMS Cross Border Transport Agreement: GMS CBTA) ตามความเห็นชอบของทั้ง 6 ประเทศสมาชิกได้แก่กัมพูชา พม่า ลาว เวียดนาม ไทย และจีนตอนใต้ (มณฑลยูนนาน)

5.5.1 สารสำคัญของข้อตกลง

ส่วนนี้จะเกี่ยวกับการอำนวยความสะดวกเรื่องพิธีการข้ามแดน การขนส่งข้ามเขตแดนการขนส่งสินค้าข้ามพรมแดน การกำหนดการยอมรับยานพาหนะทางถนน การแลกเปลี่ยนสิทธิการจราจรเพื่อการพาณิชย์ และโครงสร้างพื้นฐาน

5.5.1.1 การอำนวยความสะดวกเรื่องพิธีการข้ามแดน

ภาคีสัญญาจะค่อยๆ ปรับใช้มาตรการดังต่อไปนี้ เพื่อลดความยุ่งยาก และเร่งระยะเวลาของพิธีการข้ามเขตแดน

- 1) Single Window Inspection (SWI) เป็นการตรวจสอบต่างๆ ในบริเวณเดียวกัน ทั้งการควบคุมประชาชน (หนังสือเดินทางตราวีซ่า ใบขับขี่ อัตราแลกเปลี่ยนเงินตรา ภาษีศุลกากร สุขภาพ การตรวจโรคระบาด) การตรวจสอบรถยนต์ (การจดทะเบียน ความมั่นคงแข็งแรงของรถ และการ ประกันภัย) รวมทั้งสินค้า (ภาษีศุลกากร คุณภาพ สุขอนามัย/การกักกันพืช และการตรวจโรคสัตว์) จะต้องดำเนินการร่วมกันและพร้อมกันระหว่างเจ้าหน้าที่ผู้มีอำนาจที่เกี่ยวข้อง (เช่น ศุลกากร ตำรวจการตรวจคนเข้าเมือง การค้า การเกษตรกรรม ฝ่ายสาธารณสุข)
- 2) Single-Stop Inspection (SSI) เป็นการดำเนินการตรวจสอบร่วมกันและพร้อมกัน ของเจ้าหน้าที่ของประเทศทั้งสองที่เขตแดนติดต่อกัน หากภูมิภาคใดในท้องถิ่นไม่เอื้ออำนวยต่อการจัดตั้งจุดควบคุม ณ จุดพรมแดนได้ เจ้าหน้าที่ของภาคีสัญญาฝ่ายหนึ่งจะได้รับอนุญาตให้ปฏิบัติหน้าที่ของตนได้ในดินแดนของภาคีสัญญาอีกฝ่ายหนึ่ง
- 3) การประสานด้านเวลาปฏิบัติงาน โดยภาคีสัญญาจะประสานกันด้านเวลาในการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ที่ควบคุมการข้ามแดนที่ชายแดนต่อกัน
- 4) การแลกเปลี่ยนข้อมูลล่วงหน้าและการขนถ่าย โดยภาคีสัญญาจะทำงานร่วมกันในการแลกเปลี่ยนข้อมูลล่วงหน้าและการขนถ่ายสินค้าและผู้โดยสาร

5.5.1.2 การขนส่งข้ามเขตแดน

- 1) สำหรับบุคคลที่เกี่ยวข้องกับการประกอบการขนส่งได้รับวีซ่าเพื่อการเข้าออกดินแดนหลายครั้ง

- 2) สำหรับผู้ที่ไม่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการประกอบการขนส่ง รวมทั้งผู้โดยสารและนักท่องเที่ยว (เช่น รถ เส้นทาง การขนส่ง และอัตราค่าโดยสาร) จะกำหนดไว้อย่างชัดเจน

5.5.1.3 การขนส่งสินค้าข้ามพรมแดน ได้แก่ การยกเว้นการตรวจจากศุลกากร กรณีผ่านแดน ไม่มีการตรวจสอบภาษีพืชรื้อและสัตว์อย่างเข้มงวดมากกว่าที่กำหนดไว้ในระเบียบขององค์การอนามัยโลก และองค์การอาหารและการเกษตรกรรม ไม่บังคับใช้สำหรับการขนส่งสินค้าอันตราย สินค้าเน่าเสียง่าย

5.5.1.4 การกำหนดการยอมรับยานพาหนะทางถนน ภาควิชาสัญญาต้องยอมรับ

- 1) รถที่เป็นทั้งพวงมาลัยซ้าย-ขวา พาหนะเพื่อการพาณิชย์ หรือเพื่อส่วนตัวซึ่งจดทะเบียนในประเทศภาคีสัญญาอื่นเข้าสู่ดินแดนตน
- 2) การจดทะเบียนรถที่ใช้ในการขนส่งสินค้าข้ามแดนจะต้องได้รับการจดทะเบียนในประเทศผู้ส่ง และจะต้องมีเครื่องหมายประจำรถแสดงหมายเลขทะเบียนบนป้ายด้านหน้า และด้านหลังของรถ
- 3) ด้านเทคนิค รถที่วิ่งไปยังดินแดนประเทศภาคีสัญญาต้องมีความปลอดภัยของ อุปกรณ์และมาตรฐานตามที่บังคับใช้ในประเทศผู้ส่ง ส่วนน้ำหนัก ขนาด สัดส่วนของรถ เป็นไปตามระเบียบของประเทศผู้รับ
- 4) การปรับปรุงแผ่นป้ายทะเบียนรถ เป็นภาษาอังกฤษ และเลขอารบิก
- 5) การยอมรับหนังสือรับรองการตรวจสอบสภาพรถ ตามหลักการของความตกลง รถที่มีหนังสือรับรองว่าได้รับการตรวจสอบสภาพจากประเทศตน จะได้รับยกเว้นไม่ต้องตรวจสอบสภาพในประเทศอื่นอีก
- 6) มีการประกันภัยบุคคลที่ 3 ภาคบังคับ ให้ปฏิบัติตามเงื่อนไขของประเทศผู้รับ
- 7) ยอมรับใบอนุญาตประกอบการขนส่งระหว่างประเทศ ซึ่งออกให้โดยภาคีสัญญาอื่นตามความตกลง
- 8) การให้อินนุญาตเป็นการชั่วคราวแก่รถซึ่งจดทะเบียนในดินแดนของภาคีสัญญาอื่น โดยปราศจากภาษีอากรการนำเข้า

5.5.1.5 การแลกเปลี่ยนสิทธิการจราจรเพื่อการพาณิชย์ ผู้ประกอบการขนส่งที่จัดตั้งในภาคีสัญญาหนึ่ง

- 1) สามารถปฏิบัติการขนส่งผ่านแดน เข้าไปในดินแดนและออกจากดินแดนของภาคีสัญญาอื่น
- 2) อนุญาตให้ประกอบการขนส่งระหว่างประเทศ และห้ามประกอบการในประเทศ ยกเว้นในกรณีที่ได้รับอนุญาตเป็นพิเศษจากประเทศผู้รับเท่านั้น
- 3) ผู้ประกอบการขนส่งต้องได้รับใบอนุญาตประกอบการขนส่งข้ามแดนจากประเทศตน โดยไม่สามารถขายหรือโอนใบอนุญาตประกอบการได้ และประเทศผู้รับต้องยอมรับใบอนุญาต
- 4) ได้รับสิทธิตามข้อตกลงโดยประเทศผู้รับจะอนุญาตให้ผู้ประกอบการขนส่งที่ทำการขนส่งข้ามเขตแดนจัดตั้งสำนักงานตัวแทนเพื่อวัตถุประสงค์ในการอำนวยความสะดวกในการปฏิบัติการ
- 5) มีการกำหนดปริมาณให้บริการ (จำนวนรถ) ในระยะแรก
- 6) การกำหนดราคา เป็นไปตามกลไกตลาดเสรีแต่ให้อยู่ภายใต้ข้อกำหนดป้องกันการผูกขาดและการดูแลของคณะกรรมการร่วมเพื่อป้องกันราคาที่สูงหรือต่ำเกินไป

5.5.1.6 โครงสร้างพื้นฐาน ภาครัฐสัญญาตกลงกันดังนี้

- 1) มาตรฐานการออกแบบถนน และสะพาน จะต้องดำเนินการภายใต้กรอบของโครงการด้านโยธาธิการแห่งชาติหรือดำเนินการ โดยใช้แหล่งเงินทุนจากต่างประเทศ
- 2) นำเครื่องหมายและสัญญาณจราจรมาใช้ในดินแดนของตน
- 3) จะสร้างหรือยกระดับโครงสร้างพื้นฐานที่จำเป็น ณ จุดข้ามเขตแดน และจัดเจ้าหน้าที่เพื่ออำนวยความสะดวกสำหรับพิธีการข้ามแดน

5.5.2 กลไกดำเนินงาน ภาครัฐสัญญาจะจัดตั้ง

1) คณะกรรมการอำนวยความสะดวกการขนส่งแห่งชาติ (National Transport Facilitator Committee: NTFC) เพื่อประสานการขนส่งผ่านแดนและขนส่งข้ามแดนแห่งชาติ ประกอบด้วยผู้แทนจากทุกหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินการตามความตกลงนี้ ทั้งนี้โดยมีรัฐมนตรี หรือรัฐมนตรีช่วยว่าการหรือเทียบเท่าเป็นประธาน

2) คณะกรรมการร่วม (Joint Committee) ประกอบด้วยตัวแทนจาก NTFC เป็นผู้กำกับดูแลและประเมินผลการใช้ความตกลงนี้ และทำหน้าที่เป็นแกนหลักในการพิจารณา รวมทั้งรับข้อพิพาทอย่างฉันทามติตลอดจนให้คำแนะนำแก่ภาครัฐสัญญา และจัดทำข้อเสนอในการแก้ไขความตกลง

5.5.3 ข้อกำหนดอื่น ๆ

- 1) ประชาชนผู้ประกอบการขนส่ง และรถต้องปฏิบัติตามและการบังคับใช้กฎหมายและกฎระเบียบที่บังคับใช้ ภายในประเทศ
- 2) ประเทศภาครัฐสัญญาจะจัดทำเอกสารทางด้านกฎหมายภายในประเทศ กฎระเบียบ ขั้นตอนและข้อมูลทางด้านเทคนิคเป็นภาษาอังกฤษที่เกี่ยวกับการขนส่งสินค้าและบุคคลข้ามเขตแดนตามที่ระบุไว้ในความตกลง

5.5.4 รายละเอียดของการปฏิบัติตามข้อตกลง

ภายใต้ความตกลงภาครัฐสัญญาจะมีการจัดทำรายละเอียดของการปฏิบัติในเรื่องต่างๆ ได้แก่ เรื่องการอำนวยความสะดวก ณ จุดข้ามแดนการกำหนดเส้นทางจุด เข้า-ออก เกณฑ์ในการออกใบอนุญาตประกอบการขนส่งระหว่างประเทศ เรียกว่าภาคผนวกและพิธีสาร จำนวน 20 ฉบับ ได้แก่

5.5.4.1 ภาคผนวก(Annex) จำนวน 17 ฉบับ หมายถึง ส่วนเพิ่มเติมความตกลงซึ่งเป็นรายละเอียดทางเทคนิค ด้านศุลกากร การขนส่ง และสินค้า

5.5.4.2 พิธีสาร(Protocol) 3 ฉบับ หมายถึง ส่วนเพิ่มเติมความตกลงซึ่งรายละเอียดด้านปริมาณเกี่ยวกับ เวลา สถานที่ และจำนวน

ภาคผนวกและพิธีสารถือเป็นส่วนเดียวกันกับความตกลงและมีผลบังคับใช้เท่าเทียมกัน ขณะนี้ มีการจัดทำภาคผนวกและพิธีสารแล้วเสร็จและมีการลงนามหมดแล้ว โดยมีการจัดทำพร้อมกำหนดหน่วยงานรับผิดชอบ ภาครัฐสัญญาจะมีการลงนามแล้ว 3 ระยะ ดังนี้

- ระยะที่ 1 มีการลงนามเมื่อ 30 เมษายน 2547 ณ กรุงพนมเปญรายละเอียดแสดงในตารางที่ 2
- ระยะที่ 2 มีการลงนามเมื่อ 16 ธันวาคม 2547 ณ กรุงเวียงจันทน์ รายละเอียดแสดงในตารางที่ 3

- ระยะที่ 3 ช่วงแรกลงนามระหว่างการประชุม GMS Summit ครั้งที่ 2 เมื่อวันที่ 5 กรกฎาคม 2548 ณ เมืองคุนหมิง รายละเอียดแสดงในตารางที่ 4
- ระยะที่ 3 ชุดสุดท้ายลงนามเมื่อวันที่ 20 มีนาคม 2550 ณ ปักกิ่ง สาธารณรัฐประชาชนจีน รายละเอียดแสดงในตารางที่ 5

ตารางที่ 2 แสดงรายละเอียดการลงนามตาม CBTA ระยะที่ 1 เมื่อ 30 เมษายน 2547 ณ กรุงเทพมหานคร

ลำดับ	ภาคผนวกและพิธีสาร	เรื่อง	หน่วยงานที่รับผิดชอบ
1.	ภาคผนวก 2	การจดทะเบียนพาหนะระหว่างประเทศ	กรมการขนส่งทางบก
2.	ภาคผนวก 4	การอำนวยความสะดวก ณ จุดข้ามแดน	กรมศุลกากร สำนักงานตรวจคนเข้าเมือง
3.	ภาคผนวก 7	กฎระเบียบและสัญญาฉกรรจ์	สำนักงานตำรวจแห่งชาติ
4.	ภาคผนวก 11	มาตรฐานการออกแบบถนนและสะพาน	กรมทางหลวง
5.	ภาคผนวก 12	จุดข้ามแดนและผ่านแดนและการให้บริการที่เกี่ยวข้อง	กรมศุลกากร
6.	ภาคผนวก 13(a)	ระบบความรับผิดชอบทางแพ่งของการขนส่งต่อเนื่องหลายรูปแบบ	กรมการขนส่งทางน้ำและพาณิชยนาวี
7.	ภาคผนวก 15	ระบบการจัดประเภทสินค้า	กรมศุลกากร
8.	พิธีสาร 1	การกำหนด Corridor เส้นทางจุดเข้า-ออก (การข้ามแดน)	กรมทางหลวง กรมศุลกากร

ตารางที่ 3 แสดงรายละเอียดการลงนามตาม CBTA ระยะที่ 2 ลงนามเมื่อ 16 ธันวาคม 2547 ณ กรุงเวียงจันทน์

ลำดับ	ภาคผนวกและพิธีสาร	เรื่อง	หน่วยงานที่รับผิดชอบ
1.	ภาคผนวก 1	การขนส่งสินค้าอันตราย	กรมการขนส่งทางบก
2.	ภาคผนวก 9	กฎเกณฑ์ในการออกใบอนุญาตประกอบกิจการขนส่งระหว่างประเทศ	กรมการขนส่งทางบก
3.	ภาคผนวก 13(b)	กฎเกณฑ์ในการออกใบอนุญาตประกอบกิจการขนส่งต่อเนื่องหลายรูปแบบในส่วนของการขนส่ง cross-border	กรมการขนส่งทางน้ำและพาณิชยนาวี
4.	ภาคผนวก 16	หลักเกณฑ์เรื่องใบอนุญาตขับขี่	กรมการขนส่งทางบก

ตารางที่ 4 แสดงรายละเอียดการลงนามตาม CBTA ระยะที่ 3 ช่วงแรก ลงนามระหว่างการประชุม GMS Summit ครั้งที่ 2 เมื่อวันที่ 5 กรกฎาคม 2548 ณ เมืองคุนหมิง

ลำดับ	ภาคผนวกและ พิธีสาร	เรื่อง	หน่วยงานที่รับผิดชอบ
1.	ภาคผนวก 3	การขนส่งสินค้าเน่าเสียง่าย	กระทรวงเกษตรและสหกรณ์
2.	ภาคผนวก 5	การข้ามแดนของคน	สำนักงานตรวจคนเข้าเมือง
3.	ภาคผนวก 10	เงื่อนไขการขนส่ง	กรมการขนส่งทางบก
4.	พิธีสาร 2	ค่าธรรมเนียมเกี่ยวกับการผ่านแดน	กรมทางหลวง

ตารางที่ 5 แสดงรายละเอียดการลงนามตาม CBTA ระยะที่ 3 ชุดสุดท้ายลงนามเมื่อวันที่ 20 มีนาคม 2550 ณ ปักกิ่ง สาธารณรัฐประชาชนจีน

ลำดับ	ภาคผนวก และพิธีสาร	เรื่อง	หน่วยงานที่รับผิดชอบ
1.	ภาคผนวก 6	ระบบศุลกากรผ่านแดน	กรมศุลกากร
2.	ภาคผนวก 8	การนำรถยนต์เข้าประเทศชั่วคราว	กรมศุลกากร
3.	ภาคผนวก 14	ระบบศุลกากรสำหรับตู้คอนเทนเนอร์	กรมศุลกากร
4.	พิธีสาร 3	จำนวนเที่ยววิ่ง และขนาดบรรทุก การกำหนดโควตา และออกใบอนุญาต	กรมการขนส่งทางบก

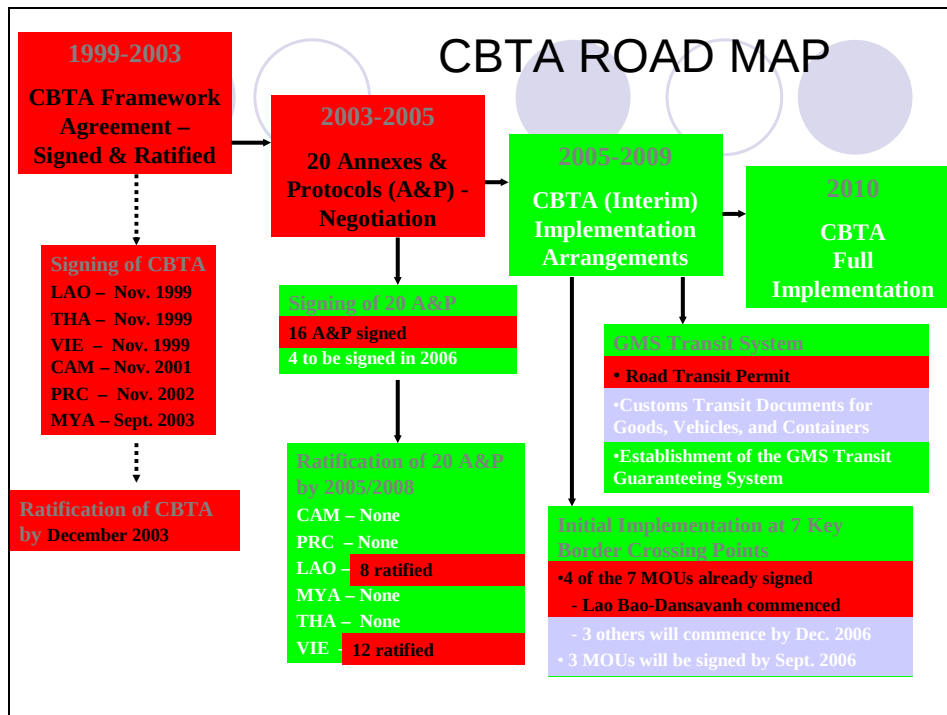
ที่มา: ศูนย์ส่งเสริมการขนส่งทางบกระหว่างประเทศ กรมการขนส่งทางบก กระทรวงคมนาคม

5.5.5 แผนงานของ GMS CBTA

ประเทศกลุ่ม GMS ได้มีการจัดทำตารางและแผนงานของ CBTA ดังแสดงในรูปที่ 3 ดังนี้

- ปี 2550 มีการจัดทำแผนงานระดับประเทศเพื่อรองรับกับการดำเนินการตามความตกลงภาคผนวก และพิธีสาร
- ปี 2551 ในการประชุมผู้นำ GMS ให้สัตยาบันภาคผนวก และพิธีสารทุกฉบับ และการเริ่มดำเนินการตามแผนปฏิบัติการระดับประเทศที่วางไว้
- ปี 2552 การริเริ่มปฏิบัติตามความตกลงอย่างน้อย 7 ด้านพรมแดน และเส้นทางที่เกี่ยวข้อง
- ปี 2553
 - แต่ละประเทศจะเริ่มปฏิบัติตามความตกลงภาคผนวก และพิธีสาร อย่างเต็มรูปแบบ ตามแนว Corridor หลักของ GMS
 - จัดตั้งองค์กรความร่วมมือระดับอนุภูมิภาคอย่างยั่งยืนในการกำกับและดูแลการปฏิบัติตามความตกลง
- ปี 2549-2558 ขยายแนว Corridors จาก 3 เป็น 9

รูปที่ 3 แสดงตารางและแผนงานของ CBTA

5.5.6 สถานการณ์ปฏิบัติตามข้อตกลง GMS CBTA

5.5.6.1 ความตกลงมีการลงนามแล้ว แต่จะมีผลปฏิบัติ เมื่อประเทศสมาชิกอย่างน้อย 2 ประเทศ ให้สัตยาบันภาคผนวกและพิธีสารแล้วก่อน หรือยอมรับจากรัฐบาลของประเทศภาคีสัญญา

5.5.6.2 การแก้ไขกฎหมายภายในประเทศ โดยประเทศภาคีแต่ละประเทศต้องไปแก้กฎหมายภายในประเทศเสร็จภายใน 2 ปี

5.5.6.3 มีการทดลองใช้ข้อตกลง ในระหว่างที่ความตกลง ภาคผนวก และพิธีสาร ยังไม่มีผลในทางปฏิบัติ โดยสมบรูณ์ประเทศสมาชิกได้เห็นชอบให้มีการทดลองใช้ โดยใช้ จัดทำบันทึกความเข้าใจการเริ่มใช้ความตกลงระดับทวิภาคี และไตรภาคี

1) บันทึกความเข้าใจการเริ่มใช้ความตกลงระดับทวิภาคี ณ จุดผ่านแดนต่างๆ ได้แก่

- ระหว่างประเทศไทย-กัมพูชา จุดผ่านแดนอรัญประเทศ-ปอยเปต มุกดาหาร-สะหวันนะเขต ลงนามเมื่อวันที่ 5 กรกฎาคม 2548

- ระหว่างประเทศไทย-ลาว จุดผ่านแดนมุกดาหาร-สะหวันนะเขต ลงนามเมื่อวันที่ 25-27 ธันวาคม 2549

- ระหว่างประเทศไทย-พม่า จุดผ่านแดนแม่สาย-ท่าขี้เหล็ก แม่สอด-เมียวดี คาดว่าลงนามในปี 2550

2) บันทึกความเข้าใจการเริ่มใช้ความตกลงระดับไตรภาคี

- ระหว่างประเทศไทย-ลาว-เวียดนาม จุดผ่านแดน มุกดาหาร-สะหวันนะเขต ลาวบาว-แดนสะหวัน

- ระหว่างประเทศไทย-ลาว-จีน จุดผ่านแดน บนเส้นทาง NSEC

5.5.7 สารสำคัญของบททดลองใช้ตามบันทึกความเข้าใจการแลกเปลี่ยนสิทธิการจราจรระหว่างประเทศ ประกอบด้วย

- กำหนดเส้นทางการขนส่ง
- การยอมรับหนังสือรับรองการจดทะเบียนรถ หนังสือรับรองการตรวจสภาพรถ แผ่นป้ายทะเบียนรถ
- จำนวนรถที่จะอนุญาต ในระยะแรก
- ข้อกำหนดทางเทคนิคของรถ (ขนาด และน้ำหนักรถ)
- รายการเอกสารสำหรับ บุคคล พาหนะ และสินค้า
- การจำกัดจำนวนรถ (Permit)
 - โดยกำหนด จำนวน 40 ใบ (ไทย-กัมพูชา) / 200 ใบ (ไทย-พม่า) / 500 ใบ (ไทย-ลาว-เวียดนาม) / 500 ใบ (GMS) ต่อวัน
 - ใช้เฉพาะการขนส่งเพื่อการพาณิชย์ : การประกอบการขนส่งสินค้า และการขนส่งผู้โดยสารไม่ประจำทาง
 - มีอายุ 1 ปี (ระบุชื่อผู้ถือ ไม่เปลี่ยนมือ ไม่สามารถ โอนสิทธิ์)
 - 1 ใบต่อพาหนะ 1 คัน (ยกเว้นกรณีรถเสียสามารถใช้ รถอื่นแทนได้)
 - ต้องติดไปกับรถตลอดเวลาทำการขนส่ง
- การขนส่งที่ไม่ต้องมีจำกัดจำนวนรถ
 - การประกอบการขนส่งส่วนบุคคล(ต้องมีหนังสือรับรองจาก NTFC หรือ หน่วยงานที่ได้รับมอบหมาย)
 - รถที่มีไว้ใช้เพื่อการพาณิชย์ (รถยนต์ส่วนบุคคล)
 - การขนส่งศพ การขนส่งกรณีฉุกเฉิน และการขนส่งในลักษณะการค้าชายแดน

5.5.7.1 บันทึกความเข้าใจการเริ่มใช้ความตกลงระดับทวิภาคี

- มีการทดลองปฏิบัติ Single Window Inspection และ Single Stop Inspection
- การประสานเวลาปฏิบัติงาน และ ความร่วมมือระหว่างเจ้าหน้าที่ ณ ด่านพรมแดน
- การแลกเปลี่ยนสิทธิการจราจรทางถนน
- การใช้มาตรการชั่วคราวอื่นๆ เพื่อสามารถปฏิบัติได้ก่อน
- จุดผ่านแดนนำร่องที่จะให้มีการอำนวยความสะดวกในช่วงแรกคือจุดผ่านแดน มุกดาหาร-สะหวันนะเขต ซึ่งจะเชื่อมโยงกับด่านแดนสะหวัน-ลาวบาว (ชายแดนลาว-เวียดนาม) เส้นทางหมายเลข 9 ในแนว East West Economic Corridor

5.5.7.2 บันทึกข้อตกลงไทย-สปป.ลาว การใช้ประโยชน์ร่วมกันจากการใช้สะพานมิตรภาพ 2

ผลการเจรจาระหว่างกระทรวงพาณิชย์ไทยกับรัฐบาลสปป. ลาว วันที่ 25-27 ธันวาคม 2549 สรุปได้ดังนี้

- ทั้งสองประเทศจะเร่งรัดให้มีการเริ่มต้นจากดำเนินการความร่วมมือทางด้านการขนส่งในกรอบ GMS ในระดับทวิภาคีไปก่อน
- รถขนส่งสินค้าไทยผ่านแดนเข้าไปในสปป. ลาว สามารถขอ Passport ได้ที่กรมการขนส่งทางบก โดยมีอายุ 1 ปี ไม่จำกัดจำนวนเที่ยวในการเข้า-ออก
- การขนส่งสินค้าเข้าไทยเข้าไปในลาว จะถูกจำกัดด้วยปริมาณรถ 20 คันต่อเที่ยวและต้องมีตำรวจนำขบวน

- แต่ละด่านตรวจรถสินค้าต้องทำใบขนใหม่ทุกครั้ง ทำให้เสียเวลา
- ค่าธรรมเนียมในการขนถ่ายสินค้า ทาง สปป. ลาว คิดตามมูลค่าสินค้า ทำให้ราคาค้าขายมีมูลค่าสูงขึ้น

5.5.7.3 บันทึกความเข้าใจการเริ่มใช้ระดับไตรภาคี ไทย-ลาว-เวียดนาม ภายใต้ GMS

- การอนุญาตให้มีการขนส่งสินค้าและผู้โดยสารระหว่าง 3 ประเทศตามแนว EWEC เส้นทางขนส่ง (แม่สอด-พิษณุโลก-ขอนแก่น-กาฬสินธุ์- มุกดาหาร-สะหวันนะเขต-แดนสะหวัน-ลาวบาว-ดองฮา-เว้-ดานัง)
- การยอมรับผู้ประกอบการขนส่งที่ได้รับอนุญาตจากหน่วยงานของประเทศภาคีอื่น
- นำเอาการตรวจ SWI และSSI มาใช้อย่างค่อยเป็นค่อยไป
- ร่วมจัดตั้งบริการขนส่งผู้โดยสารประจำทางระหว่าง 3 ประเทศ
- การขนส่งสินค้าอันตรายพยายามจะปฏิบัติตามข้อเสนอแนะของสหประชาชาติ และข้อตกลง ADB การยอมรับหนังสือรับรองการจดทะเบียน แผ่นป้ายทะเบียน หนังสือรับรองตรวจสอบสภาพรถ ใบอนุญาตขับรถซึ่งกันและกันสำหรับการขนส่งสินค้ามีโควตาจำนวนรถ 500 คัน

5.5.7.4 สิ่งทีภาคีรัฐบาลไทยได้ดำเนินการแล้วเกี่ยวกับ CBTA

- 1) หน่วยงานราชการไทยที่เกี่ยวข้องได้เตรียมความพร้อมเพื่อรองรับการปฏิบัติตามข้อตกลงดังนี้
 - จัดตั้งคณะกรรมการ NTFC รับผิดชอบโดยมีปลัดกระทรวงคมนาคมเป็นประธาน
 - ออกกฎหมายเพื่อรองรับการปฏิบัติตามความตกลง ฯ ซึ่งรายละเอียดของร่าง พ.ร.บ. ได้ใช้แนวทางกฎหมายระหว่างประเทศ ได้แก่ Convention on Contract for the International Carriage of Goods by Road (CMR) และ Convention on the Contract for the International Carriage of Passengers and Luggage by Road (CVR) ได้แก่ร่าง พ.ร.บ. การรับขนของทางถนนระหว่างประเทศ ร่าง พ.ร.บ. การรับขนผู้โดยสารและสัมภาระทางถนนระหว่างประเทศ และร่าง พ.ร.บ. การอำนวยความสะดวกในการขนส่งข้ามพรมแดน
 - ปรับปรุงแก้ไข กฎระเบียบต่างๆ ได้แก่ กฎกระทรวงการประกอบการขนส่งระหว่างประเทศ กฎกระทรวงแผ่นป้ายทะเบียนรถภาษาอังกฤษ
 - การจัดตั้งคณะกรรมการพิจารณาหลักเกณฑ์ผู้ประกอบการขนส่ง และคณะกรรมการคัดเลือกและกลั่นกรองผู้ประกอบการขนส่ง ตลอดจนการเผยแพร่ข้อมูลทางเว็บไซต์ ศูนย์ส่งเสริมการขนส่งทางบกระหว่างประเทศ กรมการขนส่งทางบก การจัดสัมมนาผู้ประกอบการขนส่ง/อบรมเจ้าหน้าที่ การจัดพิมพ์หนังสือความตกลง GMS CBTA ฉบับ 2 ภาษา
- 2) ในด้านการขนส่งทางถนนระหว่างประเทศ จะมีการปฏิบัติตามเงื่อนไขของความตกลงระหว่างประเทศที่มีการตกลงไว้ ให้เกิดการยอมรับระหว่างกัน ได้แก่ การยอมรับการจดทะเบียนซึ่งกันและกัน การยอมรับหนังสือรับรองการตรวจสอบสภาพรถ การยอมรับใบอนุญาตขับรถระหว่างกัน
 - การยอมรับการจดทะเบียนซึ่งกันและกัน การอนุญาตรถที่จดทะเบียนในต่างประเทศให้สามารถวิ่งข้ามพรมแดนเข้ามาในดินแดนของอีกประเทศได้ โดยจะต้องมีเงื่อนไขของแผ่นป้ายทะเบียนรถที่เป็นภาษาอังกฤษ และหนังสือรับรองการจดทะเบียนที่เป็นภาษาอังกฤษ กรมการขนส่งทางบกได้มีการแก้ไขกฎกระทรวงและประกาศจัดทำแผ่นป้ายทะเบียนภาษาอังกฤษ สำหรับรถที่จดทะเบียนตาม พ.ร.บ. การขนส่งทางบก และหนังสือรับรองการจดทะเบียนเป็นภาษาอังกฤษ

- การยอมรับหนังสือรับรองการตรวจสอบสภาพรถ ตามหลักการของความตกลง รถที่มีหนังสือรับรองว่า ได้รับการตรวจสอบสภาพจากประเทศตนจะได้รับยกเว้นไม่ต้องตรวจสอบสภาพในประเทศอื่นอีก กรมการขนส่งทางบกได้ออกระเบียบการออกหนังสือรับรองการตรวจสอบสภาพรถ เพื่อการใช้รถนอกราชอาณาจักร ซึ่งใช้บังคับกับรถที่ใช้ในเชิงพาณิชย์ หรือ รถตาม พ.ร.บ. การขนส่งทางบก
- การยอมรับใบอนุญาตขับขี่ซึ่งกันและกัน ตามหลักของความตกลง ผู้ที่ได้รับใบอนุญาตขับขี่ของประเทศตนสามารถขับขี่ในอีกประเทศหนึ่งได้ โดยมีเงื่อนไขว่าหากใบอนุญาตขับขี่ไม่เป็นภาษาอังกฤษ จะต้องมีการแปลเป็นภาษาอังกฤษ และได้ออกระเบียบเรื่องการแปลใบอนุญาตขับขี่เป็นภาษาอังกฤษไว้ด้วย

5.5.7.5 การลงนามในสัตยาบันของประเทศไทยกับกลุ่มประเทศ GMS

เมื่อวันที่ 30-31 มีนาคม 2551 การประชุม Third GMS Summit ที่เมืองเวียงจันทน์ สปป.ลาว ประเทศไทยให้สัตยาบันภาคผนวก 9 ฉบับ และพิธีสาร (Protocol) 2 ฉบับ รวมจำนวน 11 ฉบับ ซึ่งมีสาระสำคัญเกี่ยวกับการจัดทะเบียนพาหนะระหว่างประเทศ การขนส่งสินค้าเบาเสี่ยงภัย การข้ามแดนของคน มาตรฐานการออกแบบถนนและสะพาน จุดข้ามแดนและผ่านแดน และการให้บริการที่เกี่ยวข้อง ระบบความรับผิดชอบแห่งการขนส่งต่อเนื่องหลายรูปแบบ กฎเกณฑ์ในการออกใบอนุญาตประกอบการขนส่งต่อเนื่องหลายรูปแบบ ในส่วนของการขนส่ง cross-border ระบบการจัดประเภทสินค้า หลักเกณฑ์เรื่องใบอนุญาตขับขี่ การกำหนด Corridor เส้นทางจุดเข้า-ออก (การข้ามแดน) ค่าธรรมเนียมที่เกี่ยวกับการผ่านแดน (Jatuporn Wongta:2550)

ในปี 2551 คาดว่า ภาคผนวก (Annex) และพิธีสาร (Protocol) ที่ประเทศไทยจะให้สัตยาบันเพิ่มประกอบด้วย กฎเกณฑ์ในการออกใบอนุญาตประกอบการขนส่งระหว่างประเทศ จำนวนเที่ยววิ่ง และขนาดบรรทุก การกำหนดโควตา และออกใบอนุญาต

ในปี 2552-2553 คาดว่าให้สัตยาบันเพิ่มเติมเกี่ยวกับ การขนส่งสินค้าอันตราย การข้ามแดนของคน ระบบศุลกากรผ่านแดน กฎระเบียบและสัญญาณจารจร การนำรถยนต์เข้าประเทศชั่วคราว เงื่อนไขการขนส่ง ระบบศุลกากรสำหรับตู้คอนเทนเนอร์

สำหรับการมีผลใช้บังคับนั้น เมื่อมีการลงนามแล้ว แต่ละประเทศจะไปออกกฎหมายบังคับใช้ของตนเอง สำหรับประเทศไทย การออกกฎหมายจะต้องมีการตีความในพระราชกฤษฎีกาก่อน แล้วนำเข้าพิจารณาในคณะรัฐมนตรี จากนั้นจึงมีการลงมติโดยรัฐสภา ซึ่งใช้เวลาประมาณ 1- 2 ปี ดังนั้นร่างกฎหมายตามภาคผนวกและพิธีสารที่ประเทศไทยลงนามแล้วยังไม่มีผลบังคับใช้

สำหรับประเทศเวียดนามและสปป.ลาว ถือว่าร่างกฎหมายตามภาคผนวกและพิธีสารที่ลงนามแล้วจะมีผลบังคับใช้ทันที

การทดลองปฏิบัติ Single Window Inspection (SWI) และ Single Stop Inspection (SSI) มีการทดลองใช้แล้ว 5 ด่านชายแดน เรียกว่า One Stop Services (OSS) ส่วน Single Stop Inspection (SSI) จะเริ่มใช้เมื่อกฎหมายผ่านรัฐสภา

5.5.7.6 อุปสรรคในการนำข้อตกลง GMS CBTA มาปฏิบัติ: กรณีศึกษาด่านลาวบาว-สุวรรณ

เขต

จากรายงานศึกษาของธนาคารแห่งประเทศไทยสาขาภาคตะวันออกเฉียงเหนือเรื่อง “เส้นทางเศรษฐกิจที่เชื่อมโยงระหว่างไทย ลาว และเวียดนามตามเส้นทางหมายเลข 9” (กรกฎาคม 2550) ได้สรุปปัญหาและอุปสรรคในการนำข้อตกลง GMS CBTA มาทดลองปฏิบัติใช้ จากกรณีด่านลาวบาว-สุวรรณเขต

- ความไม่พร้อมในด้านการอำนวยความสะดวกของเจ้าหน้าที่ทางด้านลาวจากกรณีศึกษาเส้นทาง EWEC ทำให้ในปัจจุบันผู้ประกอบการไทยยังพอใจกับการใช้บริการทางทะเลมากกว่า
- การขนส่งสินค้าผ่านแดนลาวดำเนินการโดยบริษัทลาวซึ่งมีใบอนุญาตผ่านแดนและโดยผู้ที่มีสัญชาติลาวเท่านั้น โดยคิดค่าผ่านแดนในอัตรา 3 % ของราคาสินค้า CIF ซึ่งจัดว่าสูงและทำให้ผู้ประกอบการยังไม่นิยมใช้บริการขนส่งผ่านเส้นทางนี้
- บริษัทที่ให้บริการขนส่งสินค้าผ่านแดนของลาวเท่านั้นที่จะเป็นผู้เตรียมเอกสารผ่านแดนล่วงหน้า ซึ่งจะมีประมาณ 5 ฉบับ ซึ่งรวมถึงใบผ่านแดนพิเศษกรณีที่เป็นรถบรรทุกของไทย โดยเก็บค่าธรรมเนียมใบอนุญาตทั้งหมดนี้ในอัตรา 150 ดอลลาร์สหรัฐต่อ 1 เที่ยวบรรทุก
- รถบรรทุกของลาวสามารถที่จะขนส่งสินค้าผ่านแดนได้ แต่จะต้องทำการถ่ายตู้ที่ด้านมุกดาหารในฝั่งไทยเพื่อการขนส่งต่อไปในประเทศไทย แต่รถบรรทุกลาวก็มีจำนวนไม่มากพอ
- รถบรรทุกไทยได้รับอนุญาตให้พักอยู่ในดินแดนลาวแค่ 5 วัน ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับประเภทของประกันอุบัติเหตุที่ทำไว้ โดยอย่างต่ำต้องเสียค่าประกัน 5 วันในราคา 20 ดอลลาร์สหรัฐ และยังต้องจ่ายค่าตำรวจลาวนำทางจากด่านชายแดนเวียตนามไปยังด่านชายแดนไทยอีก 40 ดอลลาร์สหรัฐต่อ 1 ขบวนรถบรรทุก
- รถบรรทุกไทยจะต้องจ่ายค่าธรรมเนียมข้ามพรมแดนเมื่อเข้าไปบริเวณ Kilometer Zero ที่ด่านแดนสวรรค์-ลาวบาว ชายแดนลาวต่อเวียตนาม โดยจ่ายให้กับเจ้าหน้าที่ด่านลาวในอัตรา 1.2 ดอลลาร์สหรัฐต่อคัน
- ในการขนส่งสินค้าจากด่านลาวบาวมายังสะพานสะพานมิตรภาพ 229 กม. รถบรรทุกไทยจะต้องผ่านด่านซึ่งนำหน้าของลาว 3 ด้านและด่านทางหลวงอีก 2 แห่ง โดยต้องจ่ายค่าธรรมเนียมในอัตราคันละ 2.1 ดอลลาร์สหรัฐต่อด่าน รวมทั้งหมด 3 ด้าน
- เมื่อมาถึงฝั่งไทยที่มุกดาหาร เจ้าหน้าที่ไทยจะทำพิธีการศุลกากรซึ่งจะใช้เวลาประมาณ 1 ชั่วโมง หากเอกสารครบถ้วน ถึงแม้ว่าการเปิดใช้สะพานมิตรภาพจะทำให้รถบรรทุกข้ามได้เร็วขึ้น แต่ก็ต้องเสียเวลาเข้าคิวเกือบทั้งวัน
- เพื่อแก้ปัญหาความล่าช้าเนื่องจากการถ่ายสินค้าที่ด่านแดนสวรรค์-ลาวบาว สมควรจะทำการถ่ายสินค้าทันทีที่สินค้าผ่านฝั่งไทยเข้ามายังสะพานมิตรภาพ โดยใช้รถบรรทุกเวียตนาม เนื่องจากรถบรรทุกเวียตนามได้รับอนุญาตให้แล่นในสปป.ลาวได้
- ในขณะที่ทางด่านลาว-ไทยฯ ตามแนวเส้นทางเดียวกันนี้ ก็มีปัญหาในเชิงอำนาจอธิปไตยเนื่องจากมีข้อกำหนดห้ามข้าราชการต่างประเทศ (ในที่นี้หมายถึงชาวลาว) เข้ามาปฏิบัติหน้าที่ในดินแดนไทย และข้อห้ามมิให้ข้าราชการไทยไปทำงานในดินแดนต่างประเทศ (ทั้งๆ ที่ยอมให้เจ้าหน้าที่สหรัฐเข้าไปทำงานตรวจสอบตู้คอนเทนเนอร์ที่จะส่งออกปาสหรัฐจากท่าเรือแหลมฉบังได้)

5.6 ปัญหาและข้อเสนอแนะจากการบังคับใช้ GMS CBTA ของกลุ่มประเทศ GMS

จากการสัมมนาเรื่อง “Trade Facilitation Policy Gap Analysis on Cross Border Transport Agreement (CBTA) in the Greater Mekong Sub-region” ที่ Mekong Institute มหาวิทยาลัยขอนแก่น ระหว่างวันที่ 7-8 เมษายน 2551 ผู้แทนของประเทศกลุ่ม GMS ได้สรุปประเด็นปัญหาที่เกี่ยวข้องดังนี้

5.6.1 ความไม่ราบรื่นในการประสานงานกันในด้านต่อไปนี้

- การขัดกันระหว่างข้อกำหนดตาม CBTA และข้อตกลงทวิภาคีที่มีการลงนามกันไว้ระหว่างสมาชิก
- การขัดกันระหว่างการบังคับใช้ Action Plan ของ CBTA กับยุทธศาสตร์การพัฒนาของประเทศ
- งานของแต่ละหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการบังคับใช้ CBTA ในระดับชาติขาดการประสานกัน

5.6.2 การขาดความพร้อมในสิ่งต่อไปนี้

- ขาดทักษะในการเจรจาต่อรองและกำหนดนโยบาย
- ขาดทักษะทางวิชาการเช่น ศุลกากร การขนส่งและด่านกักกันโรค ฯลฯ
- ขาดการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ที่มีคุณภาพ
- ขาดความไว้วางใจจากสมาชิกนอกกลุ่ม CBTA/ขาดแรงจูงใจในกลุ่ม CBTA
- ขาดโครงสร้างพื้นฐานที่ทันสมัยอันเท่ากับขาดแคลนทรัพยากรในการลงทุน
- ขาดการตระหนักในบทบาทของผู้มีผลประโยชน์เกี่ยวข้อง

5.6.3 แนวทางแก้ปัญหาที่มีดังนี้

- มีกิจกรรมเสริมสร้างสถาบัน
- สร้างกิจกรรมให้ตระหนักถึงบทบาทในฐานะผู้มีผลประโยชน์เกี่ยวข้อง
- มีการเจรจาหรือดำเนินนโยบายร่วมกัน
- กำหนด Action Plan และ Coordination Plan ในด้านการพัฒนาโครงสร้างสถาบันและกฎหมายการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานมีการประเมินผลกระทบร่วมกัน

5.6.4 ปัญหาและข้อเสนอแนะในการบังคับใช้ GMS CBTA เป็นรายประเทศมีดังนี้

5.6.4.1 ปัญหาและข้อเสนอแนะของประเทศกัมพูชา

- ต้องการงานวิจัยร่วมกันด้านการอำนวยความสะดวกด้านการค้า ธุรกิจการขนส่งและการให้บริการสินค้า ความสามารถในการแข่งขัน การดำเนินธุรกิจขนาดย่อม (SME) และการจ้างงาน
- ต้องการการฝึกอบรมพนักงานให้มีความชำนาญเฉพาะด้าน
- ประเทศสมาชิกต้องดำเนินการตาม GMS CBTA ร่วมกัน
- ต้องพัฒนาระบบประกันภัยในภูมิภาคและบริษัทประกันภัยของประเทศที่สามที่น่าเชื่อถือ

5.6.4.2 ปัญหาและข้อเสนอแนะของประเทศเวียดนาม

- ระบบการให้ประกันภัยมีปัญหาตรงที่ ตามกฎหมายภายในด้านศุลกากรไม่สามารถเรียกค่าเสียหายจากผู้ประกอบการต่างชาติได้
- ขาดการประสานงานกันระหว่างกรมกองต่างๆ
- ขาดการประสานงานกันระหว่างภาครัฐและเอกชน
- ควรมีข้อตกลงทวิภาคีระหว่าง 2 ประเทศข้างเคียงมาเสริมข้อกำหนดตาม CBTA
- ควรมีกระทรวงเดียวที่รับผิดชอบในการตัดสินใจเมื่อมีปัญหาแทนที่จะใช้หลักความเห็นชอบร่วมกันจากหลายกระทรวงดังที่เป็นอยู่

5.6.4.3 ปัญหาและข้อเสนอแนะของประเทศสปป.ลาว

- ต้องการหน่วยงานรับประกันความเสียหายของสินค้า
 - มีความขัดกันระหว่างกฎหมายภายในกับข้อกำหนดตาม CBTA อาทิเช่น
- 1) ปัญหาสินค้าผ่านแดน โดยเฉพาะไม้แปรรูปและไม่ซุงจากประเทศอื่นผ่านเวียดนาม เข้าและออกจากสปป.ลาว
 - 2) กฎหมายภายในสปป.ลาวบางฉบับขัดแย้งกับข้อกำหนดตาม CBTA เช่น การระบุ ห้ามเคลื่อนย้ายหรือนำสัตว์ที่มีชีวิตและผลิตภัณฑ์จากสัตว์ออกจากพาหนะที่ขนส่ง
 - 3) เป้าหมายต่างกันของกรมการขนส่งทางบกของสปป.ลาวกับ CBTA ตรงที่กรมการขนส่งทางบกของสปป.ลาวเน้นที่การควบคุมอุตสาหกรรมขนส่งภายในประเทศ การขนส่งข้ามแดนและผ่านแดน ในขณะที่CBTA ส่งเสริมหรืออำนวยความสะดวกในการขนส่งสินค้าและผู้คนข้ามแดน กรมการขนส่งทางบกของสปป.ลาวไม่อนุญาตให้ยานพาหนะที่ขับเคลื่อนด้วยพลังงานไฟฟ้าเข้ามาในประเทศ กรมการขนส่งทางบกของสปป.ลาวเรียกเก็บค่าธรรมเนียมการขนส่งโดยมีอัตราตายตัว ในขณะที่ CBTA อนุญาตให้อัตราค่าธรรมเนียมขึ้นลงตามราคาตลาด และ CBTA ไม่ได้ออกข้อกำหนดเกี่ยวกับการขนส่งสินค้าที่เป็นวัตถุอันตรายไว้
 - 4) การขัดกันระหว่างข้อตกลง CBTA กับข้อตกลงทวิภาคีที่ลาวได้ทำไว้กับจีน เวียดนาม และไทย อาทิเช่น CBTA ไม่ได้พูดถึงรถของประเทศที่สามที่เข้ามาขับอยู่ในกลุ่มประเทศที่ใช้ CBTA

5.6.4.4 ปัญหาและข้อเสนอแนะของประเทศจีน

- 1) ปัญหากฎระเบียบของจีนมีความคล้ายคลึงและแตกต่างกับ CBTA ในด้าน
 - การเข้าและออกประเทศของประชาชนชาวจีนและชาวต่างชาติ
 - พิธีการศุลกากร
 - การตรวจสอบและกักกันประชาชน สินค้าและระบบการขนส่ง
 - พาหนะที่ใช้ในการขนส่งข้ามแดนและผู้ปฏิบัติการ
- 2) ข้อเสนอแนะ
 - ควรมีการพัฒนานโยบายที่สอดคล้องกัน เช่น รถจีนเข้าไทยได้แต่แล่นในประเทศไทยไม่ได้
 - กฎและระเบียบที่ไม่สอดคล้องกับสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไปควรได้รับการปรับเปลี่ยน
 - ควรมีการจัดทำไบซันซ์ GMS เพื่อใช้ร่วมกัน
 - ควรเสริมสร้างการประสานงานกันระหว่างหน่วยงาน
 - ควรเสริมสร้าง ICTเพื่อการแลกเปลี่ยนข้อมูลอย่างมีประสิทธิภาพ
 - ควรลดค่าใช้จ่ายในการขนส่งสินค้าด้วยการเสริมสร้างบริการที่เรียบง่าย สอดคล้องกันและโปร่งใส

5.6.4.5 ปัญหาและข้อเสนอแนะของประเทศไทย

1) ปัญหาการออกกฎหมายของประเทศไทยต้องผ่านรัฐสภา ปัจจุบันมีร่างกฎหมาย 3 ฉบับ ได้แก่

- ร่างพระราชบัญญัติอำนวยความสะดวกในการขนส่งข้ามแดน (Annex 4)
- ร่างพระราชบัญญัติการขนส่งสินค้าระหว่างประเทศทางถนน (Annex 10)
- ร่างพระราชบัญญัติการขนส่งคนและสัมภาระทางถนน (Annex 5)

ปัญหาการปฏิบัติตาม GMS CBTA ก็คือ

- การลงนามข้อตกลงยังไม่มีผลบังคับใช้โดยทันที ทำให้มีการละเมิดกฎหมายหรือมีการทดแทนด้วยกฎหมายอื่นๆ ไปก่อน
- มีความซ้ำซ้อนของกฎหมายไทยคือในเรื่องเดียวกันมีกฎหมายอยู่หลายที่
- .จะต้องมีการจัดทำกฎหมายไทยให้สอดคล้องกับข้อกำหนดสากลก่อน จากนั้นจึงนำมาให้สัตยาบันในรัฐสภาไทย

2) ปัญหาและอุปสรรคด้านกฎระเบียบในการพัฒนาระบบโลจิสติกส์ของไทย

- ขั้นตอนและเอกสารการส่งออกและนำเข้ามาก ทำให้เสียเวลาและต้นทุน
- ด้านการขนส่ง และโครงสร้างพื้นฐานการขนส่ง ยังขาดกฎระเบียบกิจกรรมด้านระบบโลจิสติกส์
- ผู้ประกอบการไม่ทราบระเบียบการค้า FTA รวมทั้งข้อมูลเกี่ยวกับขั้นตอนและกฎข้อบังคับต่างๆ จึงไม่สามารถเตรียมความพร้อมได้
- ในข้อตกลง GMS CBTA มีการกำหนดโควตาจำนวนรถที่ใช้ประกอบการขนส่งสินค้าและผู้โดยสาร และแม้ข้อตกลงจะมีผลบังคับใช้แล้ว แต่รถไทยยังไม่สามารถเดินทางเข้าไปในเวียดนาม และจีน โดยไม่ต้องการขนถ่าย

5.6.4.6 สรุปภาพรวมของปัญหาและข้อเสนอแนะจากประเทศสมาชิก CBTA

1) ปัญหาโดยรวม

- ยังไม่ได้มีการปรับกฎหมายภายในประเทศให้สอดคล้องกับ CBTA annexes และ protocols
- การประสานความร่วมมือภายในและระหว่างประเทศยังมีข้อจำกัด
- หลายประเทศยังมีการนำเทคนิคการจัดการความเสี่ยงสมัยใหม่ (risk management techniques) มาใช้ซ้ำมาก โดยเฉพาะในด้านการขนส่งข้ามแดน
- โครงสร้างพื้นฐานและจำนวนเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติยังไม่เพียงพอ
- จำเป็นต้องมีการรวบรวมข้อมูลที่ทันสมัย
- ขาดห้องทดลองปฏิบัติการ (laboratories) ที่ได้มาตรฐาน

2) ข้อเสนอแนะ

- ปฏิรูปหน่วยงานศุลกากรและกระบวนการผ่านแดนให้ทันสมัย
- ขยายการใช้ข้อมูลข่าวสารและการคมนาคม
- เพิ่มความร่วมมือและประสานงานระหว่างภาครัฐกับภาคเอกชน

- เพิ่มการบูรณาการด้านการข้ามแดนระหว่างผู้ที่มีผลประโยชน์เกี่ยวข้องทุกกลุ่ม
- ปรับปรุงการให้บริการด้วยการนำ risk management มาใช้
- พัฒนาโครงข่ายสถาบันและระเบียบกฎเกณฑ์
- ภาคเอกชนของแต่ละประเทศควรมีการปรับอัตราค่าขนส่งให้สอดคล้องกัน เช่นลาวเก็บค่าขนส่งแค่ตันละ 4 ดอลลาร์สหรัฐแล้วยังต้องจ่ายภาษีมูลค่าเพิ่มอีกถ้าซื้อสินค้าในไทย แต่ไทยเรียกเก็บค่าขนส่งถึงตันละ 7 ดอลลาร์สหรัฐแล้วยังไม่ออกไปเสร็จให้อีกด้วย
- การขัดกันระหว่างกฎหมายภายในกับ CBTA เช่น กฎหมายการลงทุนของ สปป.ลาวกำหนดให้บริษัทต่างชาติต้องถือหุ้นอย่างน้อย 30 % ในขณะที่ตามข้อกำหนด CBTA บริษัทท้องถิ่นต้องถือหุ้นอย่างน้อย 50 %

บทที่ 6

ข้อเสนอแนะ

6.1 ข้อเสนอแนะจากผู้เชี่ยวชาญและการสัมมนา

จากลักษณะกฎระเบียบด้านการค้าระหว่างประเทศของกลุ่มประเทศที่เกี่ยวข้องกับการค้าผ่านแดนจากไทยไปจีน ทั้งของประเทศไทย จีน พม่า สปป.ลาว และประเทศไทย รวมทั้งข้อตกลงการขนส่งข้ามพรมแดน GMS CBTA ที่กล่าวข้างต้น และข้อมูลปัญหาและอุปสรรคที่เกิดจากกฎระเบียบข้างต้น ดังนั้นประเทศไทยจึงควรมีการกำหนดกลยุทธ์ (Strategies) เพื่อหาทางแก้ไขปัญหาลดอุปสรรคข้างต้น ประเด็นที่ควรพิจารณาได้แก่กลยุทธ์ด้านกฎระเบียบเกี่ยวกับโลจิสติกส์ด้านการค้าชายแดน ไทย-จีน ประกอบด้วย

6.1.1 กรอบนโยบายการค้าชายแดนของไทย

ในฐานะที่ประเทศไทยมีส่วนร่วมในการพัฒนาระดับภูมิภาคและอนุภูมิภาคลุ่มน้ำโขง ดังนั้นกรอบนโยบายการค้าชายแดนของไทยควรประกอบด้วย (Tanit Sorat :2550)

- 1) ความสัมพันธ์ชายแดนระหว่างประเทศ เพื่อลดช่องว่างด้านการกระจายรายได้และสร้างความมั่นคงตามแนวตะเข็บชายแดน ด้วยการสร้างความสัมพันธ์กับประเทศเพื่อนบ้านที่มีพรมแดนติดต่อกัน
- 2) การค้าชายแดน โดยเป็นศูนย์กลาง (hub) ทางด้านเศรษฐกิจอันประกอบด้วย การค้า การลงทุน การเงินและการขนส่งในลักษณะที่ไทยจะสามารถควบคุมเส้นทางการขนส่งในภูมิภาค
- 3) การเติบโตของรายได้ประชาชาติ (GDP) การเพิ่มการเติบโตทางเศรษฐกิจด้วยการจัดจำหน่ายสินค้าวัตถุดิบ ทรัพยากรและแรงงานไปยังประเทศเพื่อนบ้าน
- 4) การแข่งขัน ยุทธศาสตร์การแข่งขันในระดับระหว่างประเทศโดยอาศัยความได้เปรียบจากเส้นทางการขนส่งในประเทศเพื่อนบ้านเป็นช่องทางในการหาตลาดใหม่ๆ ให้สินค้าไทย
- 5) การอำนวยความสะดวกด้านโลจิสติกส์ในการเชื่อมระบบการขนส่งเพื่อประหยัดเวลาและค่าใช้จ่าย

6.1.2 กลยุทธ์ของไทยด้านความร่วมมือกับประเทศเพื่อนบ้านชายแดน (Tanit Sorat :2550)

- 1) การค้าและการอำนวยความสะดวก (Trade/Facilitation) โดยเร่งแก้ไขกฎและระเบียบด้านการค้าข้ามแดนในแต่ละประเทศ ในระดับGMS และระดับภูมิภาคเอเชีย แต่ในทางปฏิบัติจะประสบผลสำเร็จก็ต่อเมื่อมีการเร่งรัดให้เกิดวีซ่ารถบรรทุก (Truck Visa) และวีซ่าพนักงานขับรถ (Driver Visa)
- 2) SSI (Single Stop Inspection) สิ่งที่รัฐบาลของแต่ละประเทศจะต้องทำโดยรีบด่วนก็คือ การทำให้ข้อตกลงระหว่างกลุ่ม GMS มีผลบังคับใช้อย่างจริงจัง เพราะระเบียบกฎเกณฑ์ที่ด้านศุลกากรของแต่ละประเทศได้นำมาซึ่งความซ้ำซ้อนและล่าช้าในการขนส่งสินค้า
- 3) ระบบ e-logistics รัฐบาลและภาคเอกชนจะต้องพัฒนาระบบ electronics เพื่อนำมาปรับใช้กับธุรกรรมข้ามแดน การขนส่งผ่านแดน-ข้ามแดนและการขนส่งระหว่างประเทศที่สอดคล้องกับ Customs Immigration Freight Transport System
- 4) การขนส่งข้ามแดน (Cross Border Transport) การสนับสนุนการเคลื่อนย้ายฐานการผลิตไปอยู่ระหว่างรอยต่อของแต่ละประเทศเพื่อส่งเสริมให้เกิดมูลค่าเพิ่มของการใช้ทรัพยากรและประโยชน์ของพื้นที่ซึ่งเป็นผลประโยชน์ร่วมกัน

6.1.3 ปัจจัยที่ประเทศไทยควรพิจารณาในการส่งเสริมการลงทุนกับประเทศเพื่อนบ้าน

- บทบาทรัฐบาลไทยต้องมีความชัดเจนในด้านนโยบาย

- รัฐบาลไทยต้องเร่งมือในการจัดทำข้อตกลงด้านการขนส่งผ่านลาวไปจีน
- ประเทศไทยต้องทำความเข้าใจกับนักธุรกิจท้องถิ่นและกำหนดยุทธศาสตร์ในการเตรียมรับมือกับสินค้าของจีน
- การใช้ประโยชน์จากเส้นทางไทย-จีน (R3) ผ่านพม่าและลาว
- การเชื่อมเครือข่ายการท่องเที่ยวยไทย-ลาว-พม่า-จีน
- การเร่งการเจรจาจัดทำข้อตกลงด้านวีซ่าผ่านแดนและการอำนวยความสะดวกทางการค้า

6.1.4 กลยุทธ์ที่ประเทศไทยควรใช้กับประเทศจีน

- 1) ประเด็นสำคัญที่ไทยต้องพิจารณาภายใต้กรอบการเปิดเส้นทางเหนือ-ใต้(NSEC) คือ บทบาทจีนที่มีต่อไทยและอาเซียน สินค้าจากจีนมีราคาถูกจากปัจจัยแรงงานที่ได้เปรียบไทย
- 2) ไทยไม่ควรแข่งจีนด้านราคาและด้านการบุกเบิกเส้นทางในประเทศเพื่อนบ้าน เพราะจีนมีปัจจัยทางเศรษฐกิจและการเมืองในภูมิภาคเหนือไทยมาก สิ่งควรทำคือการเป็นพันธมิตรทางโลจิสติกส์
- 3) การได้ประโยชน์ร่วมกัน ประเทศจีนมีความประสงค์ชัดเจนในการมีบทบาทในฐานะผู้นำการขนส่งทางบกและทางแม่น้ำโขงของภูมิภาคอาเซียน
- 4) ไทยเสียเปรียบจากการเปิด FTA ผักผลไม้ เนื่องจากต้องเสียภาษีมูลค่าเพิ่ม 13% แต่ภาษีมูลค่าเพิ่ม 17% สำหรับสินค้าประเภทอื่น จะเป็นปัญหามากกว่าเมื่อมีการเปิด FTA จีน-อาเซียนเต็มรูปแบบ

6.1.5 กลยุทธ์ของประเทศไทยเกี่ยวกับกฎระเบียบในกรอบ GMS

กลยุทธ์เชิงนโยบายประกอบด้วย ระบบโลจิสติกส์ร่วม การเชื่อมโยงทางสังคมและวัฒนธรรมและการผ่อนคลายเงื่อนไขด้านความมั่นคง ส่งเสริมบทบาทของภาคเอกชนและความร่วมมือระหว่างภาคเอกชนด้วยกันเอง ตลอดจนการแสวงหาความร่วมมือจากประเทศที่สามและองค์การพัฒนาระหว่างประเทศ ทั้งนี้ในด้านการปฏิบัติ ไทยมีกลยุทธ์ของความร่วมมือในแต่ละด้านดังนี้

1. ด้านการค้าและการลงทุน พัฒนาระบบโลจิสติกส์ มาตรฐานในการอำนวยความสะดวก สร้างฐานการผลิต และจัดทำข้อตกลงร่วมกันเพื่อเพิ่มการค้าและการปกป้องการค้า
2. ด้านการขนส่ง ลดอุปสรรคด้านโครงสร้างพื้นฐานและกฎระเบียบเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการใช้ประโยชน์
3. ด้านอุตสาหกรรม ส่งเสริมการกำหนดมาตรฐานด้านการผลิต พัฒนาโครงสร้างพื้นฐานที่จำเป็นสำหรับการสร้างฐานการผลิตที่มีศักยภาพและเชื่อมเครือข่ายข้อมูลด้านการคมนาคมทั้งหมด
4. ด้านพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ พัฒนาทักษะและสร้าง ประสิทธิภาพของแรงงานด้วยการยกระดับสถาบันการศึกษาและสถาบันพัฒนาทักษะและฝีมือแรงงานด้วยการใช้ความร่วมมือนี้เป็นเครื่องมือในการลงความสัมพันธกับประเทศเพื่อนบ้าน
5. ด้านการท่องเที่ยว พัฒนาเขตท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์และวัฒนธรรม จัดตั้งศูนย์พัฒนาบุคลากรและพัฒนามาตรฐานในการให้บริการและสนับสนุนบทบาทของภาคเอกชน
6. ภาคเกษตรกรรม ส่งเสริมการผลิตร่วมกันและขยายฐานการผลิตสินค้าทางการเกษตรเพื่อรักษาเสถียรภาพด้านอาหาร
7. ด้านโทรคมนาคมและการถ่ายโอนเทคโนโลยี ส่งเสริมความร่วมมือระหว่างประเทศสมาชิกที่มีความก้าวหน้าในด้านนี้แล้วกับประเทศอุตสาหกรรมที่ก้าวหน้ากว่าและขยายการให้บริการด้านนี้ไปสู่ภาคชนบท

8. ภาคพลังงาน ไทยควรเป็นพันธมิตรในการพัฒนาทรัพยากรพลังงานใหม่ๆ ตลอดจนขยายตลาดพลังงานทางเลือก แบ่งปันการใช้พลังงานและความช่วยเหลือทางวิชาการให้กับประเทศสมาชิก

9. ด้านสาธารณสุข กำหนดมาตรฐานในการป้องกันโรค อาทิเช่น ยกกระดับประสิทธิภาพของศูนย์ตรวจสอบเฝ้าระวังโรคติดต่อ (The Communicable Disease Surveillance Center) บริเวณชายแดนให้เป็น The Research and Technology Transfer of communicable Disease Crossing Border Center

10. ด้านสิ่งแวดล้อม การจัดการทรัพยากรเพื่อการพัฒนาอย่างยั่งยืน อย่างเช่น การจัดการทรัพยากรน้ำและการกำหนดมาตรฐานของการพัฒนาผลิตภัณฑ์ ฯลฯ

6.2 ข้อเสนอแนะยุทธศาสตร์การปรับปรุงกฎระเบียบและพิธีการทางการค้า (Rules and Regulations for Trade Facilitation)จากการศึกษา

จากการประมวลข้อมูลจากการศึกษา คณะผู้วิจัยใคร่เสนอแนะแนวทางการพัฒนาและกลยุทธ์ในการปฏิบัติตามกฎระเบียบที่เกี่ยวข้องในอนาคตเพื่อเพิ่มศักยภาพทางด้านโลจิสติกส์สำหรับการค้าชายแดนและการค้าผ่านแดนในอนาคต ดังนี้

6.2.1 เป้าหมาย เพื่อลดระยะเวลาและลดต้นทุนของผู้ประกอบการในการทำธุรกรรมเพื่อการส่งออกและนำเข้า

6.2.2 กลยุทธ์หลัก

- 1) **กำหนดความชัดเจนของสินค้าชายแดนและสินค้าผ่านแดน** มีการประชุมระดับทวิภาคีเพื่อทำความเข้าใจความตกลงในการกำหนดชนิดสินค้าชายแดนและผ่านแดน โดยมีการระบุเป็นลายลักษณ์อักษร รวมถึงมีการชี้แจงกับเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง
- 2) **ปรับปรุงอัตราภาษีศุลกากรที่เกี่ยวข้องกับสินค้าส่งออก-นำเข้า** ควรมีการเจรจาร่วมกันในระดับทวิภาคีระหว่างประเทศไทยกับมณฑลยูนนานประเทศจีน เพื่อปรับปรุงอัตราภาษีศุลกากรหรือภาษีอื่นๆ ให้ใกล้เคียงหรือมีค่าเท่ากับประเทศเพื่อนบ้านที่ประเทศจีนให้สิทธิพิเศษอื่นๆ นอกเหนือตามที่ได้ตกลงใน FTA
- 3) **กำหนดให้มีหน่วยงานที่รับผิดชอบโดยตรง** ควรจัดตั้งหน่วยประสานงานในการผลักดันการแก้ไขหรือการปรับปรุงกฎระเบียบต่างๆ อย่างเป็นรูปธรรม ไม่ว่าจะเป็นการผลักดันให้เกิดการปรับปรุงระบบภาษีและพิธีการศุลกากรที่เกี่ยวข้องกับการขนส่งสินค้าส่งออก-นำเข้า และการขนส่งสินค้าถ่านหิน การปรับปรุงระบบข้อมูลสารสนเทศ หรือการพัฒนาแบบ Single Window
- 4) **ส่งเสริมให้มีการนำข้อมูล/ข้อตกลงระดับต่าง ๆ มาเผยแพร่แก่ผู้เกี่ยวข้องทั้งในส่วนภาครัฐและเอกชน** มีการส่งเสริมและประชาสัมพันธ์ข้อมูล รวมถึงข้อตกลงทั้งในระดับทวิภาคี ไตรภาคี แก่ผู้เกี่ยวข้อง โดยเฉพาะเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานโดยตรงและผู้นำองค์กรภาคเอกชน อันได้แก่ การจัดสัมมนา การเผยแพร่ข้อมูลที่ทันสมัยผ่านระบบสนเทศ การออกเอกสารประชาสัมพันธ์

6.3 สรุปผลการศึกษา

กฎระเบียบ เงื่อนไข ข้อตกลงต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับนำเข้าและส่งออก กฎระเบียบทางธุรกรรมการเงิน การจดทะเบียนการค้า กระบวนการของศุลกากร และกระบวนการผ่านแดนของแต่ละประเทศ ล้วนแล้วแต่ส่งผลกระทบต่อกระบวนการและการดำเนินการของผู้ผลิต ผู้ค้า และผู้ให้บริการด้านโลจิสติกส์ ทั้งนี้ หากมีกฎระเบียบมากเกินไป หรือซับซ้อนเกินไป ก็อาจส่งผลทำให้สินค้าไม่สามารถเคลื่อนย้ายหรือจัดเก็บได้อย่างสะดวก และมีการติดขัดเกิดขึ้น ทั้งนี้ กฎระเบียบที่สามารถอำนวยความสะดวกทางการค้าได้ ถือเป็นหนึ่งในกุญแจสำคัญในการเพิ่มประสิทธิภาพของระบบโลจิสติกส์ และลดต้นทุนและเวลาในการค้าและการทำธุรกิจ บนพื้นฐานของโครงสร้างพื้นฐานที่มีอยู่

จากการศึกษากฎระเบียบเกี่ยวกับระบบโลจิสติกส์ด้านการค้าระหว่างประเทศและการค้าชายแดนกรณีการค้าชายแดนและผ่านแดนระหว่างไทย-จีน พบว่ากฎระเบียบของประเทศจีนมีความสมบูรณ์มากที่สุด เมื่อเทียบกับประเทศพม่าและประเทศสปป.ลาว มีทั้งด้านมาตรการทางภาษีด้านมาตรการที่ไม่ใช่ภาษี ข้อกำหนดครบถ้วนที่สุดทั้งด้านสุขอนามัย ด้านเทคนิค และด้านโคเวตาภาษี ในขณะที่ประเทศพม่าและสปป.ลาว มีน้อยกว่า ส่วนประเภทสินค้าต้องห้ามผ่านแดนแต่ละประเทศมีการกำหนดไม่เหมือนกัน ขั้นตอนการส่งออกเพื่อผ่านแดนจากไทยไปสู่ประเทศจีนขึ้นอยู่กับกฎระเบียบของประเทศเพื่อนบ้าน อย่างไรก็ตามเมื่อเส้นทางคมนาคมทางบกเชื่อมระหว่างประเทศจีนมาสู่ไทยโดยผ่านประเทศพม่าและสปป.ลาวเสร็จสิ้น จึงก่อให้เกิดความตกลงว่าด้วยการขนส่งข้ามพรมแดนในอนุภูมิภาคกลุ่มแม่น้ำโขง (GMS Cross Border Transport Agreement: GMS CBTA) ซึ่งต้องได้รับความเห็นชอบของทั้ง 6 ประเทศสมาชิกได้แก่กัมพูชา พม่า ลาว เวียดนาม ไทย และจีนตอนใต้ ซึ่งมีการประชุมข้อตกลงอย่างต่อเนื่องตั้งปี 2547 เป็นต้นมา โดยรายละเอียดข้อตกลงกำหนดเป็นภาคผนวกและพิธีสาร จำนวน 20 ฉบับ ขณะนี้อยู่ในขั้นตอนที่แต่ละประเทศนำไปทดลองใช้ ก่อให้เกิดข้อตกลงทั้งระดับทวิภาคีและไตรภาคีระหว่างประเทศสมาชิก เป้าหมายในการนำไปใช้อย่างสมบูรณ์ในปี 2553 ซึ่งคาดว่าจะช่วยอำนวยความสะดวกทางการค้าได้ ถือเป็นหนึ่งในกุญแจสำคัญในการเพิ่มประสิทธิภาพของระบบโลจิสติกส์ และลดต้นทุนและเวลาในการค้าและการทำธุรกิจการค้าผ่านแดนจากประเทศไทยไปสู่จีน อย่างไรก็ตามประเทศไทยควรมีการเตรียมพร้อมยุทธศาสตร์ด้านกฎระเบียบให้สอดคล้องกับโครงสร้างพื้นฐานและความพร้อมของผู้ประกอบการด้านโลจิสติกส์

บรรณานุกรม

- กลุ่มการค้าชายแดน สำนักมาตรการพิเศษทางการค้า กรมการค้าต่างประเทศ กระทรวงพาณิชย์
กรมเจรจาการค้าระหว่างประเทศ. 2549. ความตกลงการค้าสินค้าภายใต้กรอบความตกลงว่าด้วยความร่วมมือ
ทางเศรษฐกิจระหว่างประเทศสมาชิกสมาคมประชาชาติแห่งเอเชียตะวันออกเฉียงใต้และสาธารณรัฐ
ประชาชนจีน. [ออนไลน์] แหล่งที่มา <http://www.thaifta.com/> (27 ตุลาคม 2549)
- กลุ่มงาน GGI 4 สำนักส่งเสริมการค้าชายแดนและมาตรการพิเศษทางการค้า [ออนไลน์] แหล่งที่มา
[http://www.dft.moc.go.th/level4Frame.asp?sPage=the_files/\\$\\$59/level3/trade.htm&level3=1091](http://www.dft.moc.go.th/level4Frame.asp?sPage=the_files/$$59/level3/trade.htm&level3=1091)(
มิถุนายน 2550).
- กรมส่งเสริมการส่งออก กระทรวงพาณิชย์. โครงการศึกษาอุปสงค์ของตลาดประเทศลาว
ดวงพรรณ กริชชาญชัย การทำข้อตกลงการค้าเสรี (FTA) จีน – อาเซียน . 2548
- เกลิงศักดิ์ วงศ์สามศร. 2550."การเตรียมความพร้อมในด้านกฎเกณฑ์/กฎระเบียบ โครงสร้างพื้นฐานและ
บุคลากรของไทย"ใน ทิศทางการรวมกลุ่มทางเศรษฐกิจของอาเซียนและการปรับตัวของไทย. หน้า 42.
ฐานเศรษฐกิจ 24 - 26 พ.ค. 2550.
- รวี พิชัยศิริกุล : [ออนไลน์] แหล่งที่มา [http://learners.in.th/blog/tawat-jarusirikun001/45494\(2551\)](http://learners.in.th/blog/tawat-jarusirikun001/45494(2551))
รายงานบันทึกความคิดเห็นในงานสัมมนา 19 มิถุนายน 2550 ในโครงการ"การศึกษาระบบโลจิสติกส์
ของการค้าไทยเพื่อรองรับข้อตกลงการค้าเสรีอาเซียน – จีน กรณีศึกษาการค้าชายแดนและการค้าผ่าน
แดน"ณ โรงแรมดุสิต ไฮแลนด์ รีสอร์ท จังหวัดเชียงราย.
- วิบูลย์ ตั้งกิตติภากรณ์. (ผู้แปล). 2547. กฎหมายการค้าระหว่างประเทศของสาธารณประชาชนจีน.
วิบูลย์ ตั้งกิตติภากรณ์. 2548. ข้อมูลเบื้องต้นเกี่ยวกับตลาดลำไย.
วิบูลย์ ตั้งกิตติภากรณ์. 2549. สัมภาษณ์ 30 พฤษภาคม.
วิบูลย์ ตั้งกิตติภากรณ์ กฎหมายระหว่างประเทศของจีน www.fareastlegalthailand.com
สมชนก ภาสกรจรัส, หลักการจัดการธุรกิจระหว่างประเทศ สำนักพิมพ์แมคกรอ-ฮิล. 2551.
สมภพ มานะรังสรรค์, การเตรียมพร้อมก่อนส่งออกผลไม้เข้าตลาดจีน .2547
สรุปรายงานการประชุมเตรียมการสามฝ่าย ไทย-สปป.ลาว-เวียดนาม เรื่อง "การใช้ประโยชน์ร่วมกันจากการ
เปิดใช้สะพานมิตรภาพ 2". 19 มกราคม 2550 จัดโดย กรมเจรจาการค้าระหว่างประเทศ.
สัมภาษณ์ เจตนิพัทธ์ สิงห์วิสัยธร. หัวหน้าด่านตรวจพืชทำอากาศยานเชียงใหม่. กรมวิชาการเกษตร. 8
มกราคม 2550
สัมภาษณ์ สุรีย์ จิรัฐติกาลกุล. ผู้อำนวยการสำนักงานการค้าต่างประเทศ เขต 1 จังหวัดเชียงใหม่. 8 มกราคม
2550
สำนักงานพาณิชย์จังหวัดเชียงราย การค้าชายแดนกับประเทศเพื่อนบ้าน : จังหวัดเชียงราย (ธันวาคม 2549)
สำนักส่งเสริมการค้าชายแดนและมาตรการพิเศษทางการค้า กรมการค้าต่างประเทศกระทรวงพาณิชย์. *สู่ทาง
การทำธุรกิจใน สปป.ลาว.*
สำนักส่งเสริมการค้าชายแดนและมาตรการพิเศษทางการค้า กรมการค้าต่างประเทศ.
[ออนไลน์] แหล่งที่มา
[http://www.dft.moc.go.th/level4Frame.asp?sPage=the_files/\\$\\$59/level4/LA_measure.htm&level4=1762](http://www.dft.moc.go.th/level4Frame.asp?sPage=the_files/$$59/level4/LA_measure.htm&level4=1762)

อักษรศรี พานิชสาส์น. กฎหมายการค้าระหว่างประเทศของจีน 2004. คณะเศรษฐศาสตร์
มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์. 2549

“CBTA”, www.itpcenter.org

China Quality Certification Centre. 2006. [ออนไลน์] แหล่งที่มา <http://www.cqc.com.cn/> (26 ตุลาคม 2549)

“Highlights of the Seminar” Trade Facilitation Policy : Gap Analysis Based on GMS Cross Border
Transport Agreement (CBTA), Mekong Institute, Khon Kaen, Thailand, April 7-8,2008

Tanit Sorat. “Logistics Cross Border Strategies ” Logistic Development in the GMS: Managing Trade
and Expanding Markets, Shangri-La hotel, Chiang Mai, March 18-19 ,2008

Tanit Sorat , www.v-servegroup.com

Jatuporn Wongta. “Updated Status of Thailand on the Implementation of CBTA :Challenges and
Opportunities” Trade Facilitation Policy : Gap Analysis Based on GMS Cross Border Transport
Agreement (CBTA), Mekong Institute, Khon Kaen, Thailand, April 8,2008

ภาคผนวก ก
กฎหมายว่าด้วยการค้าระหว่างประเทศ
ของประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีน*

แก้ไขโดยมติของที่ประชุมครั้งที่ 8 ของคณะกรรมการประจำของสภาผู้แทนประชาชนแห่งชาติสมัยที่ 10 เมื่อวันที่ 6 เมษายน ค.ศ.2004

คำสั่งเลขที่ 15 ของประธานาธิบดี
แห่งประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีน

กฎหมายว่าด้วยการค้าระหว่างประเทศ ได้ผ่านการแก้ไขโดยมติที่ประชุมครั้งที่ 8 ของคณะกรรมการประจำของสภาผู้แทนประชาชนแห่งชาติสมัยที่ 10 เมื่อวันที่ 6 เมษายน ค.ศ.2004 บัดนี้ จึงขอประกาศให้บังคับใช้ กฎหมายว่าด้วยการค้าระหว่างประเทศ ที่ได้มีการแก้ไขเรียบร้อยแล้ว ตั้งแต่วันที่ 1 กรกฎาคม ค.ศ.2004 เป็นต้นไป

หูจิ่งเทา

ประธานาธิบดีแห่งประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีน

สารบัญ

- หมวดที่ 1. บททั่วไป
- หมวดที่ 2. ผู้ประกอบการค้าระหว่างประเทศ
- หมวดที่ 3. การนำเข้าและส่งออกสินค้า กับ การนำเข้าและส่งออกเทคโนโลยี
- หมวดที่ 4. การค้าบริการระหว่างประเทศ
- หมวดที่ 5. การคุ้มครองทรัพย์สินทางปัญญาที่เกี่ยวกับการค้าระหว่างประเทศ
- หมวดที่ 6. ความเป็นระเบียบวินัยของการค้าระหว่างประเทศ
- หมวดที่ 7. การตรวจสอบการค้าระหว่างประเทศ
- หมวดที่ 8. การช่วยเหลือทางการค้าระหว่างประเทศ
- หมวดที่ 9. การส่งเสริมการค้าระหว่างประเทศ
- หมวดที่ 10. ความรับผิดชอบทางกฎหมาย
- หมวดที่ 11. เบ็ดเตล็ด

* แปลจากต้นฉบับภาษาจีน โดย

นายวิบูลย์ ตังกิตติภากรณ์ น.บ.(ธรรมศาสตร์),น.ม.(จุฬา),น.บ.ท.,ประกาศนียบัตรกฎหมายเศรษฐกิจและกฎหมายอาญา (มหาวิทยาลัยจางชาน)
(คำแปลครั้งที่ 1 01/06/2004)

หมวดที่ 1. บททั่วไป

มาตรา 1. เพื่อเร่งขยายการเปิดเสรี พัฒนาการค้าระหว่างประเทศ ชำรงไว้ซึ่งความเป็นระเบียบวินัยของการค้าระหว่างประเทศ ค้ำครองสิทธิประโยชน์ที่ชอบด้วยกฎหมายของผู้ประกอบการค้าระหว่างประเทศ และส่งเสริมการพัฒนายอย่างมั่นคงของเศรษฐกิจการตลาดสังคมนิยม จึงได้ตรากฎหมายนี้ขึ้นบังคับใช้

มาตรา 2. กฎหมายนี้ให้ใช้บังคับกับการค้าระหว่างประเทศและการคุ้มครองทรัพย์สินทางปัญญาที่เกี่ยวกับการค้าระหว่างประเทศ การค้าระหว่างประเทศตามกฎหมายนี้ให้หมายถึง การนำเข้าหรือส่งออกสินค้า การนำเข้าหรือส่งออกเทคโนโลยี และการค้าบริการระหว่างประเทศ

มาตรา 3. ให้หน่วยงานที่กำกับการค้าระหว่างประเทศของสำนักนายกรัฐมนตรีเป็นผู้รับผิดชอบงานด้านการค้าระหว่างประเทศตามกฎหมายนี้

มาตรา 4. ให้รัฐบาลบริหารการค้าระหว่างประเทศเป็นระบบเดียวกันทั่วประเทศ ส่งเสริมพัฒนาการค้าระหว่างประเทศ ชำรงไว้ซึ่งความเสมอภาคและเสรีภาพในการประกอบการค้าระหว่างประเทศอย่างเป็นระเบียบวินัย

มาตรา 5. ประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีนส่งเสริมการค้าระหว่างประเทศด้วยการเข้าเป็นภาคีหรือสมาชิกของข้อตกลงการค้าและเศรษฐกิจระดับภูมิภาค ข้อตกลงว่าด้วยพิกัดศุลกากร หรือ ข้อตกลงเสรีทางการค้าเป็นต้น รวมทั้งการเข้าร่วมกิจกรรมกับองค์กรเศรษฐกิจระดับภูมิภาค ทั้งนี้ภายใต้หลักแห่งความเสมอภาคและเอื้อประโยชน์ซึ่งกันและกัน

มาตรา 6. ในทางการค้าระหว่างประเทศ ประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีนจะให้การปฏิบัติเยี่ยงคนชาติ หรือการปฏิบัติเยี่ยงคนชาติที่ได้รับอนุเคราะห์ยิ่งกับภาคีหรือสมาชิกอื่นใดภายใต้ข้อตกลงหรือสนธิสัญญา หรือให้การปฏิบัติเยี่ยงคนชาติหรือการปฏิบัติเยี่ยงคนชาติที่ได้รับอนุเคราะห์ยิ่งแก่อีกฝ่ายหนึ่งภายใต้หลักแห่งความเสมอภาคและการตรวจภาพ

มาตรา 7. ประเทศหรือเขตภูมิภาคใดๆ ใช้มาตรการเลือกปฏิบัติด้วยการจำกัดหรือห้ามหรือในลักษณะอื่นใดในทำนองเดียวกันในการทำการค้ากับประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีน ประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีนย่อมมีสิทธิที่จะใช้มาตรการในลักษณะเดียวกันกับประเทศหรือเขตภูมิภาคนั้นๆ ได้ตามสภาพแห่งความเป็นจริง

หมวด 2. ผู้ประกอบการค้าระหว่างประเทศ

มาตรา 8. ผู้ประกอบการค้าระหว่างประเทศตามกฎหมายนี้ หมายถึง บุคคล องค์กร หรือนิติบุคคลใดๆ ที่ประกอบการค้าระหว่างประเทศภายใต้กฎหมายนี้หรือกฎหมายอื่นซึ่งได้จดทะเบียนอุตสาหกรรมพาณิชย์กรรมหรือได้ปฏิบัติตามข้อกำหนดว่าด้วยการประกอบธุรกิจอื่น ๆ อย่างถูกต้องตามกฎหมายแล้ว

มาตรา 9. ผู้ประกอบการค้าระหว่างประเทศที่นำเข้าส่งออกสินค้าหรือนำเข้าส่งออกเทคโนโลยี ต้องทำการจดทะเบียนไว้เป็นหลักฐานกับหน่วยงานกำกับการค้าระหว่างประเทศของสำนักนายกรัฐมนตรีหรือองค์กรที่ได้รับมอบหมาย เว้นแต่กรณีที่มีกฎหมายหรือกฎระเบียบบริหารอื่นได้บัญญัติไว้เป็นการเฉพาะว่าไม่จำเป็นต้องจดทะเบียนไว้เป็นหลักฐาน รายละเอียดหลักเกณฑ์การจดทะเบียนไว้เป็นหลักฐานให้เป็นไปตามข้อกำหนดที่ออกโดยหน่วยงานกำกับการค้าระหว่างประเทศของสำนักนายกรัฐมนตรี

มาตรา 10. การประกอบการค้าบริการระหว่างประเทศ ต้องปฏิบัติตามบทบัญญัติหรือข้อ กำหนด ในกฎหมายนี้และกฎหมายอื่นหรือกฎระเบียบบริหารอื่นๆ

องค์กรใดๆที่ประกอบกิจการเกี่ยวกับการรับเหมาโครงการก่อสร้างระหว่างประเทศหรือการร่วมมือ จัดหาแรงงานระหว่างประเทศ จะต้องมีความรู้หรือคุณสมบัติตามที่กำหนด รายละเอียดให้เป็นไปตาม ข้อกำหนดที่ออกโดยสำนักนายกรัฐมนตรี

มาตรา 11. รัฐบาลสามารถที่จะกำหนดให้สินค้าบางประเภทอยู่ภายใต้การควบคุมการค้าโดย รัฐวิสาหกิจ การนำเข้าหรือส่งออกซึ่งสินค้านี้ดังกล่าว วิสาหกิจที่ได้รับอนุญาตเท่านั้นจึงจะสามารถประกอบการได้ เว้นแต่กรณีที่รัฐบาลจะได้อนุญาตไว้เป็นกรณีพิเศษให้สินค้านี้ดังกล่าวบางจำพวกหรือบางจำนวนสามารถนำเข้า หรือส่งออกได้โดยวิสาหกิจที่ไม่ได้รับอนุญาต

รายการสินค้าที่อยู่ภายใต้การควบคุมการค้าโดยรัฐวิสาหกิจและวิสาหกิจที่ได้รับอนุญาตให้ประกอบ กิจการ นั้น ให้หน่วยงานกำกับการค้าระหว่างประเทศของสำนักนายกรัฐมนตรีร่วมกับหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้อง ของสำนักนายกรัฐมนตรีเป็นผู้กำหนดหรือปรับเปลี่ยนแก้ไขได้ พร้อมทั้งประกาศให้สาธารณชนทราบ

ห้ามมิให้ศุลกากรทำการตรวจปล่อยสินค้าประเภทที่อยู่ภายใต้การควบคุมการค้าโดยรัฐวิสาหกิจซึ่ง นำเข้าหรือส่งออกโดยไม่ได้รับอนุญาตที่เป็นการฝ่าฝืนบทบัญญัติตามวรรคแรก

มาตรา 12. ผู้ประกอบการค้าระหว่างประเทศสามารถรับมอบหมายเป็นตัวแทนในการทำธุรกรรม การนำเข้าหรือส่งออกแทนบุคคลอื่นภายใต้ขอบเขตแห่งวัตถุประสงค์ของการประกอบกิจการของตนได้

มาตรา 13. ผู้ประกอบการค้าระหว่างประเทศต้องส่งมอบข้อมูลหรือเอกสารใดๆที่เกี่ยวกับการ ดำเนินกิจการค้าระหว่างประเทศแก่หน่วยงานที่เกี่ยวข้องตามข้อกำหนดที่ออกโดยหน่วยงานกำกับการค้า ระหว่างประเทศของสำนักนายกรัฐมนตรีหรือหน่วยงานอื่นใดภายใต้สังกัดสำนักนายกรัฐมนตรี หน่วยงานที่ เกี่ยวข้องมีหน้าที่ต้องรักษาความลับทางการค้าของผู้ประกอบการที่ส่งมอบข้อมูลและเอกสารดังกล่าว

หมวด 3. การนำเข้าส่งออกสินค้า และการนำเข้าส่งออกเทคโนโลยี

มาตรา 14. การนำเข้าส่งออกสินค้าหรือเทคโนโลยีสามารถกระทำได้อย่างเสรี เว้นแต่จะได้มี กฎหมายหรือกฎระเบียบบริหารได้บัญญัติหรือกำหนดไว้เป็นอย่างอื่น

มาตรา 15. ภายใต้สถานการณ์ที่จำเป็นต้องมีการกำกับประเมินการนำเข้าหรือส่งออก ให้ หน่วยงานกำกับการค้านำเข้าส่งออกของสำนักนายกรัฐมนตรีกำหนดและประกาศรายชื่อสินค้าที่สามารถนำเข้า ส่งออกอย่างเสรีบางประเภทให้อยู่ภายใต้หลักเกณฑ์การอนุญาตโดยอัตโนมัติได้

การนำเข้าหรือส่งออกซึ่งสินค้าที่อยู่ในรายชื่อการอนุญาตโดยอัตโนมัติ นั้น ผู้ส่งสินค้าและผู้รับสินค้า จะต้องยื่นคำร้องขอการอนุญาตโดยอัตโนมัติก่อนที่จะทำพิธีทางศุลกากรออกสินค้า ซึ่งหน่วยงานที่กำกับการค้า ระหว่างประเทศของสำนักนายกรัฐมนตรีหรือหน่วยงานที่ได้รับมอบหมายจะต้องอนุญาตตามคำร้องขอ หากมิได้ มีการยื่นคำร้องขอการอนุญาตโดยอัตโนมัติ ห้ามมิให้ศุลกากรทำการตรวจปล่อยสินค้านี้ดังกล่าว

การนำเข้าหรือส่งออกเทคโนโลยีที่สามารถกระทำได้อย่างเสรีนั้น จะต้องจัดแจ้งสัญญาไว้เป็นหลักฐาน กับหน่วยงานกำกับการค้าระหว่างประเทศของสำนักนายกรัฐมนตรีหรือหน่วยงานที่ได้รับมอบหมาย

มาตรา 16. ภายใต้เหตุการณ์ดังต่อไปนี้ รัฐบาลสามารถจำกัดหรือสั่งห้ามการนำเข้าหรือส่งออก ซึ่งสินค้าหรือเทคโนโลยีได้

- (1) เพื่อธำรงรักษาไว้ซึ่งความสงบเรียบร้อยของประเทศ สิทธิประโยชน์ของสังคมสาธารณะหรือศีลธรรมอันดีงามของประชาชน ซึ่งมีเหตุจำเป็นต้องจำกัดหรือสั่งห้ามการนำเข้าหรือส่งออก
- (2) เพื่อคุ้มครองความปลอดภัยหรือสุขอนามัยของประชาชน คุ้มครองสุขอนามัยและชีวิตของพืชหรือสัตว์ คุ้มครองสิ่งแวดล้อม ซึ่งมีเหตุจำเป็นต้องจำกัดหรือสั่งห้ามการนำเข้าหรือส่งออก
- (3) เพื่อปฏิบัติตามมาตรการที่เกี่ยวกับการนำเข้าส่งออกทองคำหรือเงิน ซึ่งมีเหตุจำเป็นต้องจำกัดหรือสั่งห้ามการนำเข้าหรือส่งออก
- (4) เมื่อเกิดภาวะขาดแคลนภายในประเทศ หรือเพื่อคุ้มครองการใช้ทรัพยากรธรรมชาติที่มีจำกัดอย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งมีเหตุจำเป็นต้องจำกัดหรือสั่งห้ามการส่งออก
- (5) เมื่อมีข้อจำกัดด้านปริมาณของตลาดในประเทศหรือเขตภูมิภาคที่นำเข้าสินค้า ซึ่งมีเหตุจำเป็นต้องจำกัดหรือสั่งห้ามการส่งออก
- (6) เมื่อเกิดภาวะวุ่นวายอย่างร้ายแรงต่อความเป็นระเบียบวินัยในกิจการส่งออก ซึ่งมีเหตุจำเป็นต้องจำกัดการส่งออก
- (7) เพื่อการจัดตั้งหรือเร่งการจัดตั้งอุตสาหกรรมภายในประเทศบางประเภทเป็นกรณีพิเศษ ซึ่งมีเหตุจำเป็นต้องจำกัดการส่งออก
- (8) ในกรณีที่มีความจำเป็นอย่างยิ่งที่ต้องจำกัดการนำเข้าซึ่งผลิตภัณฑ์จากการประมง การเลี้ยงสัตว์หรือการเกษตร ไม่ว่าจะในลักษณะใดๆ
- (9) เพื่อรักษาสถานภาพทางการเงินระหว่างประเทศและรักษาไว้ซึ่งดุลการชำระเงินตราต่างประเทศของชาติ ซึ่งมีเหตุจำเป็นต้องจำกัดการนำเข้า
- (10) กรณีมีเหตุจำเป็นอื่นใดที่ต้องจำกัดหรือห้ามการนำเข้าหรือส่งออกซึ่งสินค้าหรือเทคโนโลยีอื่นใดตามบทบัญญัติของกฎหมายหรือข้อกำหนดของกฎระเบียบบริหาร
- (11) กรณีมีเหตุจำเป็นอื่นใดที่ต้องจำกัดหรือห้ามการนำเข้าหรือส่งออกซึ่งสินค้าหรือเทคโนโลยีใดตามข้อกำหนดของสนธิสัญญาหรือข้อตกลงระหว่างประเทศที่จีนเป็นภาคีหรือสมาชิกอยู่ด้วย

มาตรา 17. เพื่อธำรงไว้ซึ่งความสงบเรียบร้อยของประเทศ รัฐบาลสามารถกำหนดมาตรการที่จำเป็นในรูปแบบใดๆบังคับแก่การนำเข้าหรือส่งออกซึ่งสินค้าหรือเทคโนโลยีที่เกี่ยวกับวัตถุปฏิบัติการนิวเคลียร์แบบรวมตัวหรือแบบแยกตัวหรืออนุพันธ์ของวัตถุดังกล่าว รวมทั้งการนำเข้าหรือส่งออกซึ่งสิ่งของที่เกี่ยวข้องอาวุธ วัตถุระเบิดหรือสิ่งของเครื่องใช้ทางการทหารได้

ภายใต้ภาวะสงครามหรือเพื่อธำรงไว้ซึ่งความสงบเรียบร้อยหรือสันติภาพระหว่างประเทศ รัฐบาลสามารถกำหนดมาตรการที่จำเป็นในรูปแบบใดๆเพื่อบังคับแก่การนำเข้าหรือส่งออกสินค้าหรือเทคโนโลยีได้

มาตรา 18. ภายใต้บังคับแห่งบทบัญญัติของมาตรา 16 และมาตรา 17 ให้หน่วยงานกำกับกับการนำเข้าส่งออกของสำนักนายกรัฐมนตรีร่วมกับหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้องของสำนักนายกรัฐมนตรีออกประกาศข้อกำหนดหรือปรับปรุงข้อกำหนดเกี่ยวกับรายการสินค้าหรือเทคโนโลยีที่ถูกจำกัดหรือต้องห้ามในการนำเข้าหรือส่งออกได้

ภายใต้การได้รับอนุมัติจากสำนักนายกรัฐมนตรีและภายในขอบเขตแห่งบทบัญญัติของมาตรา 16 และมาตรา 17 ให้หน่วยงานกำกับกับการนำเข้าส่งออกของสำนักนายกรัฐมนตรีหรือหน่วยงานดังกล่าวร่วมกับหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้องของสำนักนายกรัฐมนตรีสามารถออกข้อกำหนดจำกัดหรือห้ามการนำเข้าหรือส่งออกซึ่งสินค้าหรือเทคโนโลยีบางประเภทเป็นการเฉพาะซึ่งอยู่นอกเหนือรายการสินค้าที่กำหนดไว้ตามวรรคก่อนเป็นการชั่วคราวได้

มาตรา 19. ให้ใช้ระบบใบอนุญาตหรือระบบโควตาในการควบคุมสินค้าประเภทที่ถูกจำกัดการนำเข้าหรือส่งออก และใช้ระบบใบอนุญาตในการควบคุมเทคโนโลยีประเภทที่ถูกจำกัดการนำเข้าหรือส่งออก การบังคับใช้ระบบโควตาหรือระบบใบอนุญาตในการควบคุมสินค้าหรือเทคโนโลยีนั้น การนำเข้าหรือส่งออกซึ่งสิ่งดังกล่าวจะต้องเป็นไปตามข้อกำหนดของสำนักนายกรัฐมนตรีและได้รับอนุญาตจากหน่วยงานกำกับการค้าระหว่างประเทศของสำนักนายกรัฐมนตรีหรือจากหน่วยงานดังกล่าวร่วมกับหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้องของสำนักนายกรัฐมนตรีก่อนเท่านั้น จึงจะทำการนำเข้าหรือส่งออกได้

นอกจากนี้ รัฐบาลมีอำนาจที่จะบังคับใช้ระบบควบคุมโควตาภาษีศุลกากรสำหรับสินค้านำเข้าบางประเภทได้

มาตรา 20. การกำหนดโควตาสินค้าหรือโควตาภาษีศุลกากรนั้น ให้หน่วยงานกำกับการค้าระหว่างประเทศของสำนักนายกรัฐมนตรีหรือหน่วยงานอื่นใดของสำนักนายกรัฐมนตรีภายในขอบเขตแห่งอำนาจหน้าที่ของหน่วยงานนั้นๆ ทำการแบ่งปันโควตาภายใต้หลักการที่โปร่งใส เสมอภาค ยุติธรรมและอย่างมีประสิทธิภาพ รายละเอียดของหลักเกณฑ์และวิธีการให้สำนักนายกรัฐมนตรีเป็นผู้กำหนด

มาตรา 21. ให้รัฐบาลประเมินคุณสมบัติของสินค้าเป็นระบบเดียวกันทั่วประเทศ การตรวจโรค การทดสอบ หรือการรับรองสินค้าเพื่อการนำเข้าหรือส่งออก ให้เป็นไปตามบทบัญญัติของกฎหมายหรือข้อกำหนดของกฎระเบียบบริหารที่เกี่ยวข้อง

มาตรา 22. ให้รัฐบาลใช้ระบบควบคุมแหล่งกำเนิดของสินค้าเพื่อการนำเข้าหรือส่งออก รายละเอียดของหลักเกณฑ์และวิธีการให้เป็นไปตามข้อกำหนดของสำนักนายกรัฐมนตรี

มาตรา 23. สำหรับวัตถุศิลปทางวัฒนธรรม สัตว์ป่า พันธุ์พืชและผลิตภัณฑ์ของสิ่งดังกล่าว หากมีกฎหมายหรือกฎระเบียบบริหารอื่นใดบัญญัติไว้เป็นกาลเฉพาะในการจำกัดหรือห้ามการนำเข้าหรือส่งออก ให้บังคับเป็นไปตามกฎหมายหรือกฎระเบียบบริหารนั้นๆ

หมวด 4. การค้าบริการระหว่างประเทศ

มาตรา 24. ประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีนจะปฏิบัติต่อภาคีหรือสมาชิกของสนธิสัญญาในด้านการเข้าสู่ตลาดและการประติบัติเยี่ยงคนชาติในกิจการค้าบริการระหว่างประเทศบนหลักการเดียวกันตามพันธะหรือคำรับรองที่จีนได้ให้ไว้ในสนธิสัญญาหรือข้อตกลงระหว่างประเทศ

มาตรา 25. หน่วยงานกำกับการค้าระหว่างประเทศของสำนักนายกรัฐมนตรีและหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้องของสำนักนายกรัฐมนตรีมีหน้าที่กำกับดูแลการค้าบริการระหว่างประเทศภายใต้ข้อกำหนดแห่งกฎหมายนี้และกฎหมายอื่นหรือกฎระเบียบบริหารอื่นที่เกี่ยวข้อง

มาตรา 26. ภายใต้เหตุการณ์ดังต่อไปนี้ รัฐบาลสามารถจำกัดหรือสั่งห้ามกิจการที่เกี่ยวกับการค้าบริการระหว่างประเทศได้

(1) เพื่อธำรงรักษาไว้ซึ่งความสงบเรียบร้อยของประเทศ สิทธิประโยชน์ของสังคมสาธารณชนและศีลธรรมอันดีงามของประชาชน ซึ่งมีเหตุจำเป็นต้องจำกัดหรือสั่งห้ามการประกอบกิจการดังกล่าว

(2) เพื่อคุ้มครองความปลอดภัยหรือสุขอนามัยของประชาชน คุ้มครองชีวิตหรือสุขอนามัยของสัตว์หรือพืช คุ้มครองสิ่งแวดล้อม ซึ่งมีเหตุจำเป็นต้องจำกัดหรือสั่งห้ามการประกอบกิจการดังกล่าว

(3) เพื่อการจัดตั้งหรือเร่งการจัดตั้งอุตสาหกรรมบริการภายในประเทศบางประเภทเป็นกรณีพิเศษ ซึ่งมีเหตุจำเป็นต้องจำกัดการประกอบกิจการดังกล่าว

(4) เพื่อรักษาไว้ซึ่งระดับดุลการชำระเงินตราต่างประเทศของชาติ ซึ่งมีเหตุจำเป็นที่จะต้องจำกัดการประกอบกิจการดังกล่าว

(5) กรณีที่มีเหตุจำเป็นอื่นใดที่ต้องจำกัดหรือสั่งห้ามการประกอบกิจการการค้าบริการระหว่างประเทศตามบทบัญญัติของกฎหมายหรือข้อกำหนดของกฎระเบียบบริหาร

(6) กรณีที่มีเหตุจำเป็นอื่นใดที่ต้องจำกัดหรือสั่งห้ามการประกอบกิจการการค้าบริการระหว่างประเทศตามข้อกำหนดของสนธิสัญญาหรือข้อตกลงระหว่างประเทศที่จีนเป็นภาคีหรือสมาชิกอยู่ด้วย

มาตรา 27. เพื่อธำรงไว้ซึ่งความสงบเรียบร้อยของประเทศ รัฐบาลสามารถที่จะกำหนดมาตรการที่จำเป็นในรูปแบบใด ๆ บังคับแก่การค้าบริการระหว่างประเทศที่เกี่ยวกับกิจการทหาร หรือการค้าบริการระหว่างประเทศที่เกี่ยวกับวัตถุปฏิริยานิวเคลียร์แบบรวมตัวหรือแบบแยกตัวรวมทั้งอนุพันธ์ของวัตถุดังกล่าวได้

ภายใต้ภาวะสงครามหรือเพื่อธำรงไว้ซึ่งความสงบเรียบร้อยหรือสันติภาพระหว่างประเทศ รัฐบาลสามารถที่จะกำหนดมาตรการที่จำเป็นในรูปแบบใด ๆ บังคับแก่กิจการการค้าบริการระหว่างประเทศได้

มาตรา 28. ภายใต้บังคับแห่งบทบัญญัติของมาตรา 26 และมาตรา 27 ของกฎหมายนี้ และบทบัญญัติของกฎหมายหรือข้อกำหนดของกฎระเบียบบริหารอื่นใดที่เกี่ยวข้อง ให้หน่วยงานกำกับการค้าระหว่างประเทศของสำนักนายกรัฐมนตรีร่วมกับหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้องของสำนักนายกรัฐมนตรีออกประกาศข้อกำหนดหรือปรับปรุงแก้ไขข้อกำหนดรายการการเข้าสู่ตลาดของการค้าบริการระหว่างประเทศได้

หมวด 5. การคุ้มครองทรัพย์สินทางปัญญาที่เกี่ยวข้องกับการค้าระหว่างประเทศ

มาตรา 29. ให้รัฐบาลคุ้มครองทรัพย์สินทางปัญญาที่เกี่ยวข้องกับการค้าระหว่างประเทศภายใต้แห่งบทบัญญัติของกฎหมายและข้อกำหนดของกฎระเบียบบริหารว่าด้วยทรัพย์สินทางปัญญา กรณีที่มีการนำเข้าสินค้าที่ละเมิดทรัพย์สินทางปัญญาและเป็นภัยต่อความเป็นระเบียบวินัยของการค้าระหว่างประเทศ ให้หน่วยงานกำกับการค้าระหว่างประเทศของสำนักนายกรัฐมนตรีสามารถกำหนดมาตรการห้ามการนำเข้าสินค้าที่ผู้ทำละเมิดทรัพย์สินทางปัญญาเป็นผู้ผลิตหรือจำหน่ายภายในระยะเวลาใดเวลาหนึ่งได้

มาตรา 30. หากเกิดกรณีที่ผู้ทรงสิทธิในทรัพย์สินทางปัญญากำหนดเงื่อนไขการอนุญาตให้ใช้สิทธิด้วยการจำกัดข้อโต้แย้งความมีผลบังคับใช้ของสิทธิ หรือบังคับให้ผู้รับอนุญาตต้องรับการอนุญาตใช้สิทธิอย่างเบ็ดเสร็จโดยไม่มีเงื่อนไข หรือกำหนดเงื่อนไขสัญญาในลักษณะที่เป็นการบังคับให้ผู้รับอนุญาตต้องปฏิเสธการรับอนุญาตจากบุคคลอื่นในลักษณะที่เป็นการกีดกันทางการค้าอย่างหนึ่งอย่างใด และพฤติกรรมดังกล่าวเป็นภัยต่อความเป็นระเบียบวินัยของการแข่งขันอย่างเป็นธรรมทางการค้าระหว่างประเทศแล้ว หน่วยงานกำกับการค้าระหว่างประเทศของสำนักนายกรัฐมนตรีสามารถกำหนดมาตรการที่จำเป็นเพื่อขจัดหรือยับยั้งภัยพิบัตินั้นได้

มาตรา 31. หากประเทศหรือเขตภูมิภาคใดมิได้ให้ความคุ้มครองทรัพย์สินทางปัญญาแก่บุคคลองค์กร หรือนิติบุคคลใด ๆ ของประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีนตามหลักประติบัติเยี่ยงคนชาติ หรือไม่ สามารถให้ความคุ้มครองทรัพย์สินทางปัญญาของสินค้า เทคโนโลยีหรือบริการที่มีแหล่งกำเนิดจากประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีนอย่างเต็มที่และมีประสิทธิภาพแล้ว หน่วยงานกำกับการค้าระหว่างประเทศของสำนักนายกรัฐมนตรีสามารถอาศัยอำนาจตามกฎหมายนี้ กฎหมายอื่นหรือกฎระเบียบบริหารอื่นที่เกี่ยวข้อง รวมทั้ง

ข้อตกลงในสนธิสัญญาหรือข้อตกลงระหว่างประเทศที่ประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีนเป็นภาคีหรือสมาชิกอยู่ด้วย ออกมาตรการที่จำเป็นเพื่อใช้บังคับกับการค้าของประเทศหรือเขตภูมิภาคนั้นๆ ได้

หมวด 6. ความเป็นระเบียบวินัยของการค้าระหว่างประเทศ

มาตรา 32. ห้ามมิให้มีพฤติกรรมอันเป็นการผูกขาดที่เป็นการฝ่าฝืนบทบัญญัติของกฎหมายหรือข้อกำหนดของกฎระเบียบบริหารที่เกี่ยวข้องกับการป้องกันการผูกขาดในการดำเนินกิจการค้าระหว่างประเทศ การดำเนินกิจการค้าระหว่างประเทศที่มีพฤติกรรมอันเป็นการผูกขาดและเป็นภัยต่อการแข่งขันอย่างเป็นธรรมของตลาด ต้องถูกดำเนินการตามบทบัญญัติของกฎหมายหรือข้อกำหนดของกฎระเบียบบริหารที่เกี่ยวข้องกับการป้องกันการผูกขาด

พฤติกรรมที่เป็นการฝ่าฝืนกฎหมายตามวรรคก่อน หากเป็นภัยต่อความเป็นระเบียบวินัยของการค้าระหว่างประเทศ ให้หน่วยงานกำกับการค้าระหว่างประเทศของสำนักนายกรัฐมนตรีสามารถกำหนดมาตรการที่จำเป็นเพื่อขจัดภัยดังกล่าวได้

มาตรา 33. ห้ามมิให้มีพฤติกรรมอันเป็นการแข่งขันที่ไม่เป็นธรรมในการกำหนดราคาสินค้าต่ำกว่าปกติโดยไม่มีเหตุผล หรือการสมรู้ร่วมคิดในการประมูล (ฮั้วประมูล) หรือการโฆษณาด้วยข้อความอันเป็นเท็จ หรือการให้สินบนทางการค้าเป็นต้น

การดำเนินกิจการค้าระหว่างประเทศที่มีพฤติกรรมอันเป็นการแข่งขันที่ไม่เป็นธรรม ต้องถูกดำเนินการตามบทบัญญัติของกฎหมายหรือข้อกำหนดของกฎระเบียบบริหารที่เกี่ยวข้องกับการป้องกันการแข่งขันที่ไม่เป็นธรรม

พฤติกรรมที่เป็นการฝ่าฝืนกฎหมายตามวรรคก่อน หากเป็นภัยต่อความเป็นระเบียบวินัยของการค้าระหว่างประเทศ ให้หน่วยงานกำกับการค้าระหว่างประเทศของสำนักนายกรัฐมนตรีสามารถกำหนดมาตรการที่จำเป็นเพื่อขจัดภัยดังกล่าวได้

มาตรา 34. ในการดำเนินกิจการค้าระหว่างประเทศ ห้ามมิให้มีพฤติกรรมดังต่อไปนี้

(1) ปลอม หรือเลียนเครื่องหมายแหล่งกำเนิดสินค้าที่นำเข้าหรือส่งออก ปลอม เลียน หรือจำหน่ายจ่ายโอนซึ่งใบรับรองแหล่งกำเนิดสินค้า ใบอนุญาตนำเข้าส่งออก หนังสือรับรองโควตาการนำเข้าส่งออก หรือเอกสารรับรองอื่นใดที่เกี่ยวกับการนำเข้าส่งออก

(2) หลอกลวงการค้าสินค้าส่งออก

(3) ลักลอบหนีภาษี

(4) หลบหลีกหรือหลีกเลี่ยงการตรวจโรค การทดสอบ การรับรองตามบทบัญญัติของกฎหมายหรือข้อกำหนดของกฎระเบียบบริหาร

(5) พฤติกรรมอื่นใดอันเป็นการฝ่าฝืนบทบัญญัติของกฎหมายหรือข้อกำหนดของกฎระเบียบบริหาร

มาตรา 35. ในการดำเนินกิจการค้าระหว่างประเทศ ผู้ประกอบการต้องปฏิบัติตามข้อกำหนดว่าด้วยการควบคุมเงินตราต่างประเทศแห่งชาติ

มาตรา 36. การฝ่าฝืนบทบัญญัติของกฎหมายนี้ที่เป็นภัยต่อความเป็นระเบียบวินัยของการค้าระหว่างประเทศ หน่วยงานกำกับการค้าระหว่างประเทศของสำนักนายกรัฐมนตรีสามารถที่จะประกาศให้สาธารณชนทราบได้

หมวด 7. การตรวจสอบการค้าระหว่างประเทศ

มาตรา 37. เพื่อชี้แจงไว้ซึ่งความเป็นระเบียบวินัยทางการค้าระหว่างประเทศและอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติของกฎหมายหรือข้อกำหนดของกฎระเบียบบริหาร ให้หน่วยงานกำกับการค้าระหว่างประเทศของสำนักนายกรัฐมนตรีโดยลำพังหรือโดยร่วมกับหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้องของสำนักนายกรัฐมนตรีสามารถกำหนดมาตรการตรวจสอบเรื่องดังต่อไปนี้ได้

- (1) กรณีที่การนำเข้าส่งออกสินค้า การนำเข้าส่งออกเทคโนโลยี หรือการค้าบริการระหว่างประเทศที่มีผลกระทบต่ออุตสาหกรรมภายในประเทศหรือกระทบต่อขีดความสามารถในการแข่งขันของอุตสาหกรรมดังกล่าว
- (2) กรณีที่เกิดการกีดกันทางการค้าจากบางประเทศหรือเขตภูมิภาค
- (3) กรณีที่มีเหตุจำต้องทำการตรวจสอบเพื่อความชัดเจนในการใช้มาตรการป้องกันการทุ่มตลาด การอุดหนุน การคุ้มครอง หรือ การให้ความช่วยเหลือแก่การค้าระหว่างประเทศตามกฎหมาย
- (4) กรณีที่มีพฤติกรรมหลีกเลี่ยงไม่ปฏิบัติตามมาตรการให้ความช่วยเหลือทางการค้าระหว่างประเทศ
- (5) กรณีที่เป็นการค้าระหว่างประเทศที่เกี่ยวกับสิทธิประโยชน์และความสงบเรียบร้อยของประเทศ
- (6) กรณีที่มีเหตุจำเป็นต้องทำการตรวจสอบเพื่อบังคับตามบทบัญญัติแห่งมาตรา 7 มาตรา 29 วรรค 2 มาตรา 30 มาตรา 31 มาตรา 32 วรรค 3 มาตรา 33 วรรค 3

มาตรา 38. หลักเกณฑ์และวิธีการปฏิบัติของการตรวจสอบการค้าระหว่างประเทศนั้น ให้หน่วยงานกำกับการค้าระหว่างประเทศของสำนักนายกรัฐมนตรีเป็นผู้ออกประกาศ การตรวจสอบสามารถกระทำได้โดยการสอบถามด้วยการบันทึกเป็นเอกสาร การเปิดรับฟังความคิดเห็นจากสาธารณชน การสำรวจตรวจสอบพื้นที่จริง หรือการมอบหมายให้ทำการตรวจสอบแทนอย่างหนึ่งอย่างใดก็ได้ ให้สำนักนายกรัฐมนตรีอาศัยผลสรุปการตรวจสอบของหน่วยงานกำกับการค้าระหว่างประเทศของสำนักนายกรัฐมนตรีทำรายงานความเห็นการตรวจสอบหรือทำคำสั่งเกี่ยวกับการใช้มาตรการที่เหมาะสมได้และประกาศให้สาธารณะชนทราบ

มาตรา 39. บุคคลหรือหน่วยงานใดๆ มีหน้าที่ต้องให้การสนับสนุนและช่วยเหลือการตรวจสอบการค้าระหว่างประเทศ

เจ้าหน้าที่ของหน่วยงานกำกับการค้าระหว่างประเทศของสำนักนายกรัฐมนตรีที่รับทราบข้อมูลความลับของทางราชการหรือความลับทางการค้าอันเนื่องมาจากการตรวจสอบการค้าระหว่างประเทศ มีหน้าที่ต้องรักษาไว้เป็นความลับ

หมวด 8. การช่วยเหลือทางการค้าระหว่างประเทศ

มาตรา 40. รัฐบาลสามารถออกมาตรการช่วยเหลือทางการค้าระหว่างประเทศโดยอาศัยผลสรุปจากการตรวจสอบการค้าระหว่างประเทศได้

มาตรา 41. ประเทศหรือเขตภูมิภาคใดที่นำเข้าสินค้าสู่ตลาดของจีนด้วยราคาที่ต่ำกว่าปกติอย่างไม่สมเหตุสมผลในลักษณะที่เป็นการทุ่มตลาด จนทำให้เกิดความเสียหายในสาระสำคัญหรือเป็นภัยคุกคามที่จะก่อให้เกิดความเสียหายในสาระสำคัญแก่อุตสาหกรรมที่มีอยู่แล้วภายในประเทศ หรือทำให้เกิดอุปสรรคใน

สาระสำคัญต่อการพัฒนาอุตสาหกรรมใหม่ภายในประเทศ รัฐบาลสามารถประกาศใช้มาตรการตอบโต้การทุ่มตลาดเพื่อจัดหรือบรรเทาความเสียหาย ภัยคุกคาม หรืออุปสรรคนั้นๆ ได้

มาตรา 42. ประเทศหรือเขตภูมิภาคใดที่ส่งออกสินค้าไปยังประเทศที่สามด้วยราคาที่ต่ำกว่าปกติอย่างไม่สมเหตุสมผลจนทำให้เกิดความเสียหายในสาระสำคัญหรือเป็นภัยคุกคามที่จะก่อให้เกิดความเสียหายในสาระสำคัญแก่อุตสาหกรรมที่มีอยู่แล้วภายในประเทศ หรือทำให้เกิดอุปสรรคในสาระสำคัญต่อการพัฒนาอุตสาหกรรมใหม่ภายในประเทศ เมื่อได้รับคำร้องเรียนจากภาคอุตสาหกรรมภายในประเทศ หน่วยงานกำกับการค้าระหว่างประเทศของสำนักนายกรัฐมนตรีสามารถเข้าเจรจากับรัฐบาลของประเทศที่สามเพื่อร้องขอให้ประเทศที่สามดังกล่าวบังคับใช้มาตรการที่เหมาะสมได้

มาตรา 43. หากสินค้าที่นำเข้าได้รับการอุดหนุนไม่ว่าโดยตรงหรือโดยอ้อมจากประเทศหรือเขตภูมิภาคที่ส่งออกสินค้าดังกล่าว จนทำให้เกิดความเสียหายในสาระสำคัญหรือเป็นภัยคุกคามที่จะก่อให้เกิดความเสียหายในสาระสำคัญแก่อุตสาหกรรมที่มีอยู่แล้วภายในประเทศ หรือทำให้เกิดอุปสรรคในสาระสำคัญต่อการพัฒนาอุตสาหกรรมใหม่ภายในประเทศ รัฐบาลสามารถประกาศใช้มาตรการอุดหนุนเพื่อจัดหรือบรรเทาความเสียหาย ภัยคุกคาม หรืออุปสรรคนั้นๆ ได้

มาตรา 44. หากมีการนำเข้าสินค้าเพิ่มจำนวนมากขึ้นอย่างมากมาจนเป็นผลทำให้อุตสาหกรรมภายในประเทศที่ทำการผลิตสินค้าในลักษณะเดียวกันกับสินค้าที่นำเข้าหรือสินค้าที่เป็นคู่แข่งโดยตรงกับสินค้านำเข้าดังกล่าวได้รับความเสียหายอย่างร้ายแรงหรือถูกคุกคามจนน่าจะเกิดความเสียหายอย่างร้ายแรงแล้ว รัฐบาลสามารถประกาศใช้มาตรการคุ้มครองที่จำเป็นเพื่อจัดหรือบรรเทาความเสียหายหรือภัยคุกคามดังกล่าวได้ รวมทั้งการให้การสนับสนุนแก่อุตสาหกรรมดังกล่าวตามความจำเป็นที่เหมาะสมได้

มาตรา 45. หากผู้ให้บริการของประเทศหรือเขตภูมิภาคใดได้เพิ่มการค้าบริการเข้าสู่ตลาดของจีนมากขึ้นจนทำให้อุตสาหกรรมภาคบริการภายในประเทศจีนที่ให้บริการในลักษณะเดียวกันหรือในลักษณะที่เป็นคู่แข่งกันโดยตรงได้รับความเสียหาย หรือถูกคุกคามจนน่าจะเกิดความเสียหายแล้ว รัฐบาลสามารถบังคับใช้มาตรการช่วยเหลือเท่าที่จำเป็นเพื่อจัดหรือบรรเทาความเสียหายหรือภัยคุกคามนั้นๆ ได้

มาตรา 46. หากประเทศที่สามจำกัดการนำเข้าจนเป็นเหตุให้สินค้าบางชนิดถูกนำเข้าสู่ตลาดของจีนเพิ่มจำนวนขึ้นอย่างมากมาจนทำให้อุตสาหกรรมที่มีอยู่แล้วภายในประเทศได้รับความเสียหายหรือถูกคุกคามจนน่าจะเกิดความเสียหายหรือทำให้เกิดอุปสรรคในการพัฒนาอุตสาหกรรมใหม่ภายในประเทศ รัฐบาลสามารถประกาศใช้มาตรการช่วยเหลือเท่าที่จำเป็นในการจำกัดการนำเข้าสินค้านั้นๆ ได้

มาตรา 47. หากประเทศหรือเขตภูมิภาคที่เป็นภาคีหรือสมาชิกของข้อตกลงหรือสนธิสัญญาทางการค้าเศรษฐกิจที่ประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีนเป็นภาคีหรือสมาชิกอยู่ด้วยได้ทำการฝ่าฝืนบทบัญญัติของข้อตกลงหรือสนธิสัญญา จนทำให้สิทธิประโยชน์ที่ประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีนจะพึงมีพึงได้ตามข้อตกลงหรือสนธิสัญญาดังกล่าวได้รับความเสียหาย หรือเป็นอุปสรรคต่อการปฏิบัติให้บรรลุวัตถุประสงค์ตามที่ข้อตกลงหรือสนธิสัญญาดังกล่าวได้กำหนดไว้ ประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีนย่อมมีสิทธิที่จะเรียกร้องให้ประเทศหรือเขตภูมิภาคที่เป็นคู่กรณีใช้มาตรการเยียวยาช่วยเหลือตามความเหมาะสมได้ และสามารถระงับหรืองดการปฏิบัติตามพันธหน้าที่ที่กำหนดไว้ในข้อตกลงหรือสนธิสัญญานั้นในทำนองเดียวกันได้

มาตรา 48. ให้หน่วยงานกำกับการค้าระหว่างประเทศของสำนักนายกรัฐมนตรีทำการปรึกษาหารือเจรจา และระงับข้อพิพาททางการค้าระหว่างประเทศทั้งทวีภาคีหรือพหุภาคีตามบทบัญญัติของกฎหมายนี้และกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้อง

มาตรา 49. ให้หน่วยงานกำกับการค้าระหว่างประเทศของสำนักนายกรัฐมนตรีร่วมกับหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้องของสำนักนายกรัฐมนตรีต้องกำหนดมาตรการเตือนภัยป้องกันฉุกเฉินสำหรับการนำเข้าส่งออกสินค้า การนำเข้าส่งออกเทคโนโลยีและการค้าบริการระหว่างประเทศเพื่อการรับมือกับสถานการณ์ที่อาจเกิดขึ้นอย่างไม่คาดคิดหรือที่อาจเกิดขึ้นอย่างผิดปกติธรรมดา ทั้งนี้เพื่อธำรงไว้ซึ่งความสงบเรียบร้อยของประเทศ

มาตรา 50. รัฐบาลสามารถที่จะประกาศมาตรการบังคับแก่พฤติกรรมที่เป็นการหลีกเลี่ยงไม่ปฏิบัติตามมาตรการช่วยเหลือทางการค้าระหว่างประเทศที่ออกตามข้อกำหนดของกฎหมายนี้ตามความจำเป็นได้

หมวด 9. การส่งเสริมการค้าระหว่างประเทศ

มาตรา 51. ให้รัฐบาลกำหนดยุทธศาสตร์การพัฒนาการค้าระหว่างประเทศ และวางระบบส่งเสริมการค้าระหว่างประเทศให้สมบูรณ์

มาตรา 52. ให้รัฐบาลจัดตั้งสถาบันการเงินเพื่อการค้าระหว่างประเทศ กองทุนพัฒนา และกองทุนลดความเสี่ยงทางการค้าระหว่างประเทศให้สมบูรณ์ตามความต้องการของการพัฒนาการค้าระหว่างประเทศ

มาตรา 53. รัฐบาลสามารถที่จะพัฒนาการค้าระหว่างประเทศด้วยการให้สินเชื่อเพื่อการส่งออก การประกันภัยเครดิตเพื่อการส่งออก การค้ำประกันส่งออก หรือการส่งเสริมการค้าระหว่างประเทศในรูปแบบอื่นใดก็ได้

มาตรา 54. ให้รัฐบาลจัดตั้งระบบเครือข่ายข้อมูลข่าวสารสาธารณะทางการค้าระหว่างประเทศ เพื่อบริการแก่ผู้ประกอบการการค้าระหว่างประเทศและสาธารณชนทั่วไป

มาตรา 55. ให้รัฐบาลกำหนดมาตรการส่งเสริมและจูงใจให้ผู้ประกอบการการค้าระหว่างประเทศ บุกเบิกและเปิดตลาดการค้าระหว่างประเทศ ใช้มาตรการการลงทุนในต่างประเทศ การประมูลโครงการก่อสร้างในต่างประเทศ และความร่วมมือด้านแรงงานระหว่างประเทศในรูปแบบใดๆ เพื่อพัฒนาการค้าระหว่างประเทศ

มาตรา 56. ผู้ประกอบการการค้าระหว่างประเทศสามารถที่จะจัดตั้งหรือเข้าร่วมเป็นสมาชิกสมาคมการค้าหรือหอการค้าภายใต้บทบัญญัติแห่งกฎหมายได้

สมาคมการค้าหรือหอการค้ามีหน้าที่ให้บริการด้านการฝึกอบรม ให้ข้อมูลข่าวสาร การประกอบการผลิตที่เกี่ยวกับการค้าระหว่างประเทศแก่สมาชิกของตน ทำหน้าที่ประสานผลประโยชน์และควบคุมจริยธรรมกันเอง ยื่นคำร้องขอให้รัฐใช้มาตรการช่วยเหลือด้านการค้าระหว่างประเทศ รักษาไว้ซึ่งสิทธิประโยชน์ของสมาชิกและภาคอุตสาหกรรม สะท้อนข้อเสนอแนะของสมาชิกในด้านการค้าระหว่างประเทศต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และพัฒนาส่งเสริมกิจกรรมที่เกี่ยวกับการค้าระหว่างประเทศ ทั้งนี้ภายใต้บทบัญญัติของกฎหมายกฎระเบียบบริหารและข้อบังคับที่ได้จัดระเบียบไว้

มาตรา 57. ให้องค์กรส่งเสริมการค้าระหว่างประเทศของจีนมีหน้าที่ส่งเสริมกิจกรรมการบุกเบิกพัฒนากิจการการค้าระหว่างประเทศ บริการให้คำปรึกษา บริการข้อมูลข่าวสาร จัดงานแสดงสินค้า และประสานความสัมพันธ์กับต่างประเทศเพื่อบุกเบิกพัฒนาการค้าระหว่างประเทศ ทั้งนี้ภายใต้ข้อบังคับขององค์กร

มาตรา 58. ให้รัฐบาลมีหน้าที่ช่วยเหลือและส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมในการบุกเบิกพัฒนาการค้าระหว่างประเทศ

มาตรา 59. ให้รัฐบาลมีหน้าที่ช่วยเหลือและส่งเสริมเขตปกครองตนเองของชนชาติกลุ่มน้อยและพื้นที่ด้อยพัฒนาทางเศรษฐกิจในการพัฒนาการค้าระหว่างประเทศ

หมวด 10. ความรับผิดชอบทางกฎหมาย

มาตรา 60. บุคคลใดฝ่าฝืนบทบัญญัติในมาตรา 11 ทำการนำเข้าหรือส่งออกซึ่งสินค้าประเภทที่อยู่ภายใต้การควบคุมการค้าโดยรัฐวิสาหกิจโดยไม่ได้รับอนุญาต ให้หน่วยงานกำกับการค้าระหว่างประเทศของสำนักนายกรัฐมนตรีหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องของสำนักนายกรัฐมนตรีมีอำนาจเปรียบเทียบปรับไม่เกินห้าหมื่น หยวน กรณีนี้เหตุฉุกเฉิน ห้ามมิให้ผู้ฝ่าฝืนยื่นขออนุญาตนำเข้าส่งออกซึ่งสินค้าประเภทที่อยู่ภายใต้การควบคุมการค้าโดยรัฐวิสาหกิจภายใน 3 ปี นับแต่ต้องโทษปรับ หรือให้เพิกถอนใบอนุญาตการนำเข้าส่งออกซึ่งสินค้าประเภทที่อยู่ภายใต้การควบคุมการค้าโดยรัฐวิสาหกิจในส่วนที่ได้รับอนุญาตไว้แล้ว

มาตรา 61. บุคคลใดนำเข้าส่งออกสินค้าประเภทต้องห้ามหรือนำเข้าส่งออกสินค้าประเภทจำกัดโดยไม่ได้รับอนุญาต ให้หน่วยงานศุลกากรดำเนินการหรือเปรียบเทียบปรับตามที่กฎหมายหรือกฎระเบียบบริหารกำหนดไว้ การกระทำความผิดกล่าว หากมีกฎหมายบัญญัติเป็นความผิดทางอาญา ให้ลงโทษทางอาญาตามกฎหมาย

บุคคลใดนำเข้าส่งออกเทคโนโลยีประเภทต้องห้าม หรือนำเข้าส่งออกเทคโนโลยีประเภทจำกัดโดยไม่ได้รับอนุญาต ให้ดำเนินการหรือเปรียบเทียบปรับตามที่กฎหมายหรือกฎระเบียบบริหารกำหนดไว้แก่การนั้น อีกทั้งให้หน่วยงานกำกับการค้าระหว่างประเทศของสำนักนายกรัฐมนตรีออกคำสั่งให้ผู้ฝ่าฝืนทำการปรับปรุงแก้ไขได้และให้บริยายได้ที่ได้จากการฝ่าฝืนกฎหมาย อีกทั้งให้เปรียบเทียบปรับตั้งแต่หนึ่งเท่าขึ้นไปแต่ไม่เกินห้าเท่าของจำนวนรายได้ที่ได้จากการฝ่าฝืนกฎหมาย กรณีไม่มีรายได้จากการฝ่าฝืนกฎหมายหรือมีรายได้ที่ได้จากการฝ่าฝืนกฎหมายแต่ไม่เกินหนึ่งหมื่นหยวน ให้เปรียบเทียบปรับตั้งแต่หนึ่งหมื่นหยวนขึ้นไปแต่ไม่เกินห้าหมื่นหยวน การกระทำความผิดกล่าวหากมีกฎหมายบัญญัติเป็นความผิดทางอาญา ให้ลงโทษทางอาญาตามกฎหมาย

นับตั้งแต่วันที่มิได้เปรียบเทียบปรับหรือมีคำสั่งให้ลงโทษทางอาญาตามที่บัญญัติไว้ในสองวรรคก่อน ให้หน่วยงานกำกับการค้าระหว่างประเทศของสำนักนายกรัฐมนตรีหรือหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้องของสำนักนายกรัฐมนตรีมีอำนาจที่จะปฏิเสธคำขอรับโควตาหรือใบอนุญาตการนำเข้าหรือส่งออก หรือมีคำสั่งห้ามมิให้ผู้กระทำความผิดประกอบกิจการค้านำเข้าหรือส่งออกซึ่งสินค้าหรือเทคโนโลยีใดๆ ตั้งแต่หนึ่งปีขึ้นไปแต่ไม่เกินสามปี นับแต่วันที่มีการเปรียบเทียบปรับหรือมีคำสั่งให้ลงโทษทางอาญาตามที่บัญญัติไว้ในวรรคก่อน

มาตรา 62. บุคคลใดดำเนินกิจการค้าบริการระหว่างประเทศประเภทต้องห้าม หรือดำเนินกิจการค้าบริการระหว่างประเทศประเภทจำกัดโดยไม่ได้รับอนุญาต ให้ดำเนินการหรือเปรียบเทียบปรับตามที่กฎหมายหรือกฎระเบียบบริหารกำหนดไว้ หากไม่มีกฎหมายหรือกฎระเบียบบริหารกำหนดไว้แก่การนั้น ให้หน่วยงานกำกับการค้าระหว่างประเทศของสำนักนายกรัฐมนตรีออกคำสั่งให้ผู้ฝ่าฝืนทำการปรับปรุงแก้ไขได้และให้บริยายได้ที่ได้จากการฝ่าฝืนกฎหมาย อีกทั้งให้เปรียบเทียบปรับตั้งแต่หนึ่งเท่าขึ้นไปแต่ไม่เกินห้าเท่าของจำนวนรายได้ที่ได้จากการฝ่าฝืนกฎหมาย กรณีไม่มีรายได้จากการฝ่าฝืนกฎหมายหรือมีรายได้ที่ได้จากการฝ่าฝืนกฎหมายแต่ไม่เกินหนึ่งหมื่นหยวน ให้เปรียบเทียบปรับตั้งแต่หนึ่งหมื่นหยวนขึ้นไปแต่ไม่เกินห้าหมื่นหยวน การกระทำความผิดกล่าว หากมีกฎหมายบัญญัติเป็นความผิดทางอาญา ให้ลงโทษอาญาตามกฎหมาย

ให้หน่วยงานกำกับการค้าระหว่างประเทศของสำนักนายกรัฐมนตรีมีอำนาจสั่งห้ามมิให้ผู้กระทำความผิด ประกอบกิจการค้าบริการระหว่างประเทศใดๆ มีกำหนดตั้งแต่หนึ่งปีขึ้นไปแต่ไม่เกินสามปี นับแต่วันที่มีการ เปรียบเทียบปรับหรือมีคำตัดสินให้ลงโทษทางอาญาตามที่บัญญัติไว้ในวรรคก่อน

มาตรา 63. บุคคลใดฝ่าฝืนบทบัญญัติในมาตรา 34 ให้เปรียบเทียบปรับตามที่กฎหมายหรือ กฎระเบียบบริหารกำหนดไว้ การกระทำความผิดกล่าว หากมีกฎหมายบัญญัติเป็นความผิดทางอาญา ให้ลงโทษทาง อาญาตามกฎหมาย

มาตรา 64. บุคคลใดถูกห้ามมิให้ประกอบกิจการค้าระหว่างประเทศตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา 61 และมาตรา 62 ภายในระยะเวลาต้องห้ามประกอบกิจการนั้น ห้ามมิให้หน่วยงานศุลกากรทำการตรวจปล่อย สินค้าตามพิธีการศุลกากรแก่ผู้ประกอบการดังกล่าว และห้ามมิให้หน่วยงานควบคุมเงินตราต่างประเทศหรือ ธนาคารที่ได้รับมอบอำนาจในกิจการเงินตราต่างประเทศทำการซื้อขายแลกเปลี่ยนเงินตรา โอนและชำระเงิน ระหว่างประเทศแก่ผู้ประกอบการนั้นๆตามสั่งห้ามของหน่วยงานกำกับการค้าระหว่างประเทศของสำนัก นายกรัฐมนตรีที่ได้ออกคำสั่งตามกฎหมาย

มาตรา 65. เจ้าหน้าที่ของหน่วยงานที่รับผิดชอบเกี่ยวกับการค้าระหว่างประเทศตามกฎหมายนี้ ละเว้นการปฏิบัติหน้าที่ ใช้อำนาจหน้าที่โดยทุจริต หรือละเมิดอำนาจหน้าที่ หากการกระทำนั้นเป็นความผิดอาญา ให้ลงโทษทางอาญา หากการกระทำไม่เป็นความผิดอาญา ให้ลงโทษทางวินัยตามกฎหมายเจ้าหน้าที่ของ หน่วยงานที่รับผิดชอบเกี่ยวกับการค้าระหว่างประเทศตามกฎหมายนี้ใช้ตำแหน่งหน้าที่ในการแสวงหา ผลประโยชน์เรียกหรือรับทรัพย์สินจากบุคคลอื่นใดเพื่อตนเองหรือผู้อื่นโดยมิชอบ หากการกระทำเป็นความผิด อาญา ให้ลงโทษทางอาญา หากการกระทำไม่เป็นความผิดอาญา ให้ลงโทษทางวินัยตามกฎหมาย

มาตรา 66. ผู้ใดประกอบการค้าระหว่างประเทศใด หากไม่เห็นพ้องด้วยกับคำสั่งทางปกครองใดๆ ของเจ้าหน้าที่ ย่อมมีสิทธิอุทธรณ์ไปยังหน่วยงานที่เหนือกว่าได้หรือฟ้องร้องเป็นคดีปกครองต่อศาลประชาชน เพื่อพิจารณาวินิจฉัยได้

หมวดที่ 11. เบ็ดเตล็ด

มาตรา 67. การควบคุมการนำเข้าส่งออกซึ่งวัตถุทางศิลปวัฒนธรรมหรือการควบคุมการค้า ระหว่างประเทศที่เกี่ยวกับอาวุธ วัตถุปฏิบัติการยานิวเคลียร์แบบรวมตัวหรือแบบแยกตัวหรืออนุพันธ์ของวัตถุ ดังกล่าว หากมีกฎหมายหรือกฎระเบียบบริหารอื่นใดบัญญัติไว้เป็นกาลเฉพาะ ให้บังคับเป็นไปตามกฎหมายนั้น

มาตรา 68. ให้รัฐบาลกำหนดมาตรการที่คล่องตัว สะดวก และให้สิทธิประโยชน์แก่การค้าระหว่าง พื้นที่ชายแดนจีนกับพื้นที่ชายแดนของประเทศที่มีพรมแดนติดต่อกับจีน และการค้าในตลาดซื้อขายระหว่าง ประชาชนชายแดน หลักเกณฑ์และวิธีการให้เป็นไปตามข้อกำหนดของสำนักนายกรัฐมนตรี

มาตรา 69. เขตภาษีที่มีลักษณะเอกเทศของประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีนไม่อยู่ภายใต้บังคับ แห่งกฎหมายนี้

มาตรา 70. กฎหมายนี้ให้มีผลบังคับใช้ในวันที่ 1 กรกฎาคม ค.ศ.2004 เป็นต้นไป

ภาคผนวก ข

กฎระเบียบทางการค้า พม่า*

1 มาตรการด้านนำเข้า-ส่งออก

รัฐบาลพม่าได้กำหนดมาตรการและกฎระเบียบของการนำเข้า-ส่งออก ดังนี้

1.1 ขั้นตอนการนำเข้า-ส่งออก

- 1) ผู้ที่จะทำธุรกิจนำเข้า-ส่งออกสินค้าจะต้องยื่นขอจดทะเบียนเป็นผู้นำเข้าและส่งออกที่สำนักงานทะเบียนนำเข้า-ส่งออก (Export-Import-Registration-Office) กรมการค้ากระทรวงพาณิชย์ โดยมีอัตราค่าธรรมเนียมการจดทะเบียน 5,000 จ๊าด สำหรับระยะเวลา 1 ปี และ 10,000 จ๊าด สำหรับระยะเวลา 3 ปี
- 2) คุณสมบัติของผู้ที่จะสามารถยื่นขอจดทะเบียนเป็นผู้นำเข้าส่งออก มีดังนี้
 - บุคคลธรรมดาทั้งหลายที่มีสัญชาติพม่า หรือที่แปลงสัญชาติเป็นพม่า
 - ห้างหุ้นส่วน บริษัททั้งหลายที่จัดตั้งขึ้นในพม่า
 - ห้างหุ้นส่วนจำกัด บริษัทร่วมทุน ทั้งหลายที่จัดตั้งขึ้นภายใต้ กฎหมายการลงทุนต่างประเทศของพม่า
 - สหกรณ์ทั้งหลายที่จดทะเบียนภายใต้กฎหมายสหกรณ์ของ พม่า ปี 2533
- 3) สิทธิของผู้จดทะเบียนนำเข้าส่งออก
 - สามารถส่งออกสินค้าทุกชนิดยกเว้น ไม้สัก น้ำมันปิโตรเลียม แก๊สธรรมชาติ ไข่มุก หยก อัญมณี แร่ธรรมชาติ และสินค้า อื่นๆ ที่ระบุว่าจะสามารถดำเนินการได้โดยหน่วยงานรัฐวิสาหกิจ แต่เพียงผู้เดียว
 - สามารถนำเข้าสินค้าทุกชนิดตามเงื่อนไขของกฎและระเบียบ ที่ระบุไว้ ยกเว้นสินค้าที่เป็นสินค้าห้ามนำเข้า
 - สามารถจำหน่ายสินค้าในตลาดภายในประเทศได้
 - สามารถยื่นขอหนังสือเดินทางประเภทธุรกิจไปต่างประเทศได้
 - สามารถที่จะรับรองแขกต่างประเทศ เพื่อการเจรจาธุรกิจได้

1.2 การส่งออกและนำเข้าสินค้า และค่าธรรมเนียมใบอนุญาต

1) การส่งสินค้าออก

- ผู้ส่งออกที่จดทะเบียนก่อนที่จะส่งสินค้าออกจะต้องได้รับใบอนุญาตส่งออกจากกระทรวงพาณิชย์มีระยะเวลา 6 เดือน
- ผู้ซื้อในต่างประเทศจะต้องเปิด L/C ที่ Myanmar-Investment-and-Commercial-Bank-(MICB) หรือ Myanmar-Foreign-Trade-Bank (MFTB) ผ่านทางธนาคารในต่างประเทศ ซึ่งเป็นที่ยอมรับ และจะต้องแจ้งต่อเรือที่จะขนส่งสินค้าด้วย
- ในกรณีที่จะต้องตรวจสอบสินค้าก่อนขนส่ง-The-Inspection-and-Agency-Service-Department จะดำเนินการตรวจสอบเกี่ยวกับคุณลักษณะ น้ำหนัก คุณภาพ และการบรรจุภัณฑ์ของสินค้าที่จะขนส่งทางเรือ
- เอกสารเกี่ยวกับการขนส่งสินค้าทางเรือ เช่น-Shipping-Bills-Freight-Bill เป็นต้น จะต้องยื่นต่อธนาคารที่ได้เปิด L/C

2) การนำเข้าสินค้า

- ผู้นำเข้าจะต้องเปิดบัญชีเงินฝากสกุลเงินตราต่างประเทศที่ Myanmar-Investment-and-Commercial-Bank (MICB) หรือ Myanmar-Foreign-Trade-Bank (MFTB) เพื่อยื่นใบอนุญาตนำเข้าสินค้าจากกระทรวงพาณิชย์
- แบบสัญญาขาย (Sale Contract) และ Proforma Invoice ซึ่งมีรายละเอียดต่างๆ เกี่ยวกับสินค้า บรรจุภัณฑ์ และระยะเวลาการส่งมอบ
- ในกรณีที่ซื้อเป็นราคา FOB ผู้นำเข้าจะต้องทำการประกันภัยสินค้ากับ Myanmar Insurance Company และใช้บริษัท Myanmar Five Star Line เป็นผู้ขนส่งสินค้าเท่านั้น
- ค่าธรรมเนียมในการอนุญาตนำเข้าสินค้า กระทรวงพาณิชย์จะคิดในอัตราส่วนของราคานำเข้าโดยกำหนดไว้ดังแสดงในตารางที่ 1
- ผู้นำเข้าสินค้าจะต้องจ่ายค่าธรรมเนียมการนำเข้าภายใน 21 วัน นับจากวันตามที่ระบุไว้ในใบอนุญาตนำเข้า

ตารางที่ 1 แสดงค่าธรรมเนียมในการนำเข้าสินค้าของพม่า (ราคา C.I.F)

ราคานำเข้า C.I.F. ทำรายการกึ่ง(จำกัด)	ค่าธรรมเนียมนำเข้า(จำกัด)
10,000 แรก	250
10,000-25,000	625
25,001-50,000	1,250
50,001-100,000	2,500
100,001-200,000	5,000
200,001-400,000	10,000
400,001-1,00,000	20,000
มากกว่า1,00,001	50,000

1.3 สินค้านำเข้าที่ได้รับการยกเว้นค่าธรรมเนียมการนำเข้า

1) สินค้านำเข้าโดยองค์การที่ดำเนินธุรกิจในประเทศพม่าภายใต้กฎหมายการลงทุนต่างประเทศของพม่า มีวัตถุประสงค์การใช้เพื่อธุรกิจได้แก่

- เครื่องจักร เครื่องมือ ส่วนประกอบของเครื่องจักร ชิ้นส่วนอะไหล่ และวัสดุที่ใช้ทางธุรกิจที่มีความจำเป็นต้องใช้สำหรับการก่อสร้าง โดยนำเข้ามาในฐานะทุนของต่างประเทศที่ระบุ โดยคณะกรรมการลงทุนพม่า (Myanmar Investment Commissions หรือ MIC)
- วัตถุดิบและวัสดุที่ใช้สำหรับการบรรจุภัณฑ์ (สำหรับช่วง 3 ปีแรกเท่านั้น) ผลิตภัณฑ์เชิงพาณิชย์ สำหรับใช้ร่วมในการ ก่อสร้างเพื่อการผลิตและส่งออกให้สมบูรณ์

2) สินค้าที่นำเข้าโดยหน่วยงานของรัฐ

- สินค้าที่นำเข้าเพื่อวัตถุประสงค์ใช้ในราชการ
- สินค้าทุนที่นำเข้าภายใต้โครงการลงทุนประจำปี

3) รถยนต์ใหม่ที่ใช้เพื่อธุรกิจที่นำเข้าโดยระบบขายฝากและขายในประเทศเป็นเงินสกุลเหรียญสหรัฐ โดยผ่านหน่วยงาน Vehicle, Machinery and Equipment Trading Inspection and Agency Services Co.Ltd Myanmar Motor Limited ให้กับหน่วยงานที่ดำเนินธุรกิจภายใต้การส่งเสริมการลงทุน นอกจากนี้ยังมีสินค้าที่นำเข้าโดยบริษัทน้ำมันที่ดำเนินธุรกิจภายใต้ข้อตกลงร่วมกับ Myanmar Oil and Enterprise และสินค้าที่นำเข้าโดยคณะทูตานุทูต

4) ผลิตภัณฑ์ยา และวัตถุดิบที่ใช้ในการผลิตยาที่นำเข้าโดยหน่วยงานรัฐวิสาหกิจของรัฐหรือภาคเอกชนที่จดทะเบียนเป็นผู้นำเข้าส่งออก เพื่อใช้ในการสนับสนุน และปรับปรุงการสาธารณสุขหรือสวัสดิการของประชาชนที่รับการรักษาทางการแพทย์

5) ปุ๋ย เครื่องมือการเกษตร เครื่องจักรการเกษตรและยาฆ่าแมลง ที่ใช้เพื่อการพัฒนาภาคการเกษตรที่นำเข้าโดยหน่วยงานวิสาหกิจของรัฐ หรือภาคเอกชนที่จดทะเบียนเป็นผู้นำเข้าส่งออก

6) สินค้าผ่านแดน การนำเข้าสินค้าไปสู่ประเทศที่ 3 โดยใช้พม่าเป็นตัวกลางผ่านสินค้า ผู้ส่งออกจะเสียค่าคอมมิชชั่นร้อยละ 5 ให้ผู้นำเข้าพม่า เสียร้อยละ 2.5 บวกเพิ่มร้อยละ 5 ให้กรมศุลกากรพม่า สินค้าผ่านแดนส่วนใหญ่ได้แก่ ยานพาหนะและอุปกรณ์

1.4 สินค้าที่อนุญาตให้นำเข้า

กระทรวงพาณิชย์ได้กำหนดรายการสินค้านำเข้า โดยจำแนกออกเป็น

1) รายการสินค้าที่จำเป็น (Priority Items) ได้แก่ เครื่องจักรและอะไหล่วัตถุดิบสำหรับอุตสาหกรรม ปุ๋ย ยาฆ่าแมลง ยากำจัดวัชพืช เมล็ดพันธุ์สำหรับการเกษตร (Agricultural Inputs) อาหารปรุงแต่ง วัสดุก่อสร้าง ยานพาหนะและอุปกรณ์การขนส่ง ผลิตภัณฑ์ยาและอุปกรณ์ผลิตยา เครื่องจักรและวัสดุด้านการประมง วัสดุสำหรับเพาะเลี้ยงปลาสัตว์ เครื่องมือการไฟฟ้า เครื่องมือการคมนาคม เครื่องเขียน ผลิตภัณฑ์ปิโตรเลียม

2) รายการสินค้าฟุ่มเฟือย (Optional Items) ได้แก่ อาหารและเครื่องดื่ม สิ่งทอ ของใช้ส่วนบุคคล ของในครัวเรือน เครื่องใช้ไฟฟ้า ยานพาหนะ และสินค้าเบ็ดเตล็ด

1.5 เงื่อนไขการนำเข้าสินค้าในรายการสินค้าจำเป็นและรายการสินค้าฟุ่มเฟือย

1) การนำเข้ารายการสินค้าฟุ่มเฟือย อนุญาตให้นำเข้าโดยวิธีนำเข้าจากเงินได้ที่ส่งออก นำเข้าตามระบบนำเข้าก่อนส่งออกหลัง และนำเข้าตามระบบฝากขาย โดยมีเงื่อนไขดังนี้

- มูลค่าสูงสุดที่อนุญาตให้นำเข้า ครั้งละไม่เกิน 100,000 เหรียญสหรัฐ
- -สินค้าจำเป็นจะต้องนำเข้าก่อนภายในระยะเวลา 6 เดือน นับจากวันที่กำหนดในใบอนุญาตนำเข้าสินค้าฟุ่มเฟือย
- -หากไม่มีการนำเข้ารายการสินค้าจำเป็น ภายในหลังจากที่มีการนำเข้ารายการสินค้าฟุ่มเฟือยแล้ว จะไม่มีการพิจารณาอนุญาตให้นำเข้ารายการสินค้าฟุ่มเฟือยครั้งใหม่
- -หากนำเข้าโดยระบบนำเข้าก่อนส่งออกหลัง และระบบขายฝากจะอนุญาตให้มีการส่งออกได้ ก็ต่อเมื่อมีการนำเข้ารายการสินค้าฟุ่มเฟือยก่อนแล้ว
- -หากไม่สามารถนำเข้ารายการสินค้าจำเป็น หรือมีการกระทำการใดๆ เพื่อดำเนินการหรือหลีกเลี่ยงเกี่ยวกับเรื่องนี้ จะมีการพิจารณาถึงขั้นยกเลิกใบจดทะเบียนผู้นำเข้าส่งออก

2) การนำเข้ารายการสินค้าฟุ่มเฟือย อนุญาตให้นำเข้าโดยเงินที่ได้จากการส่งออกการนำเข้าตามระบบนำเข้าก่อนส่งออกหลัง การนำเข้าตามระบบขายฝาก โดยมีเงื่อนไข ดังนี้

- มูลค่าการนำเข้าจริงของสินค้าในรายการสินค้าจำเป็นจะต้องเท่ากับจำนวนที่กำหนดไว้สำหรับการนำเข้าสินค้าในรายการนี้

- จะต้องมีการนำเข้าสินค้าในรายการสินค้าที่จำเป็นตามที่ระบุไว้ในใบอนุญาตนำเข้า
- การนำเข้าสินค้าฟุ่มเฟือย จะมีมูลค่าเท่ากับมูลค่าการนำเข้าสินค้าจำเป็นที่นำเข้าจริง จะใช้พิจารณาสำหรับอนุญาตการนำเข้าโดยเงินที่ได้จากการส่งออกในโอกาสต่อไป
- ถ้าการนำเข้าสินค้าจำเป็นโดยเงินที่ได้จากการส่งออกสะสมกันจากใบอนุญาตส่งออก 3-4 ใบ และมีมูลค่าเท่ากับที่กำหนดไว้แล้ว จึงจะพิจารณาอนุญาตการนำเข้าสินค้าฟุ่มเฟือย
- ในกรณีของสินค้าอื่นที่ไม่ได้ระบุไว้ในรายการทั้งสองนี้ หากมีการนำเข้าสินค้าจำเป็นตามวิธีดังกล่าวข้างต้น ในจำนวนมูลค่า 3 เท่าของจำนวนนำเข้า

1.6 การจัดตั้งบริษัทในพม่า

1) การดำเนินธุรกิจตัวแทน บริษัทต่างชาติสามารถแต่งตั้งบุคคล หรือผู้ประกอบการเป็นตัวแทนธุรกิจ ในพม่าได้โดยตัวแทนจะต้องจดทะเบียนกับกระทรวงพาณิชย์ของพม่า

2) การตั้งบริษัทหรือสำนักงานสาขา บริษัทต่างชาติหรือสำนักงานสาขาที่ตั้งในพม่าจะต้องขออนุญาตทำการค้า (Permit to Trade) จากกระทรวงวางแผนและพัฒนาเศรษฐกิจแห่งชาติก่อนจดทะเบียนบริษัทกับสำนักงานจดทะเบียน

2. มาตรการด้านภาษี

2.1 ภาษีการค้า

- ธุรกิจประเภทผลิตสินค้าเพื่อขาย จัดเก็บในอัตรา 5-20% ของรายได้
- -ธุรกิจบริการ เฉพาะธุรกิจขนส่งทางน้ำ ทางอากาศ รถยนต์ รถไฟ ธุรกิจบันเทิง ธุรกิจการค้า จัดเก็บในอัตรา 8-30%
- -ธุรกิจ โรงแรม และภัตตาคาร จัดเก็บในอัตรา 10% ของรายได้

2.2 ภาษีนำเข้า

- สินค้าที่สำคัญที่จัดเก็บมีดังนี้
- สิ่งทอ จัดเก็บในอัตรา 5-300 % ของมูลค่านำเข้า
- เครื่องจักรและอุปกรณ์ จัดเก็บในอัตรา 15-200 % ของมูลค่านำเข้า
- อุปกรณ์ในการขนส่ง จัดเก็บในอัตรา 5-300% ของมูลค่านำเข้า
- สินค้าอุปโภคบริโภค จัดเก็บในอัตรา 50-200% ของมูลค่านำเข้า

2.3 ภาษีส่งออก มี 5 ประเภทคือ

- แป้ง แป้งข้าวเจ้า จัดเก็บในอัตรา 10 จ๊าดต่อเมตริกตัน
- ข้าว จัดเก็บในอัตรา 10 จ๊าดต่อเมตริกตัน
- กากน้ำมันพืช จัดเก็บในอัตรา 5 % ของมูลค่าส่งออก
- ัญพืช จัดเก็บในอัตรา 5 % ของมูลค่าส่งออก
- ไม้ไผ่ หนังสือตัว จัดเก็บในอัตรา 5% และ 10% ของมูลค่าส่งออก

2.4 ภาษีบุคคลธรรมดา ชาวต่างชาติจะเสียภาษี 35% ของรายได้

2.5 ภาษีนิติบุคคล

- 1) หากเป็นบริษัทต่างชาติที่จดทะเบียนภายใต้กฎหมายพม่า เสียภาษีในอัตรา 30%

2) สำนักงานสาขาของบริษัทต่างประเทศที่ตั้งอยู่ในพม่า เสีย 30% หรือ 3-50% ของรายได้ทั้งนี้ ทางรัฐบาลจะพิจารณาว่าจัดเก็บในอัตราใดที่ได้จำนวนสูงกว่า

2.6 ภาษีหัก ณ ที่จ่าย

ชาวต่างชาติที่ทำธุรกิจในพม่า จะเสียภาษีดังกล่าวโดยแบ่งเป็น 2 ประเภท คือ ผู้ที่พำนักร่วมกับผู้ที่มิได้พำนักร่วมกัน โดยจะเสียในอัตรา ดังนี้

- ภาษีดอกเบี๋ย ผู้พำนักร่วมเสีย 15% ไม่พำนักร่วมเสีย 20%
- ภาษีจากการได้รับใบอนุญาตต่างๆ ผู้พำนักร่วมเสีย 15% ผู้ไม่พำนักร่วมเสีย 20%
- ค่าธรรมเนียมการทำสัญญากับรัฐบาล ผู้พำนักร่วมเสีย 4% ไม่พำนักร่วมเสีย 3.5%
- กรณีที่เงินปันผล กำไรของกิจการสาขา และส่วนแบ่งกำไรที่ได้รับการหักภาษีแล้ว ไม่ต้องชำระภาษีหัก ณ ที่จ่ายอีก

* ที่มาของข้อมูล

- กลุ่มการค้าชายแดน สำนักมาตรการพิเศษทางการค้า กรมการค้าต่างประเทศ กระทรวงพาณิชย์
- กรมเจรจาการค้าระหว่างประเทศ กระทรวงพาณิชย์
- สำนักงานพาณิชย์ในต่างประเทศ ณ กรุงย่างกุ้ง
- สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุนแห่งประเทศไทย (BOI)

ภาคผนวก ค

มาตรการ กฎระเบียบ สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว*

มาตรการด้านภาษี

ภาษีที่เรียกเก็บจากการดำเนินธุรกิจและนำเข้าสินค้าในสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาวตามกฎหมายภาษีของสปป.ลาว เลขที่ 04/94 ลงวันที่ 18/07/1994 และกฎหมายสรรพากร เลขที่ 04/95/สพข ลงวันที่ 14/10/1995 กำหนดวิธีการและอัตราการเก็บภาษีนำเข้าภาษีสรรพสามิตและภาษีมูลค่าเพิ่ม (ภาษีอากรตัวเลขธุรกิจ) ซึ่งในทางปฏิบัติจะเรียกเก็บตั้งแต่ต้นทาง เมื่อมีการนำเข้าสินค้า โดยให้ผู้นำเข้าเป็นผู้ชำระก่อนในเบื้องต้น ทั้งนี้มีอัตราการเรียกเก็บภาษี ดังนี้

1. ภาษีศุลกากร

ลาวได้ประกาศอัตราภาษีนำเข้าเมื่อวันที่ 13 กุมภาพันธ์ 2539 สำหรับสินค้าขาเข้า จำนวน 3,552 รายการ แบ่งการจัดเก็บตามประเภทสินค้าได้ ดังนี้

- 1.1 สินค้าอุปโภคที่จำเป็นต่อการครองชีพและสินค้าทั่วไป เช่น อาหาร ของใช้ประจำวัน เครื่องใช้ไฟฟ้า น้ำมันเชื้อเพลิงมี 6 อัตรา คือ ร้อยละ 5, 10, 15, 20, 30, และ 40
- 1.2 ยานพาหนะ มี 5 อัตรา คือ ร้อยละ 50, 60, 80, 100 และ 150
- 1.3 บุหรี่ เสียภาษีร้อยละ 60
- 1.4 เหล็กและเบียร์เสียภาษีร้อยละ 80

2. ภาษีสรรพสามิต (Excise Tax)

เรียกเก็บจากตัวสินค้าโดยกำหนดให้เก็บสินค้าประเภทต่าง ๆ ดังนี้

2.1 น้ำมันเชื้อเพลิง

- 2.1.1 น้ำมันเบนซินพิเศษ 23%
- 2.1.2 น้ำมันเบนซินธรรมดา 20%
- 2.1.3 น้ำมันดีเซล 10%
- 2.1.4 น้ำมันเครื่องบิน 10%
- 2.1.5 น้ำมันเครื่อง, น้ำมันไฮโดลิก, น้ำมันหล่อลื่น, น้ำมันเบรค 2%

2.2 แอลกอฮอล์ หรือเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์

- 2.2.1 แอลกอฮอล์ หรือเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์ ตั้งแต่ 90 ดีกรีขึ้นไป เสีย 40%
- 2.2.2 เบียร์ เหล้า ไวน์และเครื่องดื่มอื่นๆ ที่มีแอลกอฮอล์ ต่ำกว่า 50 ดีกรี เสีย 30%
- 2.2.3 น้ำอัดลม และเครื่องดื่มบำรุงกำลัง เสีย 20%
- 2.2.4 บุหรี่สำเร็จรูปเป็นเส้น เป็นซอง ซิการ์ เสีย 30%
- 2.2.5 น้ำหอม และเครื่องสำอาง เสีย 10%
- 2.2.6 ไฟ และเครื่องประเภทคล้ายเทียน พลุ ดอกไม้ไฟ เสีย 50%

3. ภาษีการบริโภค (Consumer Tax) เรียกเก็บจากผู้บริโภค คล้ายกับ VAT ของไทยซึ่งมี 4 อัตรา คือ 3% 5% 10% และ 15% ขึ้นอยู่กับประเภทของสินค้า สปป.ลาว ได้ออกกฎหมายของประธานประเทศ เลขที่ 02/สปป ลงวันที่ 10/ 05/1997 แก้ไขเปลี่ยนแปลงอัตราภาษีนำเข้า และเพิ่มเติมอัตราภาษีสรรพสามิตเฉพาะสินค้าฟุ่มเฟือยหมวดยานพาหนะ เบียร์ บุหรี่ เครื่องใช้ไฟฟ้า สรุปดังนี้

3.1 กลุ่มสินค้าที่ลดอัตราภาษีนำเข้าสินค้าที่มีอัตราภาษีนำเข้าสูงกว่า 40% ให้เหลือ 40% และเก็บภาษีสรรพสามิตแทนการลดภาษีนำเข้า จากสินค้าในหมวดยานพาหนะจำนวน 18 รายการ ในอัตรา 12% 14% 19% 30% 51% 60% และ 90%

3.2 กลุ่มสินค้าที่ลดอัตราภาษีนำเข้าสินค้าที่มีอัตราภาษีนำเข้าสูงกว่า 40% เหลือ 40% และเก็บภาษีสรรพสามิตเท่าเดิม ในสินค้า 3 รายการ ได้แก่ ซิการ์ บุหรี่ เบียร์

3.3 กลุ่มสินค้าที่มีอัตราภาษีนำเข้าคงเดิม และเก็บภาษีสรรพสามิตเพิ่มเติมจากสินค้าในหมวดเครื่องใช้ไฟฟ้า และกล้องถ่ายรูป รวมจำนวน 18 รายการ ในอัตรา 5% จากเดิมที่ไม่ต้องเสียภาษีสรรพสามิต

4. ภาษีการค้า

ในการจัดเก็บภาษีการค้าจะเก็บตามชนิดของสินค้า โดยจะชำระที่ด่านศุลกากรเช่นเดียวกับที่ชำระภาษีศุลกากร ซึ่งคำนวณจากราคา CIF (Cost, Insurance and Freight) ของสินค้าตามที่แจ้งรวมภาษีศุลกากรสำหรับสินค้าที่นำเข้าในลักษณะขายส่ง ณ จุดขาย ผู้ขายส่งจะแจ้งและชำระภาษีเดือนละครั้ง ตามชนิดของสินค้า คือ ร้อยละ 3, 5, 10, 15 และร้อยละ 20 ตามลำดับ สำหรับผู้นำเข้ามาเพื่อขายต่อหรือเพื่อผลิตต่อจะได้รับการคืนภาษี

5. การชำระภาษีเงินได้

ผู้ประกอบการที่มีรายได้เกิดขึ้นในสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาวมีหน้าที่ต้องยื่นเสียภาษีดังต่อไปนี้

5.1 การลงทุนโดยใช้เงินทุนจากต่างประเทศ ต้องเสียภาษีเงินได้ประจำปีให้แก่รัฐบาลสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว ในอัตรากที่เท่ากับร้อยละ 20

5.2 การชำระภาษีในรูปแบบของค่าอากร ค่าธรรมเนียมตามที่กฎหมายกำหนด

5.3 การลงทุนจากต่างประเทศ ด้านการสำรวจทรัพยากรธรรมชาติ และการสำรวจแหล่งพลังงาน การเสียภาษีเงินได้สำหรับการลงทุนดังกล่าวนี้ ควรจะดำเนินการตามข้อตกลงที่มีขึ้นระหว่างผู้ลงทุนชาวต่างประเทศ และรัฐบาลสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว

5.4 การชำระภาษีขาเข้าสำหรับการนำเข้าเครื่องจักร อุปกรณ์การผลิตสินค้าอะไหล่เครื่องยนต์ และวัตถุดิบเพื่อผลิตสินค้า ซึ่งเป็นการนำเข้าตามโครงการลงทุนเพื่อผลิตสินค้า โดยที่อัตราภาษีขาเข้าในกรณีนี้เท่ากับร้อยละ 1.0 ของมูลค่านำเข้า

5.5 การนำเข้าวัตถุดิบและส่วนประกอบสินค้าโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อผลิตเป็นสินค้าสำหรับการส่งออกได้รับการยกเว้นภาษีขาเข้า

5.6 สินค้าสำเร็จรูปที่ผลิตขึ้นเพื่อการส่งออกได้รับการยกเว้นภาษีขาออก

5.7 การนำเข้าวัตถุดิบและส่วนประกอบสินค้าโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อผลิตสินค้าทดแทนการนำเข้า จะได้รับการลดภาษีขาเข้าเป็นกรณีพิเศษ ซึ่งขึ้นอยู่กับนโยบายของรัฐบาล

5.8 การให้สิทธิพิเศษและผลตอบแทนเพิ่มเติมจากรัฐบาล ซึ่งอาจจะรวมถึงการลดอัตราภาษีหรือการยกเว้นภาษีขาเข้า สำหรับวัตถุดิบเพื่อการผลิต ถ้าหากว่าเป็นการลงทุนขนาดใหญ่และมีผลกระทบอย่างมีนัยสำคัญต่อการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว

5.9 การเก็บรักษาเงินทุนสำรองโดยจัดเก็บเงินกำไรสุทธิที่เกิดขึ้นหลังจากชำระภาษีประจำปีแล้ว เพื่อใช้ในการพัฒนาและปรับปรุงประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของธุรกิจ

6. การเก็บภาษีนำเข้าเพิ่มเติม (Special Tariff)

6.1 สินค้านำเข้าต้องเสียภาษีต่อไปนี้ก่อนที่จะได้รับอนุญาตให้นำเข้า

6.1.1 General imported goods:import duty+turnover tax.

6.1.2 Luxury goods:import duty+excise tax+turnover tax

6.1.3 สินค้าข้างต้นต้องจ่าย profit tax เพิ่มเติมจากข้างต้น

6.2 อัตราภาษีนำเข้าที่เรียกเก็บสรุปได้ดังนี้

6.2.1 40% สำหรับสินค้าแอลกอฮอล์ บุหรี่ จักรยานยนต์ขนาดกระบอกสูบมากกว่า 50 cc รถยนต์ขนส่งน้ำหนักมากกว่า 5 ตัน รถยนต์ทั่วไป

6.2.2 30% สำหรับจักรยานยนต์ขนาดกระบอกสูบไม่เกิน 50 cc รถยนต์ขนส่งน้ำหนักไม่เกิน 5 ตัน

6.2.3 10-20% สำหรับอุปกรณ์ไฟฟ้า

6.2.4 10% สำหรับเครื่องจักร อาหารแปรรูป

ทั้งนี้ โดยใช้กฎหมายภาษีที่ออกโดยสภาแห่งชาติลาว

7. การให้สิทธิพิเศษทางภาษีศุลกากร (ASEAN : Integration System of Preference (AISP))

การให้สิทธิพิเศษทางภาษีศุลกากร (ASEAN: Integration System of Preference (AISP)) แก่ประเทศสมาชิกใหม่อาเซียน สำหรับราชอาณาจักรกัมพูชา สหภาพพม่า และสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว ภายใต้ยุทธศาสตร์ความร่วมมือทางเศรษฐกิจอิระวดี - เจ้าพระยา - แม่น้ำโขง (Ayeyawady - Chao Phraya - Mekong Economic Cooperation Strategy : ACMECS) ประเทศไทย โดยกระทรวงการคลังได้ประกาศยกเว้นอากรและการลดอัตราอากรศุลกากรสำหรับประเทศสมาชิกใหม่อาเซียน (สท.) เมื่อวันที่ 31 ธันวาคม 2549 เพื่อลดภาษีในรายการสินค้านำเข้าที่สำคัญจากสปป.ลาว จำนวน 225 รายการให้ลดลงเหลือ 0 % และลดลงเหลือ 5 % จำนวน 82 รายการ รวม 307 รายการ ซึ่งรวมทั้งสินค้าในลักษณะ One Way Free Trade ได้แก่ ถั่วเหลือง ข้าวโพดหวาน ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ ละหุ่ง ถั่วลิสง มันฝรั่ง เมล็ดมะม่วงหิมพานต์ ไม้ยูคา ลิปดัส และลูกเต๋อย โดยมีเงื่อนไขจะต้องนำเข้าภายใต้กฎว่าด้วยแหล่งกำเนิดสินค้า และใช้หลักเกณฑ์ควบคุมของ AISP ซึ่งรายการสินค้าที่แนบท้ายเหล่านี้สามารถเปลี่ยนแปลงได้ทุกปีตามคำขอของฝ่ายสปป.ลาว

8. การมอบอำนาจให้แผนการการค้าแขวงเป็นผู้ออกใบรับรองแหล่งกำเนิดสินค้า (Form D และ AISP)

กระทรวงการค้า สปป.ลาว ได้ออกข้อตกลง (ประกาศ) ที่ 0408/กค.ตปท.ลงวันที่ 30 เมษายน 2547 โดยมอบอำนาจให้แผนการการค้าแขวง เป็นผู้คุ้มครองและออกใบรับรองแหล่งกำเนิดสินค้า (Form D และ AISP) สำหรับสินค้าที่ผลิตได้อยู่ภายในประเทศ เพื่อเป็นการอำนวยความสะดวกให้แก่หน่วยงานธุรกิจในการส่งออกสินค้า จึงมอบหมายให้แขวงต่าง ๆ จำนวน 14 แขวง ได้แก่ แขวงหัวพัน เชียงขวาง หลวงพระบาง บ่อแก้ว ชัยบุรี อุดมไชย หลวงน้ำทา เวียงจันทน์ บอลิคำไซ คำม่วน สะหวันนะเขต จำปาสัก สาละวัน และเซกอง

มาตรการทางการค้า

1. สินค้าที่ห้ามการนำเข้า

1.1 วัตถุระเบิด, อาวุธ และพาหนะรับใช้สงคราม (36.01-03; 87.10;93.01-07)

1.2 ชาติเคมีชนิดต่างๆ ที่สามารถนำไปพัฒนาเป็นวัตถุระเบิด, อาวุธ และพาหนะรับใช้สงคราม

1.3 ยาเสพติดทุกชนิด

1.4 สินค้ามอมเมาอันเป็นผลกระทบต่อวัฒนธรรม และจารีตประเพณีอันดีงามของชาติ

1.5 สิ่งพิเศษเหลือจากการผลิตอุตสาหกรรม และเคมีภัณฑ์ที่เป็นอันตรายต่อชีวิต และสิ่งแวดล้อม

- 1.6 วัตถุโบราณและปูชนียวัตถุ (97.05-06)
- 1.7 อาหาร, ยารักษาโรค และผลิตภัณฑ์การแพทย์ที่ต้องห้ามจากแผนกที่เกี่ยวข้อง
- 1.8 สัตว์ป่า, สัตว์น้ำ และชิ้นส่วนของสัตว์ดังกล่าวที่ต้องห้ามตามกฎหมายภายใน และตามสัญญาที่รัฐบาลแห่ง สาธารณรัฐ ประชาธิปไตย ประชาชนลาว ได้ลงรายมือชื่อรองรับเพื่ออนุรักษ์ไว้กับนานาชาติ
- 1.9 รถทุกประเภทที่ใช้พลังงานล้อขับเคลื่อน
- 1.10 สินค้าเครื่องเล่นของเด็กที่มีผลกระทบต่อทัศนคติ, การเจริญ, ความปลอดภัยของเด็ก, ความเรียบร้อยและความสงบของสังคม
- 1.11 ผลิตภัณฑ์ทางด้านวรรณกรรม, สิ่งพิมพ์ลามกอนาจาร และอื่นๆ ที่มีลักษณะต่อต้าน สปป. ลาว
- 1.12 สินค้ามือสอง (Secondhand Goods) ที่รัฐบาลห้าม
- 1.13 วัตถุ/อุปกรณ์การพิมพ์ธนบัตร
- 1.14 ยาปราบศัตรูพืชที่เป็นอันตราย ซึ่งหวงห้ามโดยแผนกที่เกี่ยวข้อง
- 1.15 ไม้ท่อนทุกชนิด, ไม้กิ่งแปรรูป, ไม้เลื้อย (ไม้แปรรูป), ผลิตภัณฑ์ไม้และของป่าต้องห้ามตามระเบียบกฎหมายภายใน(44.01,03)
2. สินค้าห้ามการส่งออก
 - 2.1 วัตถุระเบิด, อาวุธ และพาหนะรับใช้สงคราม (36.01-03; 87.10;93.01-07)
 - 2.2 ชาติเคมีชนิดต่างๆ ที่สามารถนำไปพัฒนาเป็นวัตถุระเบิด อาวุธ และพาหนะรับใช้สงคราม
 - 2.3 ยาเสพติดทุกชนิด
 - 2.4 วัตถุโบราณและปูชนียวัตถุ (97.05-06)
 - 2.5 สัตว์ป่า สัตว์น้ำ และชิ้นส่วนของสัตว์ดังกล่าว ที่ต้องห้ามตามกฎหมายภายใน และตามสัญญาที่รัฐบาลแห่งสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาวได้ลงรายมือชื่อรองรับเพื่ออนุรักษ์ไว้กับนานาชาติ
 - 2.6 ไม้ท่อนทุกชนิด ไม้กิ่งแปรรูป ไม้เลื้อย (ไม้แปรรูป) หวายทุกชนิด และไม้กฤษณา(ไม้หอม) ที่ยังไม่ได้ผ่านระบบการปรุงแต่ง (44.01,03,06,07)
 - 2.7 เครื่องป่าของนา เช่น ดอกเอื้อง(ดอกผึ้ง) ลูกเบียร์ราย น้ำมันยาง (ชัน) จันได และอื่น ๆ ที่ต้องห้ามตามระเบียบกฎหมายภายใน
 - 2.8 ขี้เจียว (สารที่ได้จากการกลั่นขี้ค้างคาว)
 - 2.9 วัตถุอุปกรณ์การพิมพ์ธนบัตร

กฎระเบียบด้านการลงทุน

นโยบายการส่งเสริมการลงทุนจากต่างประเทศของรัฐบาลสปป.ลาว ในการให้สิทธิประโยชน์ทางภาษี โดยเฉพาะการยกเว้นภาษีเงินได้นิติบุคคล DDFI กำหนดให้ผู้ประกอบการที่เข้าไปตั้งโรงงานในลาว รวมทั้งพื้นที่ทางเหนือซึ่งส่วนใหญ่ขาดแคลนระบบสาธารณูปโภคขั้นพื้นฐาน ได้รับยกเว้นภาษีเงินได้นิติบุคคลเป็นเวลา 7 ปี หลังจากนั้นจึงเสียภาษีในอัตราร้อยละ 10 เทียบกับอัตราร้อยละ 35

ทั้งนี้ นักลงทุนที่สนใจเข้าไปลงทุนในพื้นที่ทางภาคเหนือของลาวต้องยื่นคำร้องขออนุญาตลงทุนพร้อมกับเอกสารการลงทุนและบทวิเคราะห์เศรษฐกิจแสดงผลวิเคราะห์ความเป็นไปได้ของโครงการลงทุน รวมทั้งแผนธุรกิจโดยละเอียดต่อผู้ปกครองของแขวงที่ต้องการเข้าไปลงทุน โดยผู้ปกครองแขวงส่วนใหญ่ที่มีอำนาจอนุมัติโครงการลงทุนวงเงินไม่เกิน 3 ล้านเหรียญสหรัฐ ยกเว้น แขวงหลวงพระบาง ซึ่งเป็น 1 ใน 4 แขวงใหญ่นอกเหนือจากแขวงจำปาสัก แขวงสะหวันนะเขต และนครหลวงเวียงจันทน์ ที่ผู้ปกครองแขวงมีอำนาจอนุมัติ

โครงการลงทุนเงินลงทุน 5 ล้านเหรียญสหรัฐฯ ทั้งยังสามารถยื่นขออนุญาตลงทุนกับ DDFI ในนครหลวง เวียงจันทน์ หากโครงการลงทุนมีมูลค่าเกินอำนาจอนุมัติของผู้ปกครองแขวง

สปป.ลาวได้มีการออกกฎหมายว่าด้วยการลงทุนจากต่างประเทศฉบับแรกเมื่อปี 2521 หลังจากนั้น สภาแห่งชาติของลาวได้มีการปรับปรุงแก้ไขกฎหมายดังกล่าว และประกาศใช้ในชื่อ “กฎหมายว่าด้วยการ ส่งเสริมและคุ้มครองการลงทุนของต่างประเทศ (Law on the Promotion and Management of Foreign Investment in the Lao People's Democratic Republic)” เมื่อวันที่ 14 มีนาคม 2537 โดยปรับปรุงกฎหมาย การลงทุนแห่งชาติ เช่น กฎหมายการลงทุนจากต่างประเทศ กฎหมายภาษีอากร กฎหมายที่ดิน เป็นต้น เพื่อให้ เป็นสากลและเอื้ออำนวยให้นักลงทุนต่างชาติมั่นใจที่จะเข้ามาลงทุนในประเทศมากขึ้น โดยให้สิทธิประโยชน์ต่าง ๆ แก่การลงทุนต่างชาติ ดังนี้

1. การให้ความคุ้มครองแก่นักลงทุนและทรัพย์สินของนักลงทุนต่างชาติ จะไม่ถูกยึด ริบ หรือ โอนไป เป็นของรัฐ เว้นแต่มีความจำเป็นเพื่อสาธารณประโยชน์ ซึ่งนักลงทุนจะได้รับค่าทดแทนคืนโดยเร็วอย่าง สมเหตุสมผลและเป็นจริง นอกจากนี้ รัฐบาลยังรับประกันจะไม่เข้าแทรกแซงการดำเนินธุรกิจ

2. นักลงทุนต่างชาติไม่มีสิทธิถือครองที่ดิน แต่สามารถเช่าที่ดิน (ระยะเวลาเช่าได้ถึง 20 ปี และ 30 ปี จากรัฐ) และสามารถโอนสิทธิและผลประโยชน์จากการเช่าที่ดินได้ อย่างไรก็ตาม ในปี 2542 ลาวได้ออก กฎหมายว่าด้วยการวางผังเมือง (The Town Planning Law) โดยกำหนดเขตการใช้ที่ดินเพื่อวัตถุประสงค์ต่าง ๆ เช่น เขตที่อยู่อาศัย เขตสำนักงาน เขตการค้า เขตอุตสาหกรรม เขตสวนสาธารณะ เป็นต้น ทำให้นักลงทุน ต่างชาติ ต้องคำนึงถึงแหล่งที่ตั้งโครงการลงทุนให้ถูกต้องตามเขตที่กำหนด

3. นักลงทุนต่างชาติต้องให้สิทธิแรงงานลาวก่อนแรงงานชาติอื่นในการคัดเลือกเข้าทำงาน และสามารถจ้างแรงงานต่างชาติได้กรณีที่ต้องการแรงงานที่มีฝีมือและความชำนาญเฉพาะ และสามารถโอนรายได้ ของตนกลับประเทศได้ภายหลังชำระภาษีรายได้ในอัตราร้อยละ 10

4. นักลงทุนต่างชาติสามารถดำเนินธุรกิจได้ในทุกสาขาการลงทุนที่ถูกต้องตามกฎหมาย แต่มี ข้อยกเว้นบางสาขา ดังนี้

4.1. สาขาที่ถูกควบคุมและติดตามอย่างใกล้ชิดจากรัฐบาลลาว ได้แก่ สาขาการพลังงาน เหมืองแร่ กาน้ำเข้า-ส่งออก การค้า การโทรคมนาคม และด้านสุขภาพ

4.2. สาขาที่รัฐบาลให้การสนับสนุนมากเป็นพิเศษ ได้แก่ โครงการผลิตกระแสไฟฟ้า อุตสาหกรรม ที่ใช้แรงงานจำนวนมาก อุตสาหกรรมเพื่อการส่งออก การเกษตร ป่าไม้และผลิตภัณฑ์จากป่า เหมืองแร่ การ ท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ อุตสาหกรรมเบา และการบริการ

4.3. สาขาที่รัฐบาลลาวห้ามนักลงทุนต่างชาติลงทุน โดยสงวนไว้สำหรับนักลงทุนลาว ได้แก่ การ บริการด้านการทำบัญชี การบริการการท่องเที่ยว ขยายปลีก และทำป่าไม้

รูปแบบการลงทุน นักลงทุนต่างชาติสามารถลงทุนในสปป.ลาว ได้ 2 รูปแบบ คือ

1. การร่วมลงทุนระหว่างนักลงทุนต่างชาติและนักลงทุนลาว (Joint Venture) โดยนักลงทุนต่างชาติต้อง มีสัดส่วนการลงทุนอย่างน้อยที่สุดร้อยละ 30 ของทุนจดทะเบียนทั้งหมด

2. การลงทุนของต่างประเทศร้อยละ 100 (Wholly Foreign-Owned Enterprise)

รัฐบาลลาวได้กำหนดให้มีการจัดตั้งคณะกรรมการส่งเสริมและร่วมมือด้านการลงทุน (Committee for Investment Management and Cooperation : CIC) ขึ้น เพื่อเป็นหน่วยงานเอกเทศแห่งเดียวที่ทำหน้าที่ ดูแลการลงทุนจากต่างประเทศ ทั้งนี้ คณะกรรมการส่งเสริมและร่วมมือด้านการลงทุน (CIC) ได้แต่งตั้ง คณะรัฐมนตรีคุ้มครองการลงทุนจากต่างประเทศ (Foreign Investment Management Cabinet : FIMC) ขึ้น มี

หน้าที่พิจารณาขั้นตอนการขออนุญาตของนักลงทุนให้มีความสะดวกและรวดเร็วยิ่งขึ้น และให้บริการแบบครบวงจรเบ็ดเสร็จ ณ จุดเดียว (One-Stop Service) กล่าวคือ โครงการที่มีมูลค่าต่ำกว่า 1 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ จะทราบผลการพิจารณาภายใน 3 สัปดาห์ มูลค่า 1 – 5 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ จะทราบผลการพิจารณาภายใน 4 สัปดาห์ และมูลค่า 5 – 50 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ จะทราบผลการพิจารณาภายใน 12 สัปดาห์

การลงทุนจากต่างประเทศในลาว จะถูกต้องตามกฎหมาย และจะเริ่มดำเนินการได้ ต่อเมื่อได้รับอนุมัติเป็นลายลักษณ์อักษรจากคณะกรรมการคุ้มครองการลงทุนจากต่างประเทศ (FIMC) และทำการจดทะเบียนบริษัทกับกระทรวงอุตสาหกรรมและการค้า และได้รับใบจดทะเบียนบริษัทตามข้อกำหนดในกฎหมายธุรกิจแล้ว

ที่มา :สำนักส่งเสริมการค้าชายแดนและมาตรการพิเศษทางการค้า กรมการค้าต่างประเทศ

[http://www.dft.moc.go.th/level4Frame.asp?sPage=the_files/\\$\\$59/level4/LA_measure.htm&level4=17](http://www.dft.moc.go.th/level4Frame.asp?sPage=the_files/$$59/level4/LA_measure.htm&level4=17)